SALI 2 MAYIS 1939

TAN EVİ
İstanbul Ankara caddesi 102
TELGRAF: TAN. İSTANBUL
TELEFON: 24310. 24318. 24319
BEŞİNCİ YIL — No: 1347
5 KURUŞ

TAN

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

ÇOCUK ANSİKLOPEDİSİ

Muallimlerin ve mektep talebesinin en kuvvetli yardımcısı, çocuğun en zengin kütüphanesidir. Çocuğunu seven her babanın yavrusuna verebileceği en güzel hediyedir. Müessesemiz tarafından neşredilmiştir. Evinizde bir tane bulundurunuz.

Rusya da Teminata Iştirak Ediyor

Romanyadan Başka Polonyaya da Garanti Vereceği Anlaşılıyor

Chamberlain Temasın Ilerlediğini Bildiriyor

Voroşilof, Nutkunda Sovyet Ordusunun Büyük Harpte Dövüşecek Vaziyette Olduğunu Anlattı

Moskova, 1 (Hususî) — Sovyet Birliği Harbiye Komiseri Voroşilof, bugün bir buçuk milyon asker ve sivilin iştirakile yapılan Bir Mayıs Bayramı münasebetiyle söylediği nutukta Sovyet ordusunun kudretinden bahsetmiş ve Rusyanın hiç bir maceraya atılmak fikrinde olmadığını, fakat Sovyet ordusunun büyük bir harpte dövüşecek vaziyette olduğunu anlatmıştır.

Sovyet Birliği Harbiye Komiseri Voroşilof

Tecavüze Karşı Cephe

Londra, 1 (Hususî) — Daily Telegraf gazetesinin Paris muhabirinden aldığı malûmata göre, Sovyet Birliğinin, İngiltere ve Fransa ile karşılıklı yardımda bulunmak için takdim ettiği teklifler şu şekilde hulâsa edilebilir.

1 — Sovyetler Birliği, Fransa ve İngiltere arasında bir garanti teatisi,

2 — Sovyetlerin İngiltere ve Fransa tarafından Polonya ve Romanyaya verilen garantilere iştirakleri,

3 — Fransız - İngiliz garantilerinin Litvanya, Letonya ve Estonyaya da teşmili,

4 — Holanda, Belçika ve İsviçreye verilen garantilere Sovyetlerin iştiraki.

Rus diplomasisine göre, madem ki Rusya, İngiltere ve Fransadan başka Belçika, Holanda, İsviçre, Yunanistan veya Romanya taarruza uğradığı takdirde Almanyaya karşı harp ilânına davet olunmaktadır, o halde Rusyanın kendi istiklâline mesnet tanıdığı komşu milletlerin ayni şekilde garanti edilmesi icap eder.

Bundan başka Rusyanın, İngiltere - Lehistan muahedesini ve çoktan beri mevcut olan Lehistan - Romanya muahedesini, bu devletlerin aleyhine dönmemesini temin eden bir tarzda tâdil ettirmek niyetinde olduğu bildirilmektedir. Lehistan - Romanya muahedesi, esas itibarile Rusyaya karşı yapılmıştı.

Daily Telegraph, bu sistemin tahakkukundan ümitli olmakla beraber, bundaki başlıca zaafın, mesuliyetin yalnız bazı memleketlere inhisar ettirilmesinde olduğunu yazmaktadır. Meselâ İngiltere ile Fransa, Yunanistana yaptıkları taahhüdü ifa etmek mecburiyetinde kaldıkları takdirde Polonya ne yapacaktır?

News Chronicle, şöyle yazıyor:

"Sovyet hükûmetinin cesaretle ortaya attığı yapıcı plânın âmelî bir tesir icra edebilmesi için derhal siyasî ve askerî görüşmelere başlamak lâzımdır."

Daily Mail gazetesine göre sulh cephesi ancak kendisini meydana getirmiş olan ideale müsteniden te-

(Sonu Sa. 10 Sü. 1)

İngiliz Müdafaa Nazırı

'Askerî kuvvetlere ait lâyihayı hazırlıyan HOR BELİŞA

Tebrizde 2 Tayyaremiz Kazaya Uğradı ve Iki Pilotumuz Şehit Düştü

Hâdise, Sis Yüzünden Vukua Geldi ve Bu Kaza, İranda da Büyük Teessür Uyandırdı

Tahran 30 (A. A.) — Anadolu Ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

29 Nisan sabahı memlekete dönmek üzere Tahrandan hareket etmiş olan tayyare filomuz saat 10.30 raddelerinde Tibriz üstünde şiddetli bir sis tabakasiyle ihata edilmiş ve şimdiye kadar gelen malûmata nazaran tayyarelerimizden bir kısmı Tebrize, bir kısmı Miskin köyü civarına ve biri de avdet ederek Tahrana inmeğe mecbur kalmışlardır.

Filo içerisinden yalnız bir tayyanin bütün müşkülâta rağmen yoluna devam ederek Diyarbakıra vardığı oradan gelen telgraftan anlaşılmıştır.

Tayyarelerin Tebrizde toplanmaları ve hava müsait olduğu takdirde tekrar uçarak memlekete avdet etmeleri mukarrerdir. Harbiye vezirliği ile Türkiye büyük elçiliği arasında tayyarecilerimize âzamî yardım gösterilmesi için temaslar yapılmaktadır.

Tayyarelerimizden ikisi mecburî bir iniş neticesinde kazaya uğramış ve her biri mürettebatından birini maalesef şehit vermiştir. Diğer mürettebat sıhhattedir.

Tranaa duyulan teessür

Tahran 1 (A.A.) — Tayyarelerimizin memlekete dönmek üzere cumartesi günü uçuşları esnasında iki tayyarecimizin şehadeti ile neticelenen ve hepimizi mateme garkeden müessif kaza karşısında dost ve kardeş İran çok candan alâka göstermiş ve bu acımızı samimî ve içten paylaşmıştır.

Müessif kazanın ve iki tayyarecimizin şehadetinin tahakkuku üzerine dün sabah Hariciye Veziri Âlâm, Türk heyetinin misafir bulunduğu konağa gelerek heyetimiz reisi Ali Râna Tarhana ve Türk heyetine Alâhazreti Hümayun Şehinşah ve İran hükûmeti adına taziyede bulunmuştur.

Hariciye Veziri, Genel Kurmay Başkanı ve hava komutanı da Türk heyetine ve Orgeneral Kâzım Orbaya ayrıca taziyede bulunmuşlardır. Hariciye Veziri Âlâm, büyük elçiliğe de giderek büyük elçiyi Şehinşah ve hükûmet namına taziye etmiştir.

(Sonu; Sa: 10; Sü: 3)

Neşriyat Sergisi Dün Açıldı

Maarif Vekili Bir Nutuk Söyledi

Sergiyi açan Başvekil Dr. Refik SAYDAM

(Yazısı 10 uncuda)

NEŞRİYAT Kongresinden Beklediklerimiz

Yazan: M. Zekeriya SERTEL

Dün Ankarada, Türkiyenin ilk Neşriyat Kongresi açıldı. Kültür hayatımızda yeni bir devrin başlangıcına delâlet eden bu mühim toplantıdan büyük ve mesut neticeler bekliyoruz.

Neşriyat Kongresinden beklenen en mesut neticeler neşriyatımızın plânlaştırılmasıdır.

Bir çokları için garip görünecek olan bu tâbirin lüzum ve ehemmiyetini anlatmak için biraz izahata ihtiyaç vardır.

Türkiye her sahada az zamanda çok mesafe kat'ını temin eden bir çalışma metodu takibine mecburdur. On beş senelik inkılâp devrinde bazı sahalarda yarım asırlık, belki bir asırlık bir mesafeyi aşıp geçebilmişsek, bunu biraz inkılâpçı hamlelerimizdeki kudrete, biraz da takip ettiğimiz metoda medyunuz.

Neşriyat işinde de her milletten ziyade rasyonel bir tarzda çalışmağa, memleketin şiddetle muhtaç olduğu yerli ve beynelmilel eserleri asgarî bir zaman içinde irfan kütüphanemize mal etmeğe mecburuz. Bu mecburiyet neşriyat işinde programlı ve plânlı bir çalışma sistemi kurmamızı icabettirir.

Yapılan istatistikler gösteriyor ki Türkiyede kitap basım ve satışı seneden seneye artıyor. Eski harflerle alâkasını kesmiş yeni nesil, yepyeni ve zengin bir kütüphane ihtiyacı karşısındadır. Okuyacak kitap arıyor, fakat çok defa aradığını bulamıyor. Kitap satışı artıyor, fakat kültür ihtiyacımızı tatmine kâfi gelmiyor.

Bu vaziyet de bizi neşriyatta pro-

(Sonu Sa: 10, Sü 4 de)

Eski Arnavutluk Kralı Zogo Yunanistandan Istanbula Hareket Etti

Kendisine, Kraliçe, Veliaht ve Maiyeti Refakat Ediyorlar, Ankaraya Gideceği Bildiriliyor

Kral Zogo'nun, kızkardeşlerinden biri ile beraber alınmış son resimlerinden biri..

Atina 1 (Hususî Muhabirimizden telefonla) — Eski Arnavutluk kralı Ahmet Zogo, bu sabah saat 10.40 treni ile Larissadan hareket etmiştir.

Kraliçe Jeraldin, veliaht, kralın kız kardeşleri, eski Arnavutluk ordusu başkumandanı Aranti, bir kaç nazır ve maiyetindeki diğer zevat kendisine refakat ediyorlar.

Zogo, doğruca İstanbula gidecektir. Orada bir gün kaldıktan sonra Ankaraya hareket edeceği anlaşılıyor.

Zogonun Türkiyede ikameti arzu etmekte olduğu ötedenberi söyleniyordu. Fakat, bu defa orada ne kadar kalacağı hakkında burada malûmat yoktur.

Galatasaray Fenerbahçeyi 4-1 Yendi

Galatasaray ve Fenerbahçe takımları, gazetemiz tarafından konulan "Tan kupası" için dün Taksim stadında karşılaşmışlardır. Maç, 4 - 1 gibi bir farkla Galatasaray takımının galibiyeti ile neticelenmiştir.

Maçın bütün tafsilâtını ve resimlerini spor sayfamızda veriyoruz.

"Tan kupası,, karşılaşmasının ikincisi 9 mayıs pazartesi günü yapılacak ve dünkü müsabakanın revanşı olacaktır.

Polonya, Danzig Için Almanyadan Teminat Istiyecek

Danzigteki Polonya Kilisesi Taşlandı

Varşova, 1 (Hususî) — Hariciye Nazırı Bay Beck, Almanyanın ademi tecavüz misakını ilgaya ait muhtırasına vereceği cevabı hazırlamaktadır. Lehistanın Berlin sefiri de nazıra yardım etmek üzere Varşovaya gitmiştir. Iyi malûmat almakta olan mahafile göre, Beck, vereceği cevapta "Polonyanın Danzigteki hukukunun muhafazası" için garantiler istiyecektir.

Bu garantilerin mahiyeti hakkında hiçbir şey söylenmemektedir. Ancak bir çok gazeteler, serbest şehir üzerinde Polonya himayesinin tesisi talebinde bulunmaktadırlar.

Kurier Varszvski gazetesi, Danzigin Polonya tarafından işgali ihtimalinin de nazarı dikkatten dur tutulmaması icap ettiğini yazmaktadır.

Polonya Hariciye Nazırı Beck Fransız sefiri Noeli kabul etmiştir.

Diğer taraftan dün Varşovaya dönen Polonyanın Berlin büyük elçisi Lipski ile de önümüzdeki hafta Alman muhtırasına vereceği cevap hususunda görüşmüştür.

Faşizm tehlikesine karşı

Sosyalist partisi yaptığı bir toplantıda, bugün Hitlerci Almanya şeklinde tezahür eden Enternasyonal faşist tehlikesine karşı durmak za-

(Sonu Sa: 10, Sü 4 de)

PENCEREMDEN

Neler de Yazarlar?

Yazan: M. Turhan TAN

Fenni hayal ile karıştıranlar bize sık sık kürenin korkunç âkibetini öğretmeğe çalışıyorlar. Çünkü insan, ne kadar olgunlaşırsa olgunlaşsın ölümü nimet diye kabul edemez. Fakat hayatın o zarurî neticesine ekseriya sükûnetle boyun eğer, çünkü geride kalan çocukları ve eserleri vardır. Onlar kendi adını teselsül ettireceklerdir. Bu ümit, bir çoğumuzu ademe, hiç olmak acılığına karşı teselli eder.

Kürenin parçalanması, altüst olması, su altında kalması, eriyip yok olması ihtimallerini - ayrı ayrı birer hakikat olarak - ileri sürenler işte o tesliyeti insanlardan gasbeden insafsızlardır ve fenne hayal karıştırmanın en kötü muhassalası da budur.

Bir de tarihe hayal karıştıranlar var. Tarihî roman yazanları kasdetmiyorum. O zümre için hayal, tarih kadar gerekli malzemedir. Ben tarihi tarih olarak yazdıklarını iddia ettikleri halde eserlerine hayal ve masal dolduranları kastediyorum. Meselâ bir İspanyol tarihçisinin Osmanlı sadrazamlarından Çıgaloğlu Sinan paşa ailesi hakkında yazdığı şu satırları okuyalım:

"Hüseyin ve Mehmet adlı iki oğlu vardı. Bunlardan Mehmet bey Arzı mukaddes, İskenderiye, Antakye, Kızıldenize kadar Firavun hükûmeti memleketleri, bütün Mezopotamya, Kıbrıs krallığı, Trabzon vali ve murahhaslığında bulunmuştur. O, hazreti İsanın medfeni vergisi umumî tahsildarlığında bulunurken Cenabıhak tarafından katolik dinine davet olunmuş ve bir çok mürşitler tarafından - içlerinde Sen Fransova, Sen Döminik tarikatleri, Jezvit cemiyeti rahipleri de vardı - Talim ve terbiye edilerek on sekiz sene onlarla birlikte ve bizim dinimizde yaşamıştır. Bu müddet zarfında Türkiyeden kaçmak fırsatını gözetip nihayet 1658 senesinde buna muvaffak olmuştur. Bir çok hiristiyan esirleri kurtardıktan ve malik olduğu emvali civanmertçe terkeyledikten sonra Macaristana, oradan Lehistana geçerek Varşovada tevakkuf etmiş ve ora da imparator ve imparatoriçe taraflarından iltifata nail olmuştur. Papa yedinci Aleksandr'ın ve muahharen Papa dokuzuncu Klemanın ayağını öpmek üzere Almanyadan Romaya iki defa seyahat etmiştir. Papa Kleman tarafından kendisine bin lira tahsisat bağlanmış olduğu gibi onun tavsiyesiyle Napolide, Mesinede, Kalabrada büyük saygılarla kabul edilmiştir. Venedik cümhuru, Toskana ve Savva dükası, İngiltere kralı da kendisine o yolda muamele etmişlerdir. Daha bir çok prensler - den ikram ve ihsan gördükten sonra metbuumuz kraliçe hazretlerine - katolik dinine ihtida etmiş bir hakir tâbi sıfatiyle - hizmetkârlığını arzet - mek üzere Madride gelmiştir. Ey Rabbım İsa, sana şükrolsun ki ona inayet ettin de nurunla kendisini Muhammedin zulmetinden kurtardın!!!"

Bu hezeyanların manasızlığını bir iki kelimede açığa vurmuş olmak için Cığalazade Sinan paşanın H. kânunuevvel 1605 te öldüğünü söylemek kâfidir. Çünkü onun bu uydurma oğlu o tarihte on yaşında olsa Türkiyeden firar ettiği tarih olarak gösterilen 1658 de altmışını geçmiş olması lâzım gelir. O yaşta bir adamın ise irtidat etmesine, diyar diyar dolaşmasına kolay kolay ihtimal verilemez. Kaldı ki Ciğala oğullarından birinin murtad olduğuna dair - şu sersem İspanyolun yazısından başka - Şark ve Garp kitaplarında tek bir satır yoktur. Onun için bize ait haberleri - bayat olsun, taze olsun - yabancı kalemlerden dinlerken idrakimizi uyanık tutmak ve haberin züyufunu sahihinden ayırt etmek gerektir.

Maliye Vekili Gitti

Birkaç gündenberi şehrimizde bulunmakta olan Maliye Vekili Fuat Ağralı, dün akşam Ankaraya dönmüştür.

DAHİLÎ HABERLER

GÜNÜN RESİMLERİ: **İSTANBULDA BAHAR BAYRÂMI**

Dün, Bahar Bayramı olduğu için, bir çok aileler, mesire yerlerine, giderek Yukarıki resimler, bu eğlentilerden iki intıbaı tesbit ediyor..

İzmitteki Tablolar Asıldı

İzmit, 28 (Tan Muhabirinden) — İzmit halkevi müze ve sergiler şubesinin teşebbüsü ve valimizin tasvibi ile tertip edilen müstakil ressam ve heykeltraşlar birliğine mensup sanatkârların eserlerinden mürekkep resim ve heykel sergilerinin bir hafta daha açık bulundurulması kararlaştırılmıştır.

Müddeiumumiliğe yapılan şikâyet üzerine, ehlivukuf kararile müstehcen addedilen ve İstanbula tetkik için gönderilen 9 tablo da tekrar yerlerine asılacaktır.

Resim sergisi İzmitte ilk sergi olmasına rağmen çok sevilmiş ve takdir edilmiştir. Uzak köylerden gelen halk bile büyük bir dikkat ve ciddiyetle sergiyi gezmekte ve bilhassa münevver kısım dakikalarca ziyaret etmektedir. Tabloların satışı da istekli bir surette devam etmektedir. Şimdiden 9 tablo halkevi, halk partisi, maarif ve belediye tarafından satın alınmıştır. Ercüment Kalmıkın Çanakkalenin orduya kavuşması, ismindeki büyük kompozisyonu, Kemal Zerenin Toroslardan manzara, Balıkesirde Bostanlar, Bolu ve Nevşehir beyzajları, Fahrinin İstiklâl savaşını anlatırken kompozisyonu, Sabiha Rüştü Bozcalının Kırizantemler Natürmortu, Mahmut Cudanın Armutlar Natürmortu bunlar arasındadır. Ayrıca Üssübahri ve Tümen komutanlığı tarafından da bir kaç tablonun alınmaları kararlaştırılmıştır. Üç tablo da halk tarafından satın alınmıştır.

Gazetelerde yazıldığı gibi İzmit halkının bu sergi münasebetile mânen ve maddeten sanate karşı gösterdiği büyük kadirşinaslık ve sempati bir kere daha göstermiştir ki, İzmit kültür seviyesi, ileri irfanı ve sanata karşı duyduğu alâka en yüksek olan şehirlerimizden birisidir.

Trakyada Yağmur

Dündenberi Edirne ve havalisinde bereketli yağmurlar yağmıya başlamıştır. Yağmurların mutedil bir halde ve tam zamanında yağması bu civar çiftçilerinin yüzlerini güldürmüştür.

Muallimlerin Mesken ve Kıdem Zammı Tahsisatı

İlk tedrisat sıhhat müfettişleri için geçen seneki şehir bütçesine 7980 liralık tahsisat konulmuş, doktorlar da ayrı ayrı maarif memurlukları mıntakalarına tevzi edilmişti. Iki senedenberi devam eden bu tecrübe iyi neticeler vermediği gibi sağlık müfettişlerinin adetlerinin arttırılmasını da icap ettirmiştir. Bunun için yeni sene bütçesile bu usulden sarfınazar edilecektir. Ilk tedrisat sıhhat işleri, eskiden olduğu gibi merkezden idare edilecektir.

Bu vaziyet ilk tedrisat sıhhat işlerinin daha az bir kadro ile idaresini mümkün kılacağından yeni bütçeye de geçen senekinden 1500 lira noksanile 6480 lira tahsisat konulmuştur. Maamafih mektep doktorları için geçen seneki bütçede tahsisat bulunmadığı halde yeni bütçeye bu iş için 3600 lira tahsisat konulmuştur.

Yeni bütçede muallim tahsisatı da arttırılmışır. Maaş karşılığı olarak geçen seneki bütçede 1.444.344 lira olduğu halde bu miktar yeni bütçede 1.479.920 liraya çıkarılmıştır.

Bu fazla tahsisatın kısmı azamı, yeniden zam görecek olan muallimlerin zamlarına karşılık olarak sarfedilecektir. Ders senesi başından itibaren yeniden mesleğe alınacak muallimler için de ayrıca 8320 liralık tahsisat konulmuştur. Ancak bu tahsisatla yeniden mesleğe alınacak muallim miktarı 16 kişiyi tecavüz etmiyecektir. Maamafih fazla muallime ihtiyaç duyulursa bütçede icap eden münakale yaptırılmak suretile vilâyetin muallim noksanlığı giderilecektir.

Mesken Bedelleri

Ilk mektep muallimlerine ait mesken bedellerinin vaktinde verilebilmesi için de bu seneki vilâyet bütçesine yeni tahsisat konulmuştur. 938 malî senesi bütçesine, mesken bedelleri tahsisatı karşılığı olarak 89364 lira konulduğu halde yeni bütçede bu miktar 110 bin liraya çıkarılmıştır. Muallimlerin 932 senesinden kalmış mesken bedellerinin verilebilmesi için de ayrıca daimî encümen tarafından bütçeye 94320 lira konulmuşsa da eski senelere ait bu haklar, 938 senesi bütçesinde yapılan münakale ile verildiğinden bu para başka işlere tahsis edilmiştir. Her vilâyette olduğu gibi İstanbulda da mesken bedelleri vilâyetin bütçesine göre tesbit edilmektedir. Vilâyet bütçesi ise gelecek sene daha genişliyeceğinden mesken bedellerinin de bir miktar artırılması düşünülmektedir.

Muallim Tayininde Esaslar

Maarif Vekâleti, bu ders senesi başından itibaren lise, Muallim mektebi, orta mektep, sanat mekteplerile bunlara muadil orta tedrisat müesseselerine yapılacak tayinler hakkında yeni bir esas kabul etmiştir. Bu esasa göre, orta tedrisat müesseselerine yardımcı muallim olmak üzere lise ve buna muadil mektep mezunlarından müracaat edenler hakkında, müracaat tarihlerini ihtiva etmek üzere bir liste hazırlanacaktır. Ayrıca üniversite ve diğer yüksek mekteplerden mezun olup ta orta tedrisat müesseselerinde ders almak istiyenlere mahsus olmak üzere bir liste hazırlanacaktır. Tayinler yapıldığı sırada evvelâ üniversite ve yüksek mektep mezunları muallim olarak tayin edilecek, kalacak münhallere de, müracaat tarihi takip edilerek lise mezunları yardımcı muallim olarak tayin edileceklerdir.

Bunlar ancak iki sene yardımcı muallimlik vazifesini görebileceklerdir. Bu iki sene sonunda bulundukları mekteplerde bir imtihan geçireceklerdir. Bu imtihandan sonra muallim muavini sıfatile vazifelerine devam edebileceklerdir.

Tarsusta 6 Mektep Yapılıyor

Tarsus, (Tan Muhabirinden) — Hars komitesi tarafından yaptırılması kararlaştırılan ilk mektep binasının temel atma merasimi Içel valisi tarafından yapılmıştır.

Bu sene Tarsus kazası içinde altı mektebin temeli atılmıştır. Bu mekteplerin önümüzdeki ders senesine kadar inşaatı tamamlanacaktır.

Üç Çocuğun Kanlı Kavgası

Evvelki akşam Küçükpazarda Hacı Kadın mahallesinde oturan Ahmet, Eşref ve Isa isimli üç çocuk arasında kanlı bir kavga olmuş, her üçü de bıçakla vücutlerinin muhtelif yerlerinden ağırca yaralanmışlardır.

Bunlardan 11 yaşında Ahmet Türbe sokağında 17 numaralı evde oturan Abdullahın oğludur. Ahmet arkadaşları 15 yaşında Isa ve yine o yaşta Eşref ile mahallede uçurtma uçururken iplerinin biribirine karışması yüzünden kavgaya tutuşmuşlardır. Ilk defa tekme ve yumrukla başlıyan kavga yavaş yavaş büyümüş ve neticede her üçü de bıçak ve jiletlerini biribirine vurmağa başlamışlardır. Hâdiseyi gören kadınların feryadı üzerine vaka mahalline gelen [illegible] Bunlardan Ahmet başından ve kolundan ağır surette yaralanmıştır. Eşrefin yarası başından, Isanınki de kolundandır. Sıhhî imdat otomobili ile yaralıların üçü de Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmışlardır.

BELEDİYEDE:

Çocukları Kurtarma Yurdu

Belediye çocukları kurtarma yurdunun ıslahı için bu seneki bütçeye icap eden tahsisat konulmuştur. Yurdun idaresi için geçen seneki bütçeye konulan 10.488 lira bu seneki bütçe ile 12.360 liraya çıkarılmıştır. Belediye reislik makamı, yurdun her sene himayesine aldığı kimsesiz çocuk adedinin arttırılmasına karar vermiştir. Bu himayenin kız çocuklarına da teşmili düşünülmektedir. Bu seneki bütçe ile verilen para mütedavil sermaye olarak işletilecek ve ıslah edilen çocuklara sanat öğretilmesi için atelyelere malzeme tedarik edilecektir.

Sığınak Yapılacak

Vilâyet fevkalâde bütçesine, hava tehlikesi için sarfolunmak üzere 25 bin liralık bir tahsisat konulmuştur. Bu tahsisatla icap eden semtlerde umumi sığınaklar inşa edilecektir.

MÜTEFERRİK:

Berlindeki Heyetimiz Geldi

Hitlerin ellinci yıldönümünde bulunmak üzere memleketimiz namına giden heyetin reisi Nafıa Vekili General Ali Fuat, dün şehrimize dönmüştür. General Ali Fuat, doğruca Perapalasa giderek öğleye kadar istirahat etmiş ve öğleden sonra hususi mahiyette bazı ziyaretlerde bulunmuştur. Heyetin diğer azası da gelmiştir. Heyet azalarının bir kısmı Ankaraya gitmişlerdir. Vekil General Ali Fuat ta bu akşam Ankaraya gidecektir. Bugün Nafıa Vekâletine müteallik bazı işlerle meşgul olacaktır.

Tarihî Levhalar

Maarif Vekâleti, Ayasofya mabedi müze haline çevrilirken kubbeden indirilen tarihî levhaların tekrar yerlerine asılmasına karar vermişti. Bu karar, dün Ankaradan gelen Ayasofya müzesi direktörü ressamı Samiye tebliğ edilmiştir. Yakında levhalar yerlerine asılacaktır.

POLİSTE:

Otomobil Kıza Çarptı

Dün öğle üzeri Şişlide bir otomobil kazası olmuştur. Halâskâr Gazi caddesinde İstanbul apartımanının dokuz numarasında oturan yirmi üç yaşlarında Anna adlı bir kız bu apartımandan karşıya geçerken Şişliden süratle gelen bir taksinin çarpmasile yere yuvarlanmış, başından, belinden ve ayaklarından yaralanmıştır. Yaralı Etfal hastanesine yatırılmıştır. 2221 numaralı taksi vakayı müteakip kaçmıştır.

● Şoför Arifin idaresindeki otomobil Cümhuriyet caddesinden geçerken o civarda bakkal çıraklığı yapan Tanaşa çarparak kalçasından yaralamıştır. Yaralı tedavi altına alınmış, şoför yakalanmıştır.

● Aksarayda oturan gazinocu Mehmedin hususi otomobili Ordu caddesinden geçerken Lâlelide oturan Rızaya çarparak muhtelif yerlerinden yaralamıştır.

● Beyoğlunda Lüleci Hendek sokağında oturan Muiz bindiği atla Hürriyet tepesinde gezerken düşerek sol kolu kırılmıştır. Muiz Şişli çocuk hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

TAKVİM ve HAVA

S A L I
2 Mayıs 1939

5 inci ay Gün: 31 Kasım: 176
Arabî: 1358 Rumî: 1355
Rebiülevvel: 13 Nisan: 19
Güneş: 4.58 — Öğle: 12.11
İkindi: 16.03 — Akşam: 19 06
Yatsı: 20.49 — İmsâk: 3.02

Hava Vaziyeti

Yeşilköy meteoroloji istasyonundan alınan malûmata göre, hava yurdun Ege bölgesi ile cenup Anadolusunda az bulutlu, Karadeniz kıyılarında kapalı ve mevzii yağışlı, diğer bölgelerde umumiyetle çok bulutlu ve yer yer yağışlı geçmiştir. Rüzgârlar bütün bölgelerde garbî istikametten, Trakya ve Kocaelide kuvvetli, diğer bölgelerde orta kuvvette esmiştir.

Dün İstanbulda hava çok bulutlu ve yağmurlu geçmiş, rüzgâr cenubu garbiden saniyede 2 - 3 metre hızla esmiştir. Saat 14 te hava tazyiki 1013.5 milibar idi. Sühunet en yüksek 15.5 ve en düşük 6.4 santigrat olarak kaydolunmuştur.

SUAL

KARİLERİMİZİN SUALLERİNİ BURADA CEVAPLIYORUZ

CEVAP

S — Biz iki arkadaşız. Türkiye hudutları dahilinde büyük gezi yapmak istiyoruz. Fakat bu gezi esnasında herhangi bir müşküle uğramamak için bir vesikaya ihtiyaç var mıdır?

C — Türkiye dahilinde seyahat serbesttir. Hiç bir vesikaya ihtiyaç yoktur, yalnız her gittiğiniz yerde o yerin en yüksek memuru ile temas ederseniz kolaylık göre - bilirsiniz.

S — Refik Halidin hangi eserleri çıkmıştır?

C — On beş günde bir yeni bir eseri çıkmaktadır. Şimdiye kadar üç tanesi çıkmıştır. Kitapçınızdan isteyebilirsiniz.

●

S — Kumaş fabrikalarının adreslerini havi Türkçe veya Fransızca bir rehber var mıdır?

C — Türkçe böyle bir eser yoktur. Fransızca bir çok eserler mevcuttur. Bunlardan bilhassa Model-Textil ve Bil - Bil tavsiyeye şayandır

●

S — Kumaşçılığa ait teknik bir lûgat var mıdır?

C — Böyle bir lûgat mevcut olduğunu zannetmiyoruz.

●

S — Vaktiyle gazetenizde bahsettiğiniz briç meseleleri kitap halinde çıkmış mıdır?

C — Hayır.

S — Bir öğretmen mesleğinin haricinde sanat, ziraat, muharrirlik, muhabirlik, hususî muallimlik ve ticaret yapabilir mi?

C — Resmî mektep öğretmenleri ticaret yapamazlar. Hususî muallimlik, muharrirlik, muhabirlik ve avukatlık, doktorluk gibi serbest işleri yapabilirler.

BUGÜN

Gafenkonun Seyahati

Yazan: Ömer Rıza DOĞRUL

Romanya Hariciye Nazırı M. Gafenko, Berlini ziyaret ettikten sonra Londra ve Pariste de mühim temaslar yaptı ve daha sonra Romaya hareket etti. Onun bu temasları yaptığı Macar ricali ile İtalya ricali görüştüler, daha sonra Berline gidip döndüler. Yugoslavya ricali de Roma ve Berlini ziyaret ettiler. M. Gafenkonun da Romayı ziyaretten sonra Yugoslavyaya uğrayarak memleketine döneceği anlaşılıyor.

Romanya, herhangi bir taarruza uğradığı takdirde İngilterenin kendisine müzaheret edeceğine dair teminat almış olması, M. Gafenkonun Londrayı ziyaretine ayrı bir ehemmiyet veriyordu.

İngiliz kaynakları tarafından verilen malûmata göre ziyaretin kısalığı dolayısile iki taraf arasında uzun müzakereler yapılmamıştır. Fakat bu müzakerelerin siyasî kısmı Romanyanın Londra sefiri, iktısadî kısmı da İngilterenin Romanyaya gönderdiği heyet tarafından idare olunmaktadır. Fakat M. Gafenkonun Mister Chamberlain ve Lord Halifax ile temas neticesinde, Romanyanın istiklâlini, ve her memleketle yapacağı müzakerelere hem siyasî, hem iktısadî bakımlardan hürriyet ve musavatını korumak lüzumu üzerinde tam bir fikir mutabakati hasıl olduğu temin olunmaktadır. Taymisin, bu bahse temas eden yazısında bilhassa şu satırlar kayde değer:

"İngilterenin görüşüne göre Romanya ile onun gibi düşünen memleketlerin bütün siyasî ve iktısadî mukadderatlarına sahip olmaları, Avrupa için en esaslı iştir. İngiltere, Lehistan, Romanya ve Yunanistana verdiği ve teşmil etmeğe hazır olduğu taahhütlerle bu prensibin binnazariye müdafii olduğunu göstermiştir. Onun yeni umumî taahhütlerinin alâkadar milletlerle olan siyasî münasebetleri gibi ticarî alâkaları da öyle. Bu memleketlerin çoğu gibi Romanya müştereken kabul olunan esas ve siyaseti müdafaa için silâh ve techizata muhtaçtır. Yeni şartlara uygun ticarî anlaşmalar yapmakla İngiltere ile bu siyasette onun başlıca yoldaşı olan Fransanın bütün imkânları dairesinde, endüstri bakımından kendileri derecesinde müceh - hez olmayan milletlerin ihtiyaçlarını karşılamaları icabeder."

Taymis bu sözlerle İngiltere ile Fransanın Romanyaya karşı giriştikleri taahhütleri sağlamlamak için takip ettikleri hattı hareketi izah etmiş olacaktır. O halde Almanyanın vaziyeti ne olacak?

Salâhiyettar İngiliz gazetesi bu bahs üzerinde şu mütaleaları yürütmektedir:

"Alman ticaret ve sanayiinin Tuna vadisi yoluyla Karadeniz ve Egeye doğru genişlemeğe ait tabii temayülü hiç bir kimse inkâr etmiyor. Romanya da buna itiraz etmemektedir. Nitekim geçenlerde Almanya ile bir ticaret muahedesi yapmıştır. Muahedenin maddeleri de genişletilebilir. Romanyanın korktuğu ve mukavemet ettiği şey iktısadî tahakküme varmak istidadında olan ve siyasî tahakküme yol açan, iktısadî hülûldür. Almanyada, Versay muahedesinin ağırlığından daima bahsolunduğu halde 1918 de Almanlar tarafından Romanyaya yüklenen Bükreş muahedesinden hiç bahsolunmamaktadır. Bu muahede ise Romanyada en acı ve en şiddetli nefretlerle hazırlanmaktadır. Romanya, 1918 mayısından ayni senenin sonuna kadar ittifak devletlerinin katî zaferine kadar devam eden fasılada olduğu gibi bir kere daha Almanyanın vasali olmamağa katiyetle azmetmiştir ve bugün, bu azmini teyit edecek müttefiklere de maliktir."

"Taymis" in bütün bu anlattıklarında gayet sarih olan bir nokta vardır ki kendini bilen hiç bir milletin siyasî tahakküme yol açan iktısadî tahakküme ve onun başlangıcı olan hülûle razı olmayacaktır. Bunun böyle olduğu her şüphenin fevkindedir. Milletler arasındaki samimî anlaşmalarda ancak bu esasa gösterilecek azamî saygıya dayanabilir.

SON HABERLER

Ismet Inönü Emir Nayifi Kabul Etti

Akara, 1 (A.A.) — Amman Emiri Abdullahın küçük mahdumları Emir Nayif bu sabah Toros ekspresile Ankaraya musavalat etmişler ve istasyonda muhafız alayı kumandanı İsmail Hakkı Tekçe ve Riyaseticümhur yaverlerinden Cahit Apayık tarafından karşılanmışlardır. Reisicümhur İsmet İnönü, Emir Nayifi köşklerinde kabul ederek aileleri efradı da hazır bulundukları halde öğle yemeğini beraber yemişlerdir. Emir Nayif, Reisicümhur İsmet İnönünün fahrî yaverliğini yapacak ve ayni zamanda muhafız alayında staj görecektir.

Romadaki Binicilik Müsabakası

Cevat Gürkan Altıncı

Roma, 1 (A.A.) — Burada yapılması mukarrer olan muhtelif enternasyonal binicilik müsabakalarına, dünkü pazar günü öğleden evvel Espuilino mükâfatı ile başlanmıştır.

Bu ilk müsabakayı (Ali Baba) adındaki ata binen Belçikalı yüzbaşı Gonze kazanmıştır.

Yağmur yüzünden pistin yumuşayıp ağırlaşması ve 13 zorlu maniası olması yüzünden çok çetin olan bu müsabakada, altıncılığı alan yüzbaşı Cevat Gürkanın Parkuru çok beğenilmiştir. Diğer Türk binicleri müsabakaya girmiyerek pistte tecrübe parkurları yapmakla iktifa etmişlerdir. Netice[illegible]

1 — Belçikalı yüzbaşı Gonze, (Ali Baba) sıfır hata ile 1 dakika 47 saniyede,

2 — İtalyan yüzbaşı Lobardo, (Rodano), sıfır hata ile 1 dakika 48 saniyede,

3 — Alman yüzbaşı Brinkman (Oberst), dört hata ile,

4 — Alman yüzbaşı Hasse, (Tora), sekiz hata ile,

5 — Lehli yüzbaşı Kulinz, (Ostra), 12 hata ile,

6 — Türk yüzbaşı Cevat Gürkan, 12 hata ile.

Cezairde Bir Arbedede 100 Kişi Yaralandı

Cezair, 1 (A.A.) — Birkaç çocuk iki Senegalli askerin bulunduğu tarafa hava fişekleri attıkları için askerler, çocukları döğmek istemişlerse de halk, buna mâni olmuştur.

Bunun üzerine iki asker, kışlalarına giderek yanlarında 200 silâhlı Senegalli bulunduğu halde hâdise mahalline dönmüşlerdir. Derhal büyük bir arbede başgöstermiştir. Neticede 11 i ağır olmak üzere 100 kişi kadar yaralanmıştır. Yaralılar arasında bir çok Avrupalı vardır.

KISA HABERLER

Dün Pariste yapılan kısmî intihabatta sosyalist partisi mağlûp olmuştur. Parti mecliste iki mebusluk kaybetmiştir. Bu iki mebusluktan birini komünist partisi, diğerini sağ cenah kazanmıştır.

● Macar ticaret nazırı Kunder, yeni bir İtalyan - Macar ticaret itilâfı imza etmek üzere bu sabah Romaya hareket etmiştir.

● Vaşington'dan bildirildiğine göre, George Town Üniversitesinin sismografı dün şiddetli bir zelzele kaydetmiştir. Zelzele saat 3.10 da - Greenvich saati - başlamış ve saat 8 e kadar devam etmiştir. Zelzelenin merkez üstü ağlebi ihtimal Çin denizi civarındadır.

● Uzun senelerdenberi ilk defa olarak bütün Fransada 1 mayısta normal surette çalışılmıştır. Buna sebep, beynelmilel vaziyet dolayısile her türlü merasim ve tezahüratı ilga için amele sendikaları tarafından ittimaz edilmiş olan karardır.

● Romanya Başvekili, Bulgaristanın Bükreş elçisini kabul etmiş, bir müddet görüşmüştür. Siyasî mahafilde bu mülâkata büyük bir ehemmiyet verilmektedir.

Romanya Arazi Bütünlüğünü Kaybetmiyecek

Romen Başvekilinin Beyanatı, Bulgaristana Ihtar Sayılıyor

Bükreş, 1 (Hususî) — Romanya Başvekili Kalenesko, bugün beyanatta bulunarak, hiçbir yabancı devletin Romanyaya komşuları hesabına fedakârlıkta bulunmayı tavsiye etmediğini, Romanyanın arazi bütünlüğünü muhafaza azminde olduğunu söylemiştir. Başvekilin bu beyanatı, bir taraftan Bulgaristana, diğer taraftan Macaristana katî bir ihtar mahiyetinde telâkki olunmaktadır.

Pariste çıkan Figaro gazetesi şu malûmatı veriyor:

Pariste dün akşam dönen şayialara göre, Veygand 10 mayıs Romanya milli bayramı münasebetile yapılacak merasimde hazır bulunmak üzere Bükreşe gidecek olan mühim heyetin başında bulunacaktır.

Chamberlainin izahatı

Londra, 1 (A.A.) — Bugün Avam kamarasında, Ingilterenin Balkanları her türlü taarruza karşı himayeye ve Bulgaristanın istediği Dobruca ile Ege denizinde bir mahreç meselesile meşgul olup olmıyacağı sualine cevap veren Chamberlain bu meselelerin alâkadar memleketler arasında müzakere yolu ile halledilmesi lâzım geleceğini söylemiştir.

Bu memleketlerden birinin daha şimdiden Ingilterenin tavassutuna müracaat edip etmiyeceği sualine karşı da Chamberlain istizahcıdan bu suali tahriri olarak yapmasını rica etmiştir.

Iran Hariciye Nazırı Beyanatta Bulundu

Tahran 1 (A. A.) — Anadolu Ajansının hususî muhabiribildiriyor:

Parlâmentonun dünkü toplantısında Hariciye Veziri Alâm, Afganistanla imzalanmış posta ve telsiz münasebetleri mukavelenameleri ile Kilmand sularının taksimi konvansiyonunun müzakeresi münasebetile bitirilmiş ve bu hususta[illegible] son anlaşmaları teşkil eylediğini bildirmiş ve iki devlet arasında mualâkta hiç bir mesele kalmamış olduğunu tebarüz ettirdikten sonra Saadabat paktı hakkında ezcümle demiştir ki:

Saadabat paktı devletleriyle müzakere edilen bütün meselelerin tam bir fikir beraberliği ile neticelendiğini sizlere bildirmekle bahtiyarım. Türkiye ile hudut tahdidi işi geçen sene bitirilmiş ve bu hususta[illegible] kaveleler imzalanmıştır. Bu sene de Afganistanla olan hudut tahdidi sona erdirilmiştir. Irakla hudut tahdidi komisyonları da halen çalışmaktadır. Irakla, Türkiye ve Afganistanla imzalanmış muahedelere müşabih muahedeler imzalanacaktır.

Saadabat paktı konseyinin bu defa Tahranda yapılan toplantısı samimî dostluk havası içinde vukuagelmiş, tam bir antantla neticelenmiştir.

Saadabat paktının mesut neticelerini yeniden izaha muhtaç görmüyorum. Bu paktın imzasından beri vâziülimzalar arasındaki dostluk ve iyi antant muntazam surette fazlalaşmakta devam eylemiş ve bütün münaziünfih meseleler müşterek menfaatler lehine halledilmiştir."

G. Veygand Merasimle Karşılandı

Ankara, 1 (Tan muhabirinden) — İran veliahdinin düğün şenliklerinde Fransayı temsil etmiş olan heyet reisi General Veygand, beraberinde mihmandarı genel kurmay istihbarat dairesi reisi Albay Baha olduğu halde bu sabah Toros ekspresile Ankaraya gelmiş ve merasimle karşılanmıştır.

Misafirimiz, bugün Çankayaya giderek defteri mahsusu imzalamış, Hariciye Vekilini, Erkânıharbiye Reisini, Başvekili, Millî Müdafaa Vekilini ziyaret etmiş ve bu ziyaretler iade olunmuştur.

Yarın, Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak tarafından şerefine bir öğle yemeği verilecektir.

Uzak Şark Harbinde Son Vaziyet

Çinliler Dayanıyorlar

Çunkig 1 (A. A.) — Çin kuvvetleri Kiangsi vilâyetinin şimalinde bulunan Vuning şehrini üç taraftan çevirmişlerdir. Evvelce Şansi vilâyetin de cereyan eden muharebeler tedricen Tungpu demiryolu bölgesine kadar yayılmıştır.

Çinliler halen Puçeu ile Şiçeu arasındaki düşman ordusunun müte - bakisini tardetmektedir. Tabişandaki Çin kuvvetleri Maçeng ve Çançeng istikametinde süratle ilerliyorlar. Tiyençin ve Fengşi arasındaki düşman kıtaları çevrilmiştir. Çin askerî vaziyeti gittikçe selâh bulmaktadır. Japonların Tangpu demiryolu istikametinde çekilmeğe hazırlandıkları bildiriliyor.

Orta Çin bölgesinde Yangtse cenubunda ve Kiangsi vilâyetinin şimalindeki askerî harekâtın inkişafı hakkında sorulan suallere Çin kurmayının salâhiyettar bir memuru, Çinlilerin bu cephelerde Japonları filen imha etmiş oldukları cevabını vermiştir.

TOTALİTER DEVLETLERİN HARP PLÂNI

Amerika gazetelerinden biri, bir harp vukuunda totaliterlerin tatbik edecekleri harp plânını şu şekilde anlatıyor:

(1) Mussolini en önce Cibutiye yürüyecektir.

(2) İkinci İtalyan hareketi Tunusa karşı olacaktır. İtalyanlar, Libyaya şimdiden kâfi miktarda asker yığmışlardır.

(3) Fransa, Şimali Afrikaya asker göndermekte güçlük çekecek, Baleardaki İtalyan tahtelbahirleri iz'aç edeceklerdir.

(4) İngiltere Alman tahtelbahirlerinden korunmak için donanmasını Anavatan sularında tutacak, Cebelitarığa gidecek filolar da burasının artık boğaza hâkim olmadığını göreceklerdir.

(5) Fransa - İtalya hududu Avrupada en mühim harp sahnesi olacaktır. Fransa buradan Alpı aşıp İtalyaya çıkabilir.

(6) Holanda bir tahtelbahir ve hava üssü olarak Almanya için son derece mühimdir. Burası bir harp sahnesi olacaktır.

FELEK

Çerezler...

Yazan: B. FELEK

Çerezi frenklerin ordövr dedikleri ve bizim iftarlık diye tercüme edebileceğimiz kelimenin mukabili olarak kullanıyorum. Çünkü iftarlık yalnız ramazana mahsus bir şeydir amma ihtiva ettiği şeyler itibariyle ordövre en çok yakışan budur. Ordövre belki "mezeler" de diyebilirdik. Fakat bilirsiniz ki meze içkinin yanına katık edilen yiyeceklerdir.

Burada ordövr kelimesinin nasıl tercüme edilebileceğine dair şu eksik artık sözleri dinledikten sonra. buyurun çerezlere:

✶

Istanbula yerlere tükürülmesi yasak edilelidenberi şehrin lâğam delikleri ve ızgaralarını araştırmakla meşgulüm.

Köprüyü yayan geçerken pek de insanı sıkıştırmayan tükrük, şehrin tozlu topraklı yerlerinde bazan adamın ağzında belâ oluyor.

Mendilime tüküremem. Çünkü üçüncü tükrükte cebim sulanmağa başlar ve iğrenirim. Onun için Beyoğlu caddesi, Eminönü, Babıâli, Ankara caddeleri gibi sokakların ızgara yerlerini biliyor ve ağzımın suyunu ona göre âyar ediyorum.

İnsan mecbur olunca tükrülecek yerleri öyle bir öğreniyor ki sormayın!

✶

— Falanı gördün mü?

— Gördüm..

— Ne yapıyor?

— Anasiyle birlikte geziyor.

— Falanca ne âlemde?

— Sorma halini..

— Niçin?

— İşi ağır... Alimallah anası ağlıyor..

— Ya falan ne durumda?

— Hoca oldu!

— Ya!. Nereye?

— Ana mektebine!..

— Ahval ne merkezde?

—Vallahi azizim. İngilizin anavatan filosu Akdenize geçerse artık korku kalmaz.

— Klüp işleriniz nesil gidiyor?

— Anayasayı değiştiriyoruz.

— Yahu sen anasız lâf edemiyecek misin?

— Ederim anam, nasıl edemem! Bu da bu kadar.

★

Ben parazitlere pek içerlerim. Ne biçim parazit olursa olsun. Hayvan, insan ve ses.

Bunların bir türlü nasıl bertaraf edilmeyişine şaşar, adeta bunu beceriksizliğe, azimsizliğe hamlederim. Bu fikrimi arkadaşlarımdan birine açtım:

— Yanılıyorsun! dedi.. En hafif parazit bile tehlikeli ve güçlükle mücadele edilir bir mahlûktur Bit morpiyon, hattâ uyuz, hayvanlara yapışan kene, sakırga küçüklükleri nisbetinde berbat ve muziç şeylerdir. Sakın ehemmiyetsiz telâkki etme!

İnsan parazitlerine gelince, her sahada bunların, sizin, benim şunun bunun sırtından nasıl geçindiğini, geçinmek istediğini hattâ bazan nasıl makbul olduklarını ve icabedince ne kadar güçlükle bertaraf edilebildiklerini gördük.

Radyo parazitleri ise, bütün gün yazıp çizmenize, radyo kanununun bu baptaki sarahatine rağmen hâlâ kulaklarımızı tırmalamakta ve en mühim konserleri ve haberleri dinlemekten bizi menetmekte berdevamdır.

Bunda da bir tek ümidimiz kaldı. Çetinkaya!

Bu ümidimiz de - farzımahal - boşa çıkarsa Nasrettin hocanın dediği gibi o zaman başlarız yanık yanık kayabaşı türkülerini çağırmağa!

Onun için sen parazit deyip sakın geçme ve hor görme:

Dedi ve beni susturdu.

Bursada Tohum Temizleme İstasyonu

Bursa, (TAN) — Ziraat Vekâleti, burada bir tohum temizleme istasyonu kurmağa karar vermiştir. Belediye bu hususta yardımda bulunacaktır.

Mahkemelerde

Mahkemede Ağlayan Davacı

Adamcağızı Sokak Ortasında Bayıltıncaya Kadar Döven Suçlu (İki Deli Hâkim Karşısındayız) Diyordu

Sultanahmet sulh birinci ceza mahkemesi, dün Süleymaniyede Izmitli Ismaili döve döve bayıltan ve ağzını yüzünü kanatan Kantarcılarda 83 numarada kuru kahveci Lâçinoğlu Mahmut Lâçin zadenin duruşmasını yaptı.

Hâkim evvelâ iki tarafın hüviyetlerini tesbit etti, Davacı Hüseyin oğlu 25 yaşında Ismail, Şehzadebaşında Acemoğlu hamamı sokağmda 38 numarada oturuyor ve eskicilik yapıyordu. Suçlu da-

— Ben Batumluyum. Beş, altı lisan bilirim, diyordu.

Davacı şikâyetini kelimelerin üstünde dura dura şöyle anlatmıya başladı:

— Izmitten Osman adlı bir misafirim geldi. Bu genç şimdiye kadar hiç Istanbulu görmemişti. Ben onu Kasımpaşa yoluyla Beyoğluna götürecektim. Yola çıktık. Şehzadebaşında bu Mahmuda rastladık. O bize takıldı:

— Ben de sizinle beraber Beyoğluna kadar geleyim, dedi ve geldi. O ve ben misafirime yolda rastladığımız binaları, caddeleri gösteriyor ve izahat veriyorduk. Taksime kadar uzandık. Oradan sol taraflarda bir sokağa saptık.

Davacı burada sesini bırakıverdi. Hüngür hüngür ağlamıya başladı:

— Ah bay hâkim, diyordu. Ben sofu bir adamım. Ömrümde harama el sürmüş değilim. Meğer biz fena bir sokağa girmişiz. Bu adam da benim arkadaşımı baştan çıkarmış, fena yola saptırmış. Ben hiç bir şeyin farkında değildim. Bu adam bu sokakların birisinde beni kahveci Alinin dükkânına oturttu. Biz şimdi geliriz, dedi ve gittiler. Saat yedi oldu, sekiz, dokuz, on, on iki oldu. Gelip, giden yoktu. Ben evime döndüm. Saat üç buçuğa kadar uyumadım. Saat dörtte sokağa çıktım. Arkadaşımı arıyordum. Şehzadebaşında bir şoföre rastladım. O bana dedi ki:

— Arkadaşın evinde yatıyor.

Eve geldim. Hakikaten arkadaşım bitkin bir halde uyuyordu. Onu uyandırmıya kıyamadım. Sonra bana başından geçenleri anlattı:

Mahmut onu fena evlere götürmüş, eve girerken cebindeki 44 lirasını da kendisi almış. Sabahleyin yalnız 20 lira vermiştir.

Bu bir hakikatti. Ben misafirimin parasını almak için Mahmudun ağabeylerine müracaat ettim, polise haber verdim. Onu arıyorlardı. Bu sabah Süleymaniyede bununla karşılaştık. Hemen yakamdan tuttu. Suratıma, mideme yumruklar indirmiye başladı. Beni yerden yere çarptı. Bayıldım. Ağzım, yüzüm kanadı. Komşular bana su içirdiler, ayılttılar. Sıra suçluya gelmişti. O da kendisini şöyle müdafaa etti:

— Bu adam delidir. On defa timarhaneye girip çıkmıştır. Misafiri Istanbula yeni gelmiş, beraber gezmiye çıktık. O bir aralık bana:

— Bu adamın elbisesi iyi değildir. Onu bir yerde bekletelim, seninle evlenmiye gidelim, dedi. Bir yere gittik. Sonra Abanozda bir eve girdik. O Istanbulu bilmiyordu. Cebinden parasını çalmasınlar diye ben aldım. 24 lira masraf oldu, 20 lira da kendisine iade ettim: O-

— Ben yüz lira bile eritecek vaziyetteyim, diyordu. Paraları yenen adam dava etmiyor da buna ne oluyor. Bu benim izzeti nefsimle oynamıştır. Bu sabah kendisine rastladım. Canım sıkıldı. Iki tokat aşkettim.

Davanın Mehmet Sabri, Zihni, Izzet, Şevket isminde dört şahidi vardı. Dördü de hâdiseyi davacının tasvir ettiği şekilde anlattılar. Yalnız Mehmet Sabri şunu ilâve etti:

— Bay hâkim, suçlu Mahmut, Ismail için delidir, diyor. Onlar dışarda konuşurken ben dinledim. Suçlu Mahmut ta Mazhar Osmanın hastanesinde yatmış, o da deli imiş. Suçlu güldü ve:

— Öyle ya iki deli hâkim karşısındayız, dedi.

Doktor davacı için bir haftalık rapor vermişti. Hâkim dosyayı tetkik etti. Suçluya bir ay hapis cezası verdi. Osmanın onu polise haber vermesini hafifletici sebep olarak aldı. 20 güne indirdi. Suçlu kararı aldıktan sonra:

— Allah ömürler versin bay hâkim, çok teşekkürler ederim, dedi ve jandarmaların önüne katıldı.

Bucada Yapılan At Yarışları

Izmir, 1 (A.A.) — Bugün hususî muhasebenin ilkbahar at yarışları Buca alanında yapılmıştır. Birinci kermes tay deneme koşusu idi. 3 yaşındaki yarım kan Ingiliz erkek ve dişi taylara mahsus olup mesafesi 1000 metre olan bu koşuya 6 tay iştirak etmiştir.

Birinci Rifat Kâhya oğlunun Yılmazı, ikinci Nihal Atlının Tiği, üçüncü Irfan Enesin Tuncası gelmiştir.

Ikinci ilk kurşun koşusu, üç yaşındaki yerli yarım kan Arap ve halis kan Arap erkek ve dişi taylara mahsus olup 1200 metre mesafesi olan bu koşuya üç tay iştirak etmiştir. Hamit Ozsirkintinin Gazeli birinci, Fevzi Lûtfinin Güzeli ikinci gelmiştir. Üçüncüsü Buca koşusu idi, dört ve daha yukarı yaştaki yarım kan Ingiliz at ve kısraklara mahsus olup mesafesi 2400 metre olan bu koşuya dört hayvan iştirak etmiştir. Fahri Atlının Andrebudini ikinci, Salih Temelin Ceylânı üçüncü yine Salih Temelin Mahmuresi gelmiştir.

Dördüncü Kandikap koşusu idi 4 ve daha yukarı yaştaki halis kan Ingiliz at ve kısraklarına mahsus olup mesafesi 2400 metre olan bu koşuya 5 hayvan iştirak etmiştir. Birinci Asım Çırpanın Dandisi, ikinci Ahmet Atmanın Ozdemiri, üçüncü yine Asım Çırpanın Toprusu gelmiştir.

Çemberlitaşta Bir Yaralama Oldu

Dün gece Çemberlitaşta bir yaralama vakası olmuştur. Kürkçüler sokağındaki kahvede oturan Şakirle, o civarda dükkânı bulunan maran - goz Ömer, sarhoşluk yüzünden kavga etmişler, Ömer tabancasiyle ateş etmiş, Şakir de Ömeri bıçakla yaralamıştır. Yaralı tedavi altına alınmış, hâdise hakkında polisçe tahkikata başlanmıştır.

Çiftlikatta Bir Cinayet

Ceyhan — Çiftlikat köyünde, Hüsnü karısı Güllü ile komşusu Pembe kavga etmişler, Pembe yerden bir taş alarak Güllüye fırlatmış ve başını yarmıştır. Bu esnada Güllünün kocası Hüsnü gelmiş ve Pembeyi göbeğinden bıçakla ağır surette yaralamıştır. Pembe bilâhare ölmüş, Hüsnü yakalanmıştır.

Karadeniz Ereğlisinde Demir Bulundu

Zonguldak (TAN) — Karadeniz Ereğlisinin Ikse köyünde Adil Ellisekiz isminde bir tacir, demir madeni bulmuştur. Yapılan tahlil neticesinde madenin yüzde yetmiş nisbetinde demir cevherini ihtiva ettiği anlaşılmıştır.

Edirne Lisesi Talebesi Tekirdağında

Tekirdağ, 1 (A.A.) — Dün Edirne lisesi talebesinden 50 kişilik ve Çorlu orta okulundan 40 kişilik bir kafile öğretmenlerile birlikte tetkiklerde bulunmak üzere Tekirdağına gelmişlerdir. Bu ilim ve gençlik kafilesine halkevi tarafından bir öğle yemeği ile 100 kişilik bir çay ziyafeti verilmiştir.

Tayyare Seferleri Başlıyor

Istanbul - Ankara, Ankara - Izmir ve Ankara - Adana arasında tayyare ile yolcu, posta ve bagaj dün başlıyacak iken tehir edilmiştir. Seferlere bugün başlanacaktır.

Bu tayyareler pazardan maada her gün saat 9.30 da Yeşilköyden hareket edecek, 11.30 da Ankaraya varmış olacaktır. Ankaradan ise yine pazardan maada her gün akşam saat 16 da hareket edecek 18 de Yeşilköye gelecektir.

Seyyah Geldi

Alman bandıralı Milvoke vapuru, dün 350 seyyah getirmişitir. Seyyahlar bugün şehrimizi gezecekler ve yarın, gemi Yunanistana gidecektir.

Takdir Gören Memurlar

Maarif Vekâleti Topkapı sarayı direktörü Tahsin Özle dört memuru maaş zammı ve takdirname göndermek suretile takdir etmiştir.

Müdür Tahsin Özün maaşını 80, kütüphane şefi Ismail Hakkı Baykalın maaşını 35, kütüphane şeflerinden Şükrü Genal, çini hazinesi şefi Hafız Mehmet Aksoy ve silâh salonu şefi Ibrahim Oztürkün maaşlarını da yirmi ikişer buçuk liraya çıkarmıştır. Maarif Vekâleti diğer müze memurlarının da maaşlarını yükseltmek için bir liste hazırlamıştır.

★ Maarif Vekâleti Topkapı sarayındaki Mimar Sinanın mutfaklarının iç kısımlarının tamiri için 15 bin liralık bir tahsisat göndermişti. Bir haftadanberi tamire başlanmıştır.

Meşhur Bir Katil Öldü

Tekirdağ (TAN) — Çorlulu Ah- [illegible] hanesinde ansızın ölmüştür.

Horuk Köyünde Bir Kız Kaçırma

Zile (TAN) — Buradan on kilometre uzaktaki Aptallar köyünden Sadık oğlu Şevki Ceylân, kardeşi Şükrü ve amcazadeleri Hüseyin ile Ibrahim, Horuk köyünde oturan Hacı kızı 16 yaşlarında Elife Şenoğlu hile ile kaçırmışlardır. Kızın bikri, evli olan Şevki tarafından izale olunmuştur. Suçlular tevkif edilmişlerdir.

RADYO

ANKARA RADYOSU

Türkiye Radyodifüzyon Postaları
Türkiye Radyosu Ankara Radyosu

Dalga Uzunluğu			
	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P.	31,70 m.	9456 Kcs.	20 Kw.

Salı, 2. 5. 1939

12,30 Program. 12,35 Türk müziği — Pl. 13,00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 Müzik (Karışık program—Pl.) 13,45-14 Konuşma (Kadın saati—Ev hayatına ait).

17,30 İnkılâp tarihi dersleri (Halkevinden naklen). 18,30 Program. 18,35 Müzik (Virtüozlar—Pl.) 19,00 Konuşma (Türkiye postası). 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti) Tahsin Karakuş ve arkadaşları Safiye Tokayın iştirakile. 20,00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Türk müziği Çalanlar: Vecihe, Ruşen Kam, Cevdet Kozan, Reşat Erer. Okuyanlar: Necmi Rıza Ahıskan, Semahat Özdenses. 1 — Hüzzam peşrevi. 2 — Dedenin (Hüzzam yürük semaisi) Rahi aşkında. 3 — Selânikli Ahmedin (Segâh şarkı) Zevk olur giryelerim. 4 — Kanun taksimi (Vecihe). 5 — Tatyosun (Hüzzam şarkı) Suyi kâtanede. 6 — Hacı Arif beyin (Segâh şarkı) Olmaz ilâç sinei satpareme. 7 — Şevki Beyin (Hicaz şarkı) Af eyle suçum ey güliter. 8 — Selâhattin Pınarın (Hicaz şarkı) Kalmadı bende ne arzu. 9— Karcığar şarkı, Bilmem ki sefa neşe bu ömrün. 10 — Leminin (Karcığar şarkı) Çeğmanı o mehveşin elâdır. 21,00 Konuşma. 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukut ve ziraat borsası (fiyat). 21,25 Neşeli plâklar—R. 21,30 Müzik (Radyo orkestrası — Şef: Praetorius) 1 — Giovanni Paesiello (Ji Barbiere di seviglia) operasından üvertür. 2 — Michael Haydn (Senfoni do major, Op. 1, Nr. 3) a) Allegro spiritoso, b) Rondo, un poco adagio, c) Final, fugato, vivace assai. 3 — Luigi Boccherini (Senfonia la major. a) Allegro assai, b) Menuetto-trio c) Andante, ç) Finale, Allegro ma non troppo presto 4 — K. Atterberg- Barok süiti, op. 23 a) Antranta, b) Sarabanda, c) Gavotto, ç) Pastorale e gagliarda, d) Sicilina, e) Giga. 22,30 Müzik (Oda müziği—Pl.) 23,00 Müzik (Cazbant—Pl.) 23,45-24 Son ajans haberleri ve yarınki program.

Hava Seferini Bitiren Sovyet Tayyarecileri Merasimle Karşılandı

Nevyork 1 (A.A.) — Sovyet tayyarecileri Kokainaki ile gerdienko, Floydbennetye gelmişler ve büyük bir halk kitlesi tarafından karşılanmışlardır.

Sovyet maslahatgüzarı tayyarecilere kendilerini bu seferden dolayı tebrik eden Stalin ve Molotofun bir mesajını okumuştur. Mesajda şöyle denilmektedir:

"Moskova - Şimali Amerika seferini muvaffakiyetle başardığınızdan dolayı sizi hararetle tebrik ederiz. 22 saat 56 dakikada ikmal ettiğiniz 9.000 kilometrelik bu sefer cesur Sovyet tayyarecilerinin dünya havacılığının en çetin meselelerini muvaffakiyetle halledebileceklerini göstermiştir. Sizi kucaklar ve sıhhatler temenni ederiz."

Moskovanın mürettebatı, dün akşam kiraladıkları bir tayyare ile Nevyorka hareket etmişlerdir. Tayyareciler, Nevyorka vasıl olur olmaz sergiye gitmek niyetindedirler.

Bir Adam, Ortağını Vurdu

Zile (TAN) — Ortaklama ticaret yapan Petriçli Rüştü Kaya ile Dursun bir alacak yüzünden kavga etmişler, geceleyin kahvehaneden evine gitmekte olan Rüştü, Dursun tarafından arkasından kama ile ve ağır surette yaralanmıştır. Dursun tutulmuştur.

Nevşehirde Yağmurlar

Nevşehir, (TAN) — Üç gün mebzul yağmurlar yağmış, çiftçinin yüzü gülmüştür.

Nevşehir Kaymakamlığı

Nevşehir, (TAN) — Dört aydanberi açık bulunan kazamız kaymakamlığına Plömer kaymakamı Edip Yavuz tayin edilmiş ve gelmiştir.

Silifkede Bütçe

Silifke, (TAN) — Belediye meclisi, Nisan devresi içtimalarını bitirmiş, bütçeyi 17616 lira olarak kabul etmiştir.

1.15 Metre Boyunda Bir Kızın Davası

Fatih sulh ahkâmı şahsiye mahkemesi 1.15 metre boyunda bir davacının nafaka isteğini tetkik etti ve neticelendirdi:

Kız kardeşinin kucağında mahkemeye gelen bu küçük insan yeni doğmuş bir yavru değil, tam 39 yaşında Seher isminde bir kızdır. Aksarayda Ismailağa cami sokak 1/1 numaralı Remziyenin evinde oturmaktadır. Onu mahkemeye getiren kardeşi bayan Muammerdi. Küçüklükte dünya rekoru kıran Seher pek güzel konuşuyordu. Dava edilen mevkiinde Kastamonu vilâyetinin Kargı nahiyesinin Rumkoş köyünden Mustafa Kapısızın karısı Emine Kapısız bulunuyordu. Seher davasını şöyle anlatıyordu:

— Bu bayan benim anamdır, ana şefkatini unutumuş, beni kundakta sakat yaptıktan sonra Hamidiye Etfal hastanesine atmış, bir daha aramamıştır. Halam beni, hastaneden almış, şimdiye kadar baktı. Fakat artık o da ihtiyarladı. 65 yaşındadır. Bana bakamaz bir hale geldi. Taş kalpli annemden nafaka istiyorum. Ben yine onun yanına gelecek değilim. Fakat bana para versin.

Dava edilen kadın cevap verdi:

— Bunların ikisi de kızımdır. Kucaktaki öbürünün büyüğüdür. 39 yaşındadır. Ben onu hastaneye iyi olsun diye bırakmıştım. Benim evlerimden gelen kira ancak benimle kocamın geçinmemize kâfidir. Ben ona on para nafaka vermem. Ben onu böyle bir dava açmış olmasından dolayı mahkemeye müracaat ederek evlâtlıktan reddedeceğim. Hattâ noterlikte işte şu kâğıları yaptırdım. Onu mirasımdan ve evlâtlıktan reddettim. Mirasımı Hilâliahmere bırakacağım. Buna zırnık bile yedirmiyeceğim. Zaten elimde kira alabildiğim iki ev vardır.

Seher itiraz etti:

— Bay hâkim, annemin binlerce altın lirası vardır. Bu paraları kâh kümese, kâh kocasının tabancasının içerisine koyarak evin şurasına, burasına gömmek suretile hırsızdan kaçırmaktadır. Bana nafaka vermiye muktedirdir. Şahitlerim vardır.

Hâkim, bundan sonra Sehere anasının evlerinin bulunduğunu tapu kayıtlarile isbat edip edemiyeceğini sordu, Seher:

— Evlerinin yerlerini biliyorum. Fakat hangi tapuda kayıtlı olduğunu bilmiyorum, dedi.

Hâkim ehlivukuf tayin etti ve Emine Kapısızı her ay kızı Sehere dört lira nafaka vermiye mahkûm etti. Fakat Seher anasının fazla kazancını isbat edeceğini söylüyordu. Küçük kardeşi onu yine kucağına alarak evine götürdü.

Fatih Parkında Kasatura Sallamış

Meşhut suçlara bakan Sultanahmet sulh birinci ceza hâkimi, zilzurna sarhoş olduktan sonra Fatih parkında kasatura çeken ve Omerle arkadaşı Zekiye çatan Sadık çoban isminde on altı yaşında bir suçlunun duruşmasını yaptı. Davacı Ömer şikâyetini şöyle anlattı:

— Biz dün Fatih parkında arkadaşımla beraber oturuyorduk. Bu genç sallana sallana yanımıza geldi, oturdu. Kendisini hiç tanımıyorduk. Bize çattı. Biz kaçmak istedik. Fakat o koltuğunun altından kocaman bir kasatura çıkardı: "Var mı bana van bakan" diye sallamıya başladı. Polis yetişti. Bizi muhakkak bir ölümden kurtardı.

Suçlu susuyordu. Yalnız kendisini müdafaa ederken şunları söyledi:

— Ben rakı içtiğimi biliyorum. Sarhoş olduktan sonra ne yaptığımı hiç hatırlamıyorum. Ayıldığım zaman kendimi karakolda ve yanımda da bir kasatura buldum. Benim bildiğim bu kadar. Öbür taraflarını rüya gibi bile hatırlıyamıyorum.

Hâkim suçluya 9 gün hapis cezası verdi. Yalnız yaşından dolayı cezasını üç güne indirdi.

Mesut Bir Nişan

Narda eşrafından merhum Sadık İbrahim Berkanın kızı Saadet Berkan ile, üçüncü umumî müfettişlik baş müşaviri Nizami Asım Atakerin nişan merasimi evvelki gün Perapalas otelinde davetliler ve akrabaları arasında neşeli bir surette tesit edilmiştir. Iki tarafa saadetler dileriz.

Hırsızlık Suçlusu Bir Kız

Beşiktaş sulh ceza mahkemesi dün 17 yaşında Şaziye isminde hırsızlık suçlusu bir kızı altı ay hapse mahkûm etti. Iddia şu idi- Şaziye Ortaköyde Türk Limited Tütün şirketinde çalışıyormuş. Burada iki işçinin mantolarını çalmış, sonra da yakalanacağını anlayınca babasının evini terkederek Beyoğlunda bir barda çalışmıya başlamıştır. Polis, onu barda yakalayarak hâkimin önüne çıkarmıştır. Şaziye kendisini şöyle müdafaa ediyordu:

— Ben depodan çıkarken kızların mantoları ipte asılı idi. Birisi omuzuma takıldı. Dışarıya çıktı. Yoksa ben çalmış değilim.

Hâkim sordu:

— Kızım, dedi, haydi omuzuna takıldı, dışarıya sürüklendi. Fakat kolları kollarına nasıl girdi.

Suçlu susuyordu. Şahitler dinlendi. Hâkim kendisine 6 ay hapis cezası verdi. Yaşının küçüklüğünden dolayı bu ceza 1,5 aya indirildi.

Tokatta İçme Suyu Deposu Açıldı

Tokat, 1 (A.A.) — Tokat şehir içme suyu deposunun temel atma töreni mülkî ve askerî memurların, umumî meclis, belediye meclisi azaları, parti erkânı ve kalabalık bir halk kütlesi huzurile ve sevinç tezahürleri içinde yapılmış vali ve belediye reisi tarafından söylenen nutuklarda rejimin başarıları ve halkımızın Millî Şefimize ve büyüklerimize sevgi ve bağlılığı tebarüz ettirilmiş ve bu işte belediyemizin merkezden gördüğü büyük yardım minnet ve şükranla anılmıştır. Hazır bulunan zevat büfede izaz edilerek törene nihayet verilmiştir.

YENİ NEŞRİYAT :

RIZA TEVFİK — Resimli Ay matbaası tarafından çıkarılan ve Filozof Rıza Tevfiğin hayatı ve şiirlerini toplayan bu kitap az zamanda satılmış ve ikinci tab'ı yapılmıştır. Bu kitabı karilerimize tavsiye ederiz.

Fransanın en tanınmış Muharrirlerinden Meşhur FRANCİS CARCO'nun HAPİSHANELERDE YAPTIĞI Etütlerden yaratılan En Büyük Fransız Şaheseri :

KADINLAR HAPİSHANESİ

VİVİANE ROMANCE - FRANCİS CARCO - RENE ST. CYR

Bu Perşembe Akşamından itibaren

LÂLE Sinemasında

YARIN AKŞAM MELEK Sinemasında

En çok sevilen 2 BÜYÜK ARTİST WİLİAM POWELL MİRNA LOY

Sizi iki saat kahkaha ile güldürecek nefis bir Film takdim edecekler:

ÇİFTE NİKÂH

Fransızca sözlü)

Ayrıca : Paramunt dünya haberleri

Numaralı koltukları bugünden aldırmanız rica olunur.

Hissî, Müessir ve Esrarengiz bir Film

ARSEN LUPEN'in DÖNÜŞÜ

O, ölmemis... Eskisinden daha cazip ... Daha güzel ve daha cüretkâr olarak

Bu Perşembe akşamından itibaren

SARAY SİNEMASINDA

Fransızca sözlü Filminde geliyor. Baş rollerde :

MELVYN DOUGLAS - VİRGİNİA BRUCE

2 MAYIS 1939
TAN
ABONE BEDELİ

Türkiye			Ecnebi
1400 Kr.	1 Sene	2800 Kr.	
750 "	6 Ay	1500 "	
400 "	3 Ay	800 "	
150 "	1 Ay	300 "	

Milletlerarası posta ittihadına dahil olmıyan memleketler için abone bedeli müddet sırasiyle 30, 16, 9, 3,5 liradır. Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur. Cevap için mektuplara 10 kuruşluk pul ilâvesi lâzımdır.

GÜNÜN MESELELERİ

Ankara Müzakereleri

Yazan: Bürhan BELGE

Dünya vaziyeti, Rooseveltin mesajı ile Hitlerin nutku arasında meraklı ve sinirli bir duraklama geçirdikten sonra, bugün, tıpkı mesajdan önceki halini muhafaza etmektedir. Masallardaki gibi, az uz gidildikten sonra bir çuvaldız boyu yol sökülmüştür. Çünkü her iki vesikanın edebiyat taraflarını bir yana bırakırsak, Amerikadan gelen kollektif sulh anlaşması teklifine, Berlin, şimdiye kadarki metodundan şaşmıyacağı cevabını vermiştir. Bu vaziyet, böyle devam ededursun, Ankara ile Moskova arasında, şu günlerde, iki memleketi birbirine yaklaştırmış sebeplere ve bu sebeplerden doğmuş dostluğa uygun bir temas yapılmaktadır.

Avrupanın dört büyük devleti arasındaki ihtilâfların süratle büyümesini ve derinleşmesini kaydetmiş olan son haftalar zarfında, diplomatik piyasalarda en çok aranan aksyonlar, Türk ve Sovyet muaveneti eshamı idi. Herkesin istediği bunları eline geçirip kapatmaktı. Ne çare ki, bu iki devlet, kendilerine ait olan bu eshamı, daha evvel toplayarak kendi borsalarında muhafaza altına almakla, beynelmilel boom'u nevama dizgin altına almışlardı.

Bir bu, hemen ayni şiddetle aranan kıymetli [illegible] Karadeniz ile bunun kapısı üzerinde yahut etrafında vaki olabilecek tehacümleri önlemek zarureti, iki dost devleti esaslı bir müzakerede bulunmağa sevketmiştir. Sovyet Hariciye Komiser Muavini Potemkin yoldaş, Ankaraya, bu sebeple gelmiş olsa gerektir.

Milletler Cemiyetine girdiğimiz gündenberi, dostlarımızla, bir çok mühim meselelerde müvazi bir politika takip etmiş olduğumuz malûmdur. Meselâ, mütecavizin tarifinde, meselâ kolektif barış formulünde, meselâ sanksyon politikasında.

Ancak İspanya meselesi yani Avrupa politikası üzerinde ideolojik görüşlerin hâkim olmasiyle beraberdir ki, politikalarımız arasında bazı farklar görülmüş fakat bu farklar, hiç bir zaman, zıddiyet ölçüsüne çıkmamıştır. Nasıl ki, bu bakımdan, Türk - Sovyet dostluğu, bir eski cephe arkadaşlığından farksızdır. ve cephe arkadaşlığı tabiri de, tamamen yerindedir. Hiç kimse unutmamıştır ki, her iki memleket ve her iki millet, hemen ayni tarihlerde, emperyalizme karşı en şiddetli müdafaalarını başarmıştır. Emperyalizmin yeniden bir şahlanma devresine girmiş bulunduğu şu sıralarda dostluğumuzun bu hususiyetini hatırlamakta, elbette ki fayda vardır.

Demek oluyor ki, bu seferki Ankara görüşmelerinin zorlanmış, yahut sunî hiç bir tarafı yoktur.

Bu müzakerelerin neticesi herkesi, haklı bir meraka düşürebilir. Ancak, samimî barış dostlarını, asla endişeye düşürmemelidir. Çünkü ne Türkiye, ne de (aksi iddiaların tamamına rağmen) Sovyet Rusya, şimdiye kadar milletler sulhüne arkadan bir tek hançer darbesi havale etmemişlerdir. Bir diğer sulh ve sulhçülük delili de, her iki memleketin kendilerine göre yeni birer insanlık ve yeni birer dünya parçası inşa etmek arzusunu, bu arzuyu derhal tehlikeye sokacak ve hiç değilse geciktirecek olan bir maceraya asla feda etmiyecekleridir; meğer ki, umumî sulhe yapılan tecavüz, kendi sulhlerini de ayni derecede tehlikeye koysun.

Tehlike ulutlariyle Kaplı Olan AKDENİZ

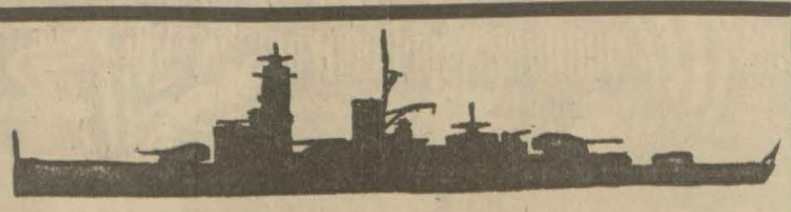

AKDENİZDE TOPLANAN FİLOLAR

Bu son hafta, Akdenizin muhtelif noktalarında beklenen büyük devletlere ait gemilerin yerleri şöyleydi:

CEBELİTARIKTA:

İngilizlerin 29,350 tonluk Ramillies zırhlısı ve üç büyük muhripile Severn ismindeki denizaltı gemisi bekliyor.

Fransızların; 22,189 tonluk Bretagne ve Lorraine zırhlıları, üç kruvazör ve on orta muhrip var.

TANCADA:

Almanların Leipzig kruvazörü. İngilizlerin Grafton muhribi ve Fransızların Volta, Forbin, Mogada muhripleri var.

ALCEZİRASDA:

Almanların Köln kruvazörü, 10,000 tonluk amiral Graf Spee cep kruvazörü, bir muhrip, altı denizaltı ve bir ana gemisi mevcuttur.

MALAGADA:

Almanların 10,000 tonluk Deutchland cep kruvazörü. Altı muhrip, dokuz denizaltı gemisi vardır.

İngiliz kuvvetinin Akdeniz filosuna ait olan diğer parçalariyle bir aydanberi ana filodan Akdeniz filosuna katılan zırhlıları şarki Akdeniz limanlarını, Filistin ve Mısır sularını dolaşmaktadır. Fransız filosunun kısmı küllisi Touloda ve Bizerta limanlarında bekliyor.

İtalyanlar donanmalarını kendi kara suları civarında beklet - mektedirler. İtalyan donanması Venedik, Napoliye ve Taranto limanlarına taksim edilmiştir.

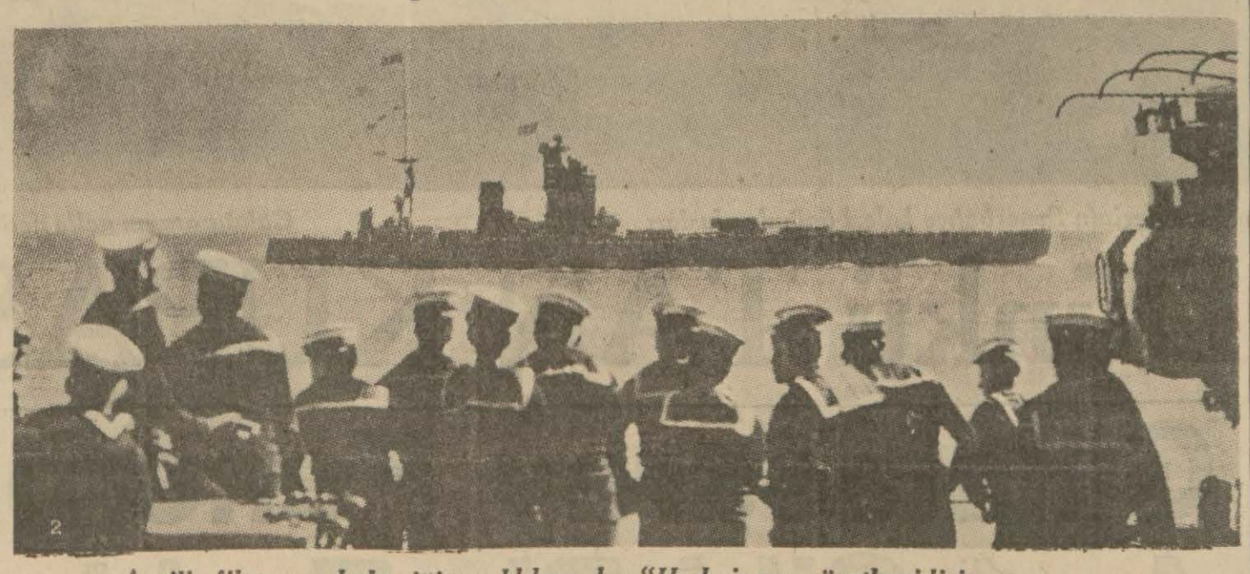

İngiliz filosunun babayiğit zırhlılarından "Hud,, in son süratle gidişi..

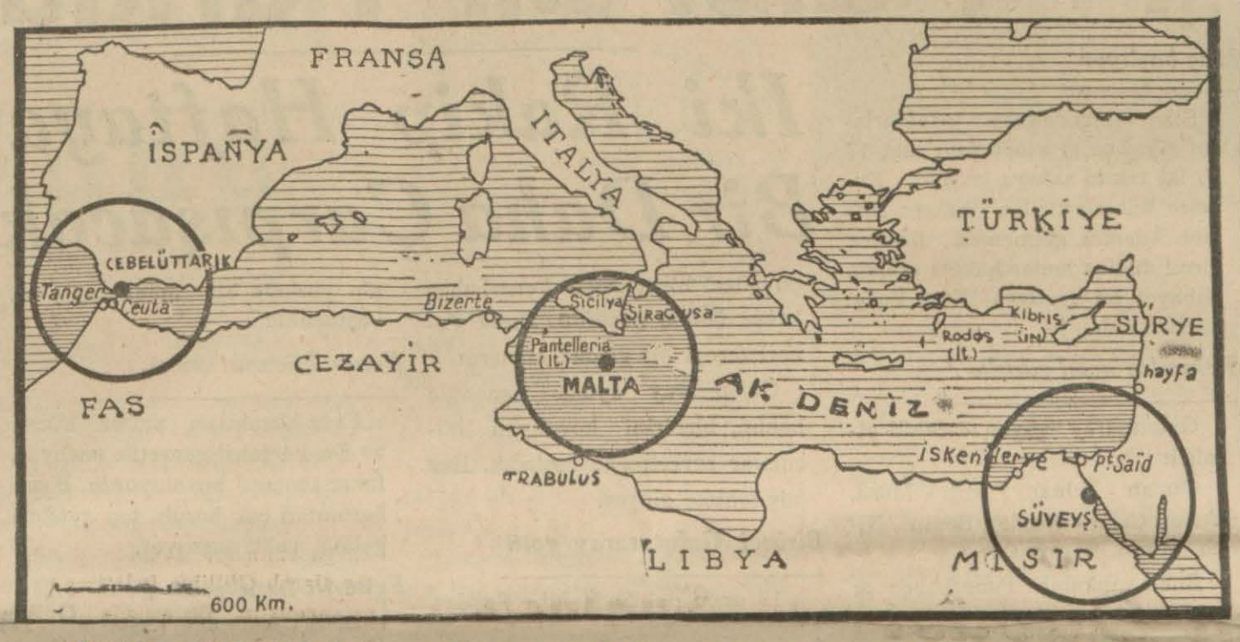

İngilizlerin elinde bulunan Akdenizin üç mühim anahtarı daireler içinde gösterilmiştir..

Alman donanmasının İspanya sahillerinde manevra yapmak üzere hareket etmesi, ortaya yepyeni meseleler çıkarmış ve tehlike mıntakasını Orta Avrupadan Akdenize nakletmiştir. Sinyor Mussolini, Akdenizde üstünlük kazanmak için mücadele etmektedir. Ve modern Sezar, bu hedefine doğru üç büyük adım atmıştır. Bunların biri 2000 senedir her istilâya mukavemet eden Habeşistanın istilâsıdır. İkincisi İtalyan yardımiyle muzaffer olan İspanya dahilî harbidir. Üçüncüsü Mussolininin geçen sene Münihte icap ettiği takdirde Alman silâhlarına güvenebileceğine dair aldığı sözdür.

Bu yardım ve müzahereti temin eden Duçe'nin bugün en çok tamah ettiği yer, Tunustur.

İtalyanın Tunusta maksadı:

İtalyanın Tunusu ele geçirmekten maksadı, onun zengin buğday mahsulünden, mebzul zeytinyağlarından, senede bir buçuk milyon ton tutan fosfat madeninden istifade etmektir.

Fakat daha mühim bir maksat Tunusun stratejik vaziyetinden istifadedir. Çünkü Bizerta limanı, Sicilyanın âdeta burnu dibindedir. Ve burada bir donanma bulundurmak mümkündür. İtalyanın Pantellaria adası, ise buradan 35 mil mesafededir. Bizerta İtalyanın eline geçtiği takdirde, İtalya Akdenizin bu kısmında ve en dar yerinde bir engel kurmuş olur.

İngiliz deniz erkânı harbiyesi, eski erkânından Russell Grenfell, Sicilya ile Tunus arasında mesafeyi, son derece ehemmiyetli saymaktadır. Bu zat, geçen hafta bu vaziyeti izah ederek bütün Fransız üslerinin Garbî Akdenizde Tulonda bulunduğunu, İngilterenin bilhassa iki üssü, yani Cebelitarıkla Maltayı tahkim ettiğini anlattıktan sonra diyor ki:

İngiliz mütehassısı Cebelitarıkı nasıl görüyor?

"İngiltere ile İspanyanın muhasım olarak iştirak edecekleri bir harpte Cebelitarık, İngiliz donanması için kullanılmıyacak bir hale gelir. Çünkü uzun menzilli toplar, limanı tehdit ettikten başka İspanyadan gelecek tayyareler de bu mevkii bombardıman edebilir. Fakat bu vaziyet, İngilterenin kaleyi kaybedeceğini ifade etmez. Çünkü, burası kolay kolay zaptedilemez. Cebelitarık, müdafaaya son derece elverişlidir.,,

Cebelitarığın müdafaaya çok elverişli olduğunu diğer taraflar da teyit ediyor ve Cebelitarığın her tecavüzü bertaraf edecek vaziyette olduğunu temin ediyorlar. Tayyare dafii toplar ile diğer toplar, gayet mükemmel ve göze çarpacak bir şekilde yerleştirilmiştir. Bu toplar, Centa tarafına yerleştirilen Alman toplarını bir kaç dakika içinde susturacak kuvvettedir. Sonra İspanya toprağı ile İngiliz toprağının arası, gayet mükemmel bir surette tahkim edilmiştir. İngiliz tayyarelerinin Cebelitarığa kolay kolay inmeleri ve faaliyete geçmeleri için bütün tertibat alınmıştır. Bu yüzden Cebelitarık kendini kolaylıkla müdafaa edebilecektir.

Maltanın askerî vaziyeti

Maltaya gelince onun da vaziyeti Cebelitarıktan pek farklı değildir. Gerçi Malta bir adadır, fakat Sicilyadan ancak 40 mil mesafededir. Burası, hava akınlarına maruz olduğu için belki de bir deniz üssü olarak mutebar olmıyabilir. Nitekim, 1935 ve 1939 buhranlarında, İngiliz donanması buradan ayrılmak ihtiyacını hissetmiştir. Fakat donanmanın buradan ayrılması da bu adanın yabancı ellere düşmesi manasında değildir. Çünkü İtalyanın buraya asker ihracına kalkışması, kendisine çok pahalıya mal olur.

İtalyan üsleri bizzat İtalya, Sicilya ve Sardinyadadır. Bundan başka İtalyanın Tobrok ve Rodosun şimal garbındaki Leros adasında üsleri vardır.

Bir Akdeniz harbinde İngilizlerin kaygusu

Kumandan Russel Grenfell'e göre, Akdenizde bir harp koptuğu takdirde İngilterenin bütün kaygusu bu denizin ticaret gemileri için açık kalmasıdır. İspanya ile İtalyanın İngiltereye muhasım bir vaziyet almaları takdirinde yollar bilhassa iki noktadan izaç edilebilir. Biri Cebelitaıktan, Fakat buradan yapılacak izaç, zannedildiği derecede mühim değildir. Daha mühim bir izaç İspanyanın cenup sahilinden ve boğazın şark tarafından gelebilir.

Daha mühim bir tehlike Sicilya ile Afrika arasındakı sahadan gelebilir. Buradan geçen gemiler, İtalyan tayyarelerinin taarruzuna uğrar ve Alman tayyarelerinin İtalyanlara yardım etmesi bu izacı teşdit eder.

Sonra bu hava taarruzuna tahtelbahirlerle torpitolar da yardım edeceği için vaziyet büsbütün vahim bir mahiyet alabilir. Bu mukavemet karşısında gemilerin geçip geçemiyecekleri meselesi üzerinde ihtilâf vardır. Fakat bu gecidi temizlemek bütün İngiliz donanmasını işgal eder ve onun taarruz kabiliyetini bir hayli azaltır. İngiliz donanmasının taarruz faaliyetini lâyıkile ifa edebilmesi için onun ticaret gemilerine yol açmaktan âzade kalması lâzımdır.

News dan

Akdenizin İngiltere için ticarî vaziyeti

Fakat bu ticaret işi, herkesin sandığı derecede büyük bir mesele teşkil etmiyor. İngiltereye Süveyş yoluyla giden levazım, mecmuun ancak yüzde 12 si derecesindedir. Bunları da Kap yoluyla nakletmek mümkündür.

İngilterenin Akdeniz içindeki memleketlerle ticareti de ancak yüzde on nisbetindedir. Cebelitarık boğazından geçerek İngiltereye giden her şeyi başka bir yerden tedarike imkân vardır.

Diğer taraftan Fransanın şimalî Afrika ile olan muvasalasının uğrayacağı tehdit te zannedildiği derecede mühim değildir Çünkü Balear adaları, Fransa tarafından da kolayca bombardıman edilecek bir mesafededir.

Buna mukabil İngiltere ve Fransanın taarruz imkânlarını tetkik etmek icap eder.

İngiltere ile Fransanın Akdenizde 22 İtalyan saffıharp gemisine mukabil 6 saffıharp gemileri vardır. İtalyanların bir tek tayyare zırhlıları bulunmadığı halde karşı tarafın iki tayyare zırhlısı bulunmaktadır. İtalyanların 7 hafif kruvazörüne mukabil 18 ve İtalyanların 59 muhribine mukabil 59 İngiliz ve 30 Fransız muhripleri vardır.

Bu vaziyette İtalya, taarruza açıktır. Sonra İtalyan ithalâtının yüzde 85 deniz yoluyla naklolunuyor. Bunun yüzde 70 i Süveyş kanalı ve Cebelitarık yoluyla geliyor. Harp takdirinde

(Arkası 9 uncuda)

Amerika Notları :

Amerikada Halk Kütüphanesi

Yazan: Belkis Halim

Amerikanın en muntazam ve hiç durmadan çalışan müesseselerinden biri de halk kütüphaneleridir. Sabah, akşam, gece gündüz ne zaman gitseniz kütüphane açıktır. Yalnız kapısı değil, her tarafı, bütün odaları, bütün rafları, mecmuaları ve gazeteleri her şeyi herkese, bütün halka açıktır. Gidip istediğiniz kitabı, muharririn adının harf sırasiyle kataloktan arar, kitabın hangi odada hangi rafta olduğunu bulur, gider alırsınız. Muharririn adını mı unuttunuz, kitabın ismini hatırlamanız kâfi. Her kütüphane kataloğunda her kitap için en aşağı iki kart vardır. Ve kataliğ harf sırasiyle yerleştirilmiştir. Kartların biri muharririn öteki de kitabın adına göre yapılmıştır. Hiç birini hatırlamıyorsunuz, gidip kütüphaneciye mevzuunu, aşağı yukarı ne zamanlarda çıktığını söyleyin. O size muhakkak istediğiniz kitabı bulacaktır. Kütüphaneciler alaydan yetişme olmadığı, mesleklerini lise yahut kollejden sonra iki üç senelik bir tahsille kazandıkları için işlerinin eri. Siz onlara hangi mevzu üzerine okumak istediğinizi söyleyin.. Onlar size bir nefeste sekiz on kitap sayarlar ve hepsinin ayrı ayrı meseleyi hangi bakımdan tetkik ettiğini de söylerler. Hattâ aradığınız kitap o kütüphanede yoksa onlar ne yapıp, yapıp size o kitabı başka kütüphanelerden bulup getirtirler. Siz yalnız okumak isteyin. Onlar size her kolaylığı gösterirler. Hükûmet, Avrupaya bilhassa Amerikaya talebe yollarken bir kaç tane de kütüphanecilik okumak üzere yollasa büyük bir boşluğun daha dolmuş olacağına hiç şüphe yoktur.

Şehirlerde umumiyetle bir ana kütüphane ile bir çok da şubeleri bulunur. Fakat küçük kasabaların hattâ köylerin bile birer kütüphanesi vardır.

Daha büyükçe köylerden birindeki kütüphane, merkez olarak kullanılıyor. Bu merkez kütüphane on beş günde, yahut da ayda bir kendine bağlı olan kütüphanelere, yeni kitaplar, yahut da birindeki kitapları ötekine yolluyor. Böylelikle ayni kitabı muayyen müddetle muhtelif köylere yollayarak az kitapla çok iş görmüş oluyor. Halk kütüphanelerinin hattâ şehir haricindeki büyük hastanelerde, hapishanelerde bile böyle birer şubesi var.. .

Eğer kütüphaneler, yalnız kitapların bulunduğu yer, kütüphaneciler de yalnız "Hafızı kütüp" olsalardı cemiyetteki rolü hiçten ibaret olacaktı. Fakat Amerikan kütüphaneleri kitapların saklandığı yerler değil, kütüphanecileri de hafızı kütüp değil.. Amerikan kütüphanesi yaşayan, çabalayan halka giden ve halkı kendine getiren canlı bir müessese..

Haftada yahut on beş günde bir muhtelif mevzular üzerine konferanslar tertip eder, mektep çocuklarının yaşlarına ve sınıflarına göre kitap listeleri hazırlar ve onları mekteplere yollar. Tatil için ayrıca listeler bastırır, haftada bir defa çocukları toplar, onlara okuduklarını söylemelerine, anlatmalarına fırsat vererek teşvik eder. Kütüphanecilerden biri haftanın muayyen zamanlarında yine çocukları toplar, onlara hikâye okur, resim gösterir, temsiller hazırlatır.. Ve her kütüphane, çocuklara mahsus bir oda ayırır. Çocuklar orada istedikleri kitabı kimseye sormadan, kendi aralarındaki bestî ve salâhiyetle okurlar. Hattâ kütüphaneciye söyliyerek bir hafta yahut on beş gün için evlerine bile götürürler.

Yine her kütüphanede muallimler için de bir oda vardır. Kütüphaneciler muallimler için de liste hazırlar, yeni çıkan kitapları haber verir. Eski mecmualardan, gazetelerden resimler keserek, kartonlara yapıştırarak muallimlerin sınıflarında kullanmaları için levhalar hazırlar.

Halk için listeler hazırlar. Onları radyo ile ilân eder. "Yaşınızı tahsili-

(Arkası 9 uncuda)

Galatasaray muhacimlerinin Fenerbahçe kalesi önünde akışları

Galatasarayın golle neticelenen bir hücumu son saniyede bu şekilde idi..

Dünkü TAN KUPASI Maçı

Galatasaray Fenerbahçeyi 4 - 1 Gibi Bir Farkla Yendi

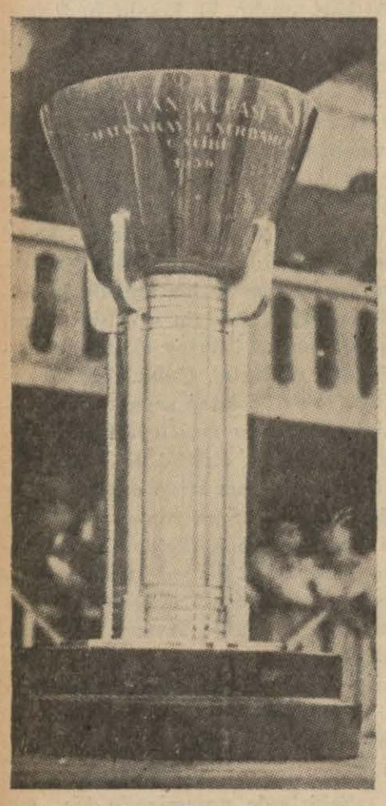

Gelecek haftaki neticeye göre Galatasaray veya Fenerbahçeye vereceğimiz TAN Kupası

İki ezeli rakip Galatasaray - Fenerbahçe dün Taksim stadında "Tan,, kupasının ilk karşılaşmasını yaptılar. Sahada eski günleri hatırlatan yedi, sekiz bine varan bir seyirci kütlesi vardı. Tarafdarların, sarı lâcivert, sarı kırmızı karşılaşmasını uzun zamandanberi hasretle bekledikleri görülüyordu. Sağ tribün Fenerbahçeyi, sol tribün de Galatasarayı teşci etmekte idi.

Dün bir defa daha gördük ki, bu iki klübümüz arasındaki rekabeti iyi kullanmak şartile eski heyecanı uyandırmak pek kabildir.

Galatasarayın galibiyeti haklıdır

Galatasaray dün haklı bir galibiyet kazandı. Vâkıâ Fenerbahçeyi, kadro itibarile zayıf yakalamıştı. Fakat rakibinin zaafmdan istifade edecek şekilde de oynamasını bildi.

Muavin hattı, müdafaası ve kalecisi eksik olarak çıkan bir Fenerbahçe sahada görünür görünmez neticenin farklı olacağı anlaşıldı.

Galatasarayın tam kadrosuna mukabil, Fenerbahçe takımında bir gün evvelki maçta sakatlanmaları dolayısile oynıyamıyanlar şunlardı: Hüsamettin, Lebip, Yaşar, Ali Rıza, Rebii. Dikkat edilecek olursa defans hiç yok.

Maç başlıyor

Stadı çerçeveliyen tarafdarların alkışları arasında tam saat 17 de iki takım sahaya çıktılar. Evvelce kararlaştırılan hakem Ahmet Âdemin gelmemesi üzerine yirmi dakika kadar hakem arandı. Nihayet bu vazifeyi Nuri Bosut üzerine aldı.

Takımlar nasıl çıktılar?

Galatasaray şöyle teşekkül etmişti:

Osman - Adnan, Faruk - Musa, Yusuf, Celâl - Necdet, Boduri, Nino, Murat, Sarafim.

Buna mukabil Fenerbahçe şu şekilde idi:

Nuri - Saim, Muzaffer - Haldun, Aytan, Reşat - Semih, Basri, Taci, Esat, Fikret.

İlk hücumlar

İlk hücum Fenerbahçede, muavin hattında kırıldı. Mukabil hücuma geçen sarı kırmızılılar Fenerbahçe kalesine dayandılar. Müdafilerin acemi hareketleri az kalsın daha ilk dakikada bir gole mal oluyordu.

Oyun çok seri oluyordu. O kadar ki topu takip etmek bile güç.

Fener fırsat kaçırıyor

Soldan bir Fener hücumu. Esat topu avut çizgisine kadar götürdü ve kendisine hâs bir vuruşla ortaya gönderdi. Basri gol olabilecek bu fırsatı müteredditi hareketi yüzünden kaçırdı.

Galatasaray da kaçırıyor

Galatasaraylıları mukabil hücumda görüyoruz. Kısa paslarla Fener muavin hattını kolaylıkla atlattılar. Sıkı bir şütü kaleci bloke edemedi, onlar da ilk gol fırsatını kaçırdılar.

Direk kurtarıyor

Fenerbahçe müdafii Muzafferin lüzumsuz bir favulü ve Celâl topu güzel bir vuruşla Fenerbahçe kalesi önüne düşürdü. Direk Fenerbahçeyi bir golden kurtardı.

Galatasaray oyuna tamamile hâkim, birbirini kovalıyan hücumlar seyretmeğe başladık. Her iniş tehlike oluyor.

Iki Rakip Haftaya Bir Daha Çarpışacak

Birinci Galatasaray golü

19 uncu dakikada idi. Sağdan açılan bir hücumda top, ayaktan ayağa dolaşarak Fener müdafilerinin tereddüdü yüzünden Murada geçti, Murat iki müdafiin arasından çektiği sıkı bir şütle ilk Galatasaray golünü kaydetti.

Sağ tribün:

— Ya! Ya! Şa! Şa!.. Galatasaray, Galatasaray, cim bom, bom!.. seslerile inliyor..

Bu gol Fenerbahçe hücum hattını canlandırdı. Fikretten açılan bir hücum Galatasaray kalecisinin yerinde bir müdafaasile savuşturuldu.

Fener hücumu şahsî

Fner hücumları yalnız Fikret ve Esadın şahsî gayretile parlıyor, fakat sönmesi bir oluyordu. Basri, bermûtad çok bozuk, top ayağına geldiği vakit şaşırıyor.

Fenerin beraberlik golü

37 nci dakikada Reşat Semin'e uzun bir pas verdi, o da topu Basriye geçirdi. Avut çizgisi üzerinden kale önüne ortaladı. Naci falsolu bir kafa vuruşile beraberliği temin eden Fener golünü yaptı. Birinci devre de Galatasarayın hücumları arasında beraberlikle neticelendi

İkinci Devre:

İkinci devreye Galatasaraylılar Muradın yerine Süleymanı, merkez muavine Bediiyi, Celâlin yerine de Yusufu geçirerek çıktılar.

Sarı lâcivertlilerde de Fikret sol içe, Basri açığa alınmış bulunuyordu.

Galatasarayın ikinci golü

Birinci dakikada ortadan bir hücumda Nino topu müsait bir vaziyette yakaladı. Müdafilerin müdahalesine bile meydan bırakmadan sıkı bir sol şütle topu ağlara takarak ikinci Galatasaray golünü kaydetti.

Galatasaray hücumları sıklaştı. gol farkının çok büyük olacağı görülüyordu. Sarı kırmızı hücum [illegible] ilerliyor, ve her hücum bir gol tehlikesi oluyordu.

Bir Fener hücumunda Fikret topu Galatasaray kalesine kadar indirdi, Esada geçirdi, Faruğun müdahalesi bir gole mâni oldu.

Üçüncü Galatasaray golü

Dokuzuncu dakikada Fenerbahçe aleyhine bir korner oldu. Necdet attı. Süleyman ayağına geçen topu kaleye gönderdi, kalecinin kolları arasından top üçüncü defa olarak ağlara takıldı.

Fenerbahçe takımı mütemadiyen değişiyordu. Oyundan Semih te çıktı. Fenerbahce on kisi oynamağa başladı.

Sarı lâcivert takımda yalnız Fikret, Esat, bir parça da Mehmet Reşat görünüyor, diğerleri ortada hiç yok gibi, Fikretin gayreti, yaptığı hücumlar, müdafaaya bir parça olsun nefes aldırıyordu.

Galatasarayın son golü

38 inci dakikada Boduri Muzafferin hatasından istifade ederek Galatasaraya sıkı bir şütle dördüncü golü de kazandırdı ve maç ta 4-1 sarı kırmızılıların galibiyetile neticelendi.

Galatasaraylılar böyle bir düzgün vuruşla gollerine bir gol daha ilâve etmiş oldular..

Nasıl Oynadılar ?

Galatasaraylılar:

Oyun heyeti umumiyesiyle Fenerbahçe takımı zayıf olmasına rağmen, çok heyecanlı geçti ve zevkli oldu. Galatasaraylılar galibiyeti hakeden bir oyun oynadılar.

Müdafaaya esasen o kadar çok iş düşmedi. Muavin hattı birinci devrede daha iyiydi.

İkinci devrede Rebiinin tekrar ortaya alınması iyi olmadı daha fena oldu. Galatasaray hücum hattında, hep üzerlerine düşen vazifeyi yaptılar. Esasen karşılarında onları durduracak bir kuvvet yoktu.

Fenerbahçeliler:

Fenerbahçe takımına gelince; böyle bir kadro ile bundan fazla bir şey beklenemezdi. Kaleci çok fena, müdafaada Muzaffer canlı, fakat acemi, Saim birinci takım oyuncusu değil. Muavin hattında Reşat kendi üzerine yüklenen, Galatasaray hücumları karşısında çok haklı olarak ne yapacağını şaşırdı. Hücum hattında Fikret bermutad mükemmel bir şey yapamazdı. Nadiren [illegible] her zamanki çalım hastalığı. Basri ayağında top tutmaktan âciz. Mesih vasat bir oyun oynadı.

Bu iki güzide klübümüz "TAN,, kupası için 9 temmuzda bir daha karşılaşacaklardır. Bakalım kupamız hangi takıma nasip olacak .

Akçakocada Bir Maç

Akçakoca, (TAN) — Halkevinin Haydar, Hamdi, Murtaza, Ali, Aydın, Ahmet, Gedikliçavuş Osman, Ahmet, Faruk ve Hamdiden mürekep olan büyük takımile İsmail, Yaşar, Mehmet, Ahmet, Mehmet, Ahmet, Cemal, Niyazi, Ismail. Ali, Adilden mürekkep olan küçükler takımı arasında yapılan futbol maçını küçükler bire karşı beş sayı ile kazanmışlardır.

Yozgatta Yağmur ve Mahsul

Yozgat, (TAN) — Vilâyetimizin her tarafına iki hafta içinde fasılalarla bereketli yağmurlar yağmıştır. Çiftçi ilkbahar mahsulünü toprağa atmış bulunduğundan yağmur herkesin yüzünü güldürmüştür.

Bu yıl mahsulün geçen senelerdekinden bereketli olacağı tahmin edilmektedir.

Fenerbahçe kalesi bir gol tehlikesi geçiriyor..

Fenerbahçe kalecisi bir gole mâni olmıya çalışıyor..

Galatasarayın bir hücumu daha..

Türk Sitesinin geçen ay tamamlanmış vaziyeti

Nevyork Sergisinin Ilk Günü

Nevyork telgrafı

Türk Pavyonu Çok Rağbet Görüyor, Şanlı Türk Bayrağını Gözyaşlariyle Öptüler

Sergiyi vaktinde yetiştirmek için geceli gündüzlü çalışan Sergi Komiseri Nizamettin Âli

(Nevyork) "Hususî telgrafla" — Amerika Birleşik Devletleri ilk Cümhurreisi Vaşingtonun riyasete geçtiğinin günü gününe tam yüz ellinci senei devriyesi olan dün dünyanın en muazzam beynelmilel sergisi olan Nevyork sergisi Cümhurreisi Mister Roosevelt tarafından muhteşem merasimle açıldı. Saat on birden itibaren açılan 11 büyük kapıdan sergiye 600 bin kişi gelmiş ve Cümhurreisinin açılış nutkunu dinlemiştir."

Bu merasimde Sulh bahçesine bakan Amerikan Federal. paviyonu önündeki tribünlerde 60 bin kadar davetli ve bilhassa Amerika hükûmeti mümessilleri, âyan azaları, valileri, ecnebi delegasyonlar ve sergi komiserleri hazır bulunmuşlardır.

Saat yarımda sergiye gelen Mister Roosevelt öğle yemeğini ecnebi diplomatlar ve sergiye iştirak eden memleketlerin umumî komiserleri şerefine Federal paviyonunda tertip edilen 350 kişilik ziyafette yemiştir.

Ziyafetten evvel Sulh bahçesinde büyük bir geçit resmi yapılmıştır. Buna Amerika kara, deniz ve hava kuvvetleri ve altmış yabancı milletin millî kıyafetler giymiş ellişer kişilik kafileleri bayraklariyle iştirak etmiştir.

Halk millî elbiseleriyle geçen Arnavut ve Çekoslovak kafilelerine çok alkışlamak suretiyle sempati göstermişlerdir.

Millî grupların arkasından askerî bandolar geçmiştir, bu arada bilhassa Londradan gelmiş olan Goldstrim alayının bandosu çok alkışlanmıştır.

Geçit resmine iştirak edenler arasında sergiyi yapan amele ve sergi memurları da bulunmaktaydı.

Daha öğleden evvel Holanda ve Belçika paviyonlarının üzerindeki kulelerde bulunan çanların ahenk tar sesleri ile başlamış olan merasimin ilk hareketi olarak sergi reisi Grover Whalen tarafından "dinler mabedi" nin küşat resmi yapılmıştır. Bu binada dünyada tanınmış bütün dinler temsil edilmekteydi

Münadilerin çaldıkları borularla şeref tribününe geldiği halka ilân edilen Cümhurreisi Roosevelt'in önünde yapılan geçit resmi son derece muhteşem olmuştur.

Serginin küşadı münasebetiyle söylenen nutuklar arasında Rooseveltten başka Nevyork belediye reisi Loguardia sergiye ziyarete gelenlere beyanı hoşamedi etmiş, sergiye iştirak eden ecnebi memleketler namına da İngiliz komiseri tarafından bir nutuk irat edilmiştir.

Bütün bu nutuklarda beynelmilel teşriki mesai ve dünya sulhü fikri daima tebarüz ettirilmiştir.

Bu münasebetle Nevyork valisi H. Lehman 65 kadem boyundaki (Vaşington) un heykelini açmıştır. Bunu müteakip Nevyork belediye reisi Loguardia da Amerika halkının dört en aziz varlık telâkki ettiği din hürriyeti, söz hürriyeti, matbuat ve içtima hürriyetini gösteren dört heykeli açmıştır.

Sergide yabancı ve Amerika bayrağı olmak üzere beş binden fazla bayrak vardı.

Bir milyon ziyaretçiyi içine almış ve teşrinievvele kadar devam edecek olan sergide seyrüseferi tanzim ve intizamı muhafaza için 5000 kadar polis istihdam edilmektedir. Türk paviyonundaki çok kıymetli tarihî eşyaların muhafazaları için Türkiyeden gelmiş olan zabıta memurlarından başka Amerikalı detektifler de tayin edilmiştir.

Geçit resminde bayrağımızı, Neşet Halil Atay, alkışlar arasında taşımıştır. Bayrağımızı Amerikadaki Türkler hasret göz yaşlarile öpmüşlerdir.

Sergi açılır açılmaz yüz binlerce insanın en beğendiği ve akın halinde koşuştukları pavyonlardan biri de, Türk pavyonu olmuştur.

Nevyork sergisi paviyonumuzda hususî ve resmî müesseselere ait müteaddit satış daireleri ve Hacıbekir gibi maruf Türk adlarının satış şubeleri bulunduğu gibi bir de Türk kahvesi vardı.

Paviyonumuzu ziyarete gelenlere rehberlik etmek üzere Amerikada tahsilde bulunan gençler arasından yirmi kişi seçilmiştir.

Zenginlik, fen, sanat, güzel sanatlar ve beşer dehasının birleşerek yaptığı bu muazzam sergi şimdiye kadar emsalinin yetişemediği bir harikadır.

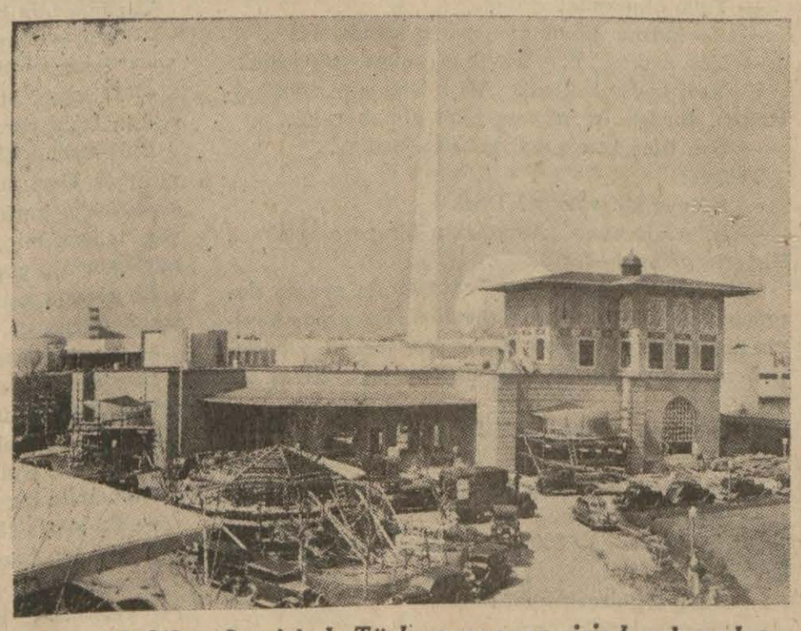

Nevyork Cihan Sergisinde Türk pavyonuna giriş kapılarından..

Bahar Dün Yer Yüzüne Kederli ve Ağlıyarak Geldi

"Bahar, dün yeryüzüne ağlayarak geldi."

Dün, bahar bayramıydı! Denilebilir ki, bilâistisna bütün dünya insanlarının müştereken kabul edebilecekleri yegâne bayram da, bu bahar bayramıdır!

Şairlerimizin asırlardanberi tasvir ede ede bitiremedikleri bahar, çeşit çeşit renkleri boram boram kokuları, ve cıvıl cıvıl seslerile gelip, dünyayı cennete çevirince, insanlar kendilerini bir yaş gençleşmiş sanırlar!

Bahar bayramı, bayramların en masrafsızıdır: Kurban bayramında koyun peşine, şeker bayramında lâtilokum tasasına, çocuk bayramında esvap derdine düşen, ve bir bayram sayılan yılbaşı gelince, ipin ucunu büsbütün kaçıran vatandaşlar, bütün bu senenin en rahat nefesini bahar bayramında alırlar!

Çünkü bahar bayramının hemen bütün yükü, aile babasının değil, tabiatin omuzlarındadır. Bahar bayramında, çocuğun istediğini, ananın istediğini, kadının, gencin, ihtiyarın, fakirin, zenginin istediğini vermek, aile reisinin değil, tabiatin vazifesidir: O gün en yeni, en şık, en zengin, en renkli, en kokulu, en temiz tuvaletini giyerek ortaya çıkan bahar, bütün beşeriyete, geride bırakılan kocaman bir yılın en neşeli ve en mükellef ziyafetini çeker!

Yeşil örtüsü çiçeklerle dolu geniş bahar, sofrasına kurulup, bülbül konseri dinliyebilmek, ve gül kokan havayı içe içe sarhoş olabilmek için, dip köşesinde:

"— Frak veya smokin!" yazılı bir davet kartına ihtiyaç yoktur.

Onun içindir ki, dün, baharın çektiği ziyafete, bütün İstanbul koştu!

Adalara, Boğaziçine giden vapurların iskeleleri, yaz mevsiminin hiçbir pazarında görülmemiş bir kalabalığın ayakları altında denize biraz daha gömülmüş gibi idi!

Topkapının kemeri altından şehir haricine taşan halk kalabalığı da, umumî bir af kararile hapishaneden boşalan mahkûm sürüleri kadar neşeliydi!

Hele Mecidiyeköyünü görmeliydiniz.. Haspa "Mecidiye", dün kendisini, "sarı lira' gibi dirhem, dirhem sattı: Zira salaş kahvelerde bir sandalya işgal edebilmek, bir dairede makam sahibi olabilmekten zordu. Yer bulamıyan ekseriyet te, Şişli ile Zincirlikuyu arasındaki asfaltı, kocaman bir bozgun alayı halinde doldurmuştu!

O kadar ki, bu kalın kalabalığı delip geçemiyeceklerini anlayan bir çok hususî arabalar, çekingen veya acemi şoför eline düşmüş bir çok taksiler, hattâ bazı otobüsler, püskürtülmüş mütearrizlar gibi, Şişliden ricat ediyorlardı!

Vâkıa dün bazıları otomobil bulup binemediler ama, el birliğile, otomobilli vatandaşların dallarına bindiler!

Fakat nedense, dün, bahar, kendi ziyafetine çağırdığı misafirleri, umulmadık bir istiskale uğrattı: Öğleye doğru suratını iyice astı, hattâ tam yemek saatinde, ağaç gölgelerinde karınlarını doyuran biçare vatandaşların başlarına kova kova su döktü!

Bu itibarla, eğer dün küreksiz sandalla denize açılır gibi şemsiyesiz kırlara açılanlara ne yediklerini sorarsanız, size verecekleri cevap şudur:

"— Yağmur!'

*

Fakat niçin böyle oldu? Eğer bu gün, bu suali, rasathane müdürüne tevcih ederseniz, defterlerini karıştırarak size, rakkama, hesaba, kitaba dayanan bir çok sebepler gösterebilir.

Fakat bence, baharın dünkü hiddeti, "ilmî" değil, tamamen "hissî" dir ve dün, bahar, siyah, şişman bulutlarını birer sünger gibi yeryüzünün üzerine sıkmakla, kendisini, topla, tüfekle, tankla, mitralyözle, tayyareyle, barutla, bombayla karşılayan beşeriyetin yüzünü yıkamak istemiştir.

*

Fakat ben eminim ki, bahar, dün, istiskal ettiği beşeriyete karşı, sade hiddet değil, merhamet te duymuştur. Ve yine bana öyle gelir ki, dün, bir müddet surat astıktan sonra güler yüz gösterişi de merhametindendir.

Merhamet duymuştur, diyorum: Zira, sulh perisine:

Baharın neşesi içinde kırlarda dansedenler..

Mecidiye köyündeki gazinolardân birinde eğlenceli bir meclis..

"— Geldi amma, neyleyim sensiz baharın şevki yok!"

Gazelini okuyan dünyaya acımamak mümkün değildir.

Ve işte böyle olduğu içindir ki, dünkü yağmur hakkındaki ilk vehmimizden kendimizi kurtarabilir, ve bize hüzün veren o rahmette acı bir göz yaşı tadı sezerek, şu hükmü verebiliriz:

"— Dün, yeryüzüne bahar, ağlayarak geldi!"

NACİ SADULLAH

ŞU GARIP DÜNYA

Yağmur topları

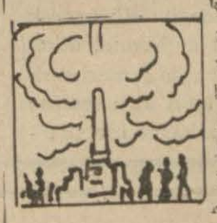

Avustralyada kuraklığa karşı mücadelede, yağmur topları denilen bir vasıtadan istifade edilmektedir. Kuraklık zuhur eden mıntakada, bu toplarla ateş edildiğinde, havada dağılan mermi zerreleri su buharlarının işbaına yardım etmekte ve bu suretle su buharı tekâsüf ederek, yağmur şeklinde yere düşmektedirler. İlk tecrübeler iyi neticeler verdiğinden Avustralya ekonomi bakanlığı, kuraklığa karşı mücadele etmek için böyle binlerce, yağmur topu ısmarlamıştır.

*

Günde 4 milyon sinek

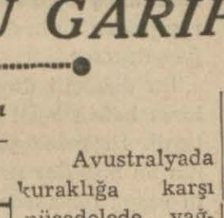

Amerikan Düpon de Nemur fabrikasının yaptığı bir cihazla Nevyork sergisinde günde dört milyon sinek öldürülecektir.

*

Bir köpeğin kahramanlığı

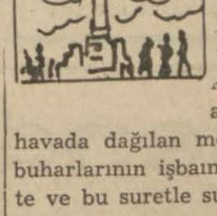

Entransijan gazetesinin yazdığına göre, İspanya muhacirleri Fransaya iltica ederken, yanlarında bazı ev hayvanlarını da getirmişlerdir. Bu arada iki ihtiyar, harp esnasında üç günde bir yumurtlıyan bir tavuk getirmişlerdir.

Şerburga yerleştirilen muhacirlerden biri de, büyük bir köpek getirmiştir. Bu köpek, muhacir karargâhlarını koruyormuş.

Fransızlar, kendilerinden olan çocukları dalamasın, ısırmasın diye köpeği, İspanyol muhacirlerden uzaklaştırmışlar. Fakat bunun üzerine köpek, açlık grevi yaparak, hiç bir şey yemez olmuştur. Tekrar İspanyol muhacirlerine iade edildiğinde, derhal oburcasına yemeğe başlamış. Sonradan anlaşıldığına göre, bu büyük çoban köpeği, cephede birçok İspanyol yaralılarının hayatını kurtarmıştır. Her çarpışmadan sonra, yaralıları arıyarak ihbar ediyormuş. Bu suretle binden fazla askerin hayatını kurtarmıştır.

*

Tezgâhtar maymun

Amerikada maymunlardan mağazalarda satıcıların yerine istifade edilmesine çalışılmaktadır.

Bu tecrübeler profesör Convolde tarafından yapılmaktadır.

Merkezî Afrikada yakalanmış olan bir şempanze ile yapılan tecrübeler, iyi neticeler vermiştir Bu şempanzenin paradan anlaması için selloit paraların üzerlerine işaretler yapılmıştır. Neticede bu maymun, şimdi büyük bir mağazada satıcı kızların yerini tutarak çalışmaktadır.

*

15 yaşında kâşif

İngilterede Caferi Con Peyninde 15 yaşında bir çocuk, askerî tıbbiye sanayiinde kullanılacak mühim bir keşifte bulunmuştur. Genç kâşif, çalışırken laboratuarında ölmüştür.

Türk Safosunun Hayatı — TEFRİKA No. 30

Koş Köleyi Çağır!

Bir Taraftan da Kâhya Hatuna Haber Gönderelim ve Dernek Hazırlığına Başlamasını Bildirelim

— Prens hazretleri, dedi, heyecanlanmasınlar, soğukkanlı olsunlar. Ben, kendilerini sabaha kadar yalnız bırakmam, hizmetlerine bakarım. Yalnız biraz su dökünmekliğime, elbise değiştirmekliğime müsaade buyursunlar. Siz de hizmetçilere söyleyin, dışarıdan benim sandıklarımı getirsinler!.

Nöbet yorgunluğunu hemen hemen gidermiş olan şehzade, o konuşurken, kendi başının dayanmakta bulunduğu yumuşak yastığın şiirini ve ıtırını damarlarına geçirmekle meşguldü. Bir iki saat önce, kucaklanmıya rıza göstermiyen, biraz evvel de, hayat yoldaşlığını kabul etmek için şartlar koşan, müddetler koyan zeki kızın şimdi kendiliğinden, dizini yastık yapmasını büyük bir iltifat olarak telâkki ediyordu. Bu iltifatın sar'a nöbeti yüzünden tecelli ettiğini düşününce de — daha başka cemileler, lûtufkârlıklar müsamahalar ve müsaadeler görmek için — o nöbetin tazelenmesini istiyecek kadar şuursuzlaşıyordu.

Bafanın, tercümanlığa davet ettiği cüce, işte bu sırada vazifesini yaptı, kızın söylediklerini türkçeye çevirdi. Şehzade, dayandığı yastığın ıtırına burnunu kapıyarak, gözlerini yine o yastığın nefaseti içinde cilâlıyarak cüceyi dinledi ve sevincinden yastık safasını da feda ederek, dizüstü geldi:

— Nasıl, nasıl, dedi, bu kızcağız sabaha kadar beni yalnız bırakmıyacağını mı söylüyor?

— Evet sultanım!

— Öyleyse koş, bir köle çağır, kâhya hatuna haber yollıyalım, dernek hazırlığına girişelim.

Bafa, kendine terüce olunmıyan bu sözlerin de, mânasını yarı yarıya sezdi. Çünkü şehzadenin yalnız dudakları değil, bütün uzviyeti konuşuyordu. Kız, küçük bir şefkat nişanesini, bu kadar büyük sevinçle karşılıyan şehzadenin, geniş ve derin sevgiler görünce, tamamiyle iradesizleşeceğine artık kanaat getirmişti. Zihninde sıralanan plânların bir köşesine bu noktayı da kaydetmişti.

Sırası geldiği için söyliyelim: Bafa, korsanların eline düştüğü gündenberi "İmparatoriçelik,, hulyasını mihver yaparak bir çok plânlar çizmiş bulunuyordu. Saraya geleliden, şehzadeyle karşılaşalıdanberi de, bu plânlar üzerinde boyuna tashihler, değişiklikler yapıp duruyordu. Şehzadenin sar'alı olduğunu görünce, bu ameliyeyi genişletti, imparatoriçelik semasına, kendisini çıkaracak merdivenin başında uzun uzun oyalanmaktan vaz geçti, hızlı yürümek ve şehzadeyi mümkün olduğu kadar çabuk esir etmek kararını aldı.

Fakat, izahı müşkül bir ruhî âmil de, onu nazlanma plânından uzaklaştırıyordu. Kız, — mühim noktadır bu — sar'a nöbeti sırasında, şehzade Muradı daha güzel bulmuştu. Normal bir kadının seyrine bile tahammül edemiyeceği o salyalar, harharalar, o çırpınışlar, o uzvî gerginleşmeler Bafada, âdeta bir ihtiras, bir iştiha uyandırmıştı. Cüceler den utanmasa şehzadenin ağzındaki köpükleri diliyle silecek ve hastayı, öpe öpe tedavi edip uyandıracaktı. Bunu, bu deli hareketi yapamayınca, Muradın başını dizine almış ve o başın arasıra, titreyişinden iştihasını tatmin etmeğe çalışmıştı.

Bu dalâletli duygulara rağmen kızın kafası harıl harıl işlemekteydi. Dizlerine yatırdığı hastanın bu nöbetler sırasında her türlü ezaya dayanacağını düşünerek bu halette kendi muhtemel öfkelerinin, hınçlarının merhemini buluyordu. Onun düşüncesine göre bir erkek, nihayet bir sırtlandır. Ağzına tıkaç, pençelerine kapak ta takılsa, yani aşka düşürülüp iradesizleştirilse bile, ilk fırsatta cibillî huşunetini göstərir ve ısırır. Bir prens ise, sırtlandan daha fazla bir şeydir. Kolay kolay ehlileştirilemez. Şu halde, şehzadenin — müstakbel hayatta — bir hayli hoyratlıklar yapacağına inanmak lâzım gelir. Fakat onun sar'alı olması, o hoyratlıklardan dolayı cezalandırılmasına imkânlar vaadediyordu.

İşte Bafa, bu vaadi de gözönüne alarak, şehzadenin hastalığından ayrıca zevk alıyordu. Ruhu bozuk kız, sar'a ihtilâçlarından gıdıklandığı gibi, o ihtilâçları icabında, kızgınlık giderecek bir fırsat gibi kullanmıya, yani şehzadeyi — eğer ona, gücenik değilse — nöbet halinde daha serbestçe sevip okşamayı düşünmekle beraber, zavallıya muğber bulunduğu günlerde nöbet gelirse, o iğbiraın öcünü — hastayı o acıklı vaziyette çimdiklemek, sillelemek suretile — almıya karar veriyordu.

Şehzade, nasıl bir mahlûkun dizinde yattığını — tabiatiyle — bilmediğinden memnun ve mesut gülümsüyordu. "Mev'ut zevk,, için münasip olan sahnenin zihninde plânlarını çiziyordu. Bu sırada bir haremağası gelmiş, elpençe divan durarak, onun iradelerini beklemeğe koyulmuştu. Murat, heyecandan ve telâştan titriyen bir sesle emirlerini sıraladı:

— Kâhya hatunu çığır, bir. Hazinedarı çığır, iki. Ağanızı çığır, üç.

Ve birden haykırdı:

— Durma melun, koş, dört!

Herif, eteklerine zil değil ergunun çaldırarak koşarken, cüce Nasuh, Bafanın sandıklarını istediğini söylediğinden Murat, hızlı hızlı el çırptı ve içeriye giren başka bir köleye de, o işin görülmesini, fakat şu şekilde emretti:

— Hasekimin selâmlıkta sandıkları varmış. Kapıağasına haber uçur, onları getirt!

Hasekilik halayıklıktan, gözdeliğe ve gözdelikten de — ana olmak şartiyle — bir basamak daha yukarıya yükselenlere verilen unvandı. Halbuki Bafa henüz, şehzade hazretlerinin visaliyle bahtiyar olmuş değildi, bu vaziyette çocuk doğurmuş olması tabiatiyle bahse mevzu olamazdı. Ondan ötürü, emir telâkki eden, kölenin akı karasından üç kat fazla gibi görünen gözlerinde bir şaşkınlık belirdi, "Haseki bu mu?,, der gibi o, gözler bön bön Bafaya dikildi.

Murat — ileride görüleceği üzere — fena yaratılmış bir adam değildi. Hattâ yumuşak huylu ve kibirsizdi. Tahrik olununca kızardı, merhametsizleşirdi. Bir de siyaset icabı olarak zulme cevaz verirdi (1). Şimdi de yaradılışındaki yumuşaklığa uydu, kölenin bu mânalı bakışından sinirlenmedi. Fakat o bakışa karşı, kayıtsız da kalamadı:

— Ne alıklaştın kömür yüzlü, dedi, hasekimi, yoksa beğenemedin mi?.

Ve bu sual üzerine aklı başından gideyazan köle, dili dolaşa dolaşa sekiz on kere "Estağfurullah,, derken gülümsiyerek izah etti:

— Kız olur, gözdelikten güçlükle hasekilik nimetine erer. Kız olur, hasekilikten sultanlığa geçer. Şu gördüğün bir içim su, işte o ikinci çeşittendir. Haydi sallanma, dediğimi yap!

Bafa, cücelerden birini yanına çekerek, şehzadenin kara köleye neler söylediğini sormuş ve kendisine sultanlığın lâyık görüldüğünü anlayınca, ciddî bir tavır takınıp — cücelerden tahtıravanda öğrendiği — iki türkçe kelimeyi — zarif bir tebessüme sararak — âşığına sunmuştu:

— Teşekkür ederim!

"Aman ne şeker teşekkür, ne şeker teşekkür,, diye haykırmıya hazırlanırken, başı çatmalı, kaşları çatık, suratı gülünç bir biçimde asık olarak Raziye kadın içeri girdi, etek öpüp çekildi, dargın dargın emir beklemeğe koyuldu. Bafanın yüzüne yanlışlıkla kayması diye gözlerini yere eğiyordu, âdeta kapalı tutuyordu. Şehzade, onun bu durumundan Bafanın sinirlendiğini sezmekte gecikmedi, için için kabardı:

(Devamı var)

(1) Bu hükümler Avusturya elçilerinden olup Muradı padişahlığı zamanında görmüş ve tetkik etmiş olan Ongandın 31:mart:1575 tarihli raporundan iktibas edilmek suretiyle Hammer tarihinde yazılıdır.

RESİMLE MEMLEKET HABERLERİ

Manisa Halkevi Sosyal Yardım Komitesi bir toplantı yaparak muhitteki kimsesizlere yapılacak yardımlar üzerinde kararlar almıştır.

Çankırıda Çocuk Bayramı münasebetile yapılan merasimden bir görünüş

Adapazarında çocuk haftası münasebetiyle yapılan geçit resminde yavrularımız

Günah Bende mi?

Yazan: Kerime Nadir — **TEFRİKA No. 42**

Hemen gözlerimi açıp, susmasını ihtar ettim. Zavallı dostum, eskiden de gevezeydi ama, bu derece çenesi düşük değildi. Her halde onu, bu hale getiren esaret senelerinin çetin hayatı olmuştu.

Tren hareket etti; yerlerimize oturduk.. Şişman madam yine kitabını açmış okuyordu. Eseri merak ettim ve ahbaplığa vesile olur diye, dedim ki:

— Affedersiniz madam! Okuduğunuz kitabın ismini öğrenebilir miyim?

Kadın başını kaldırdı. Memnun bir yüzle:

— Tabii mösyö, dedi. "Döbroiski,

— Teşekkür ederim..

Bu başlangıçtan sonra, kadınla sohbete daldık. Şerif, bize yanyan bakıyordu. Ona, dönüp söze karışmasını teklif edecek oldum. Sert bir sesle:

— Benim rusça bilmediğimi unutuyor musun? Dedi. Bu cevabı işiten kadın güldü ve türkçe olarak:

— Ben, sizin dilinizi biraz konuşabilirim.. Dört sene kadar Türkiyede kalmıştım, diye cevap verdi.

Şerifin yüzü gülmüştü. Fakat konuşurken, bir pot kıracak diye yüreğim oynuyordu.

Kadın bize, kısaca tercümeihâlini anlattı: "Baykal,, dan geliyormuş.. Orada bir ilkmektepte hocaymış. Seyahatinin sebebi, hastalığını haber aldığı oğlunu görmek için "Rostof,, a gitmekmiş...

Ben de, bizim için bir kaç şey uydurdum. Kadının hali düşüktü. Zaten üçüncü mevki ile gitmesi bu keyfiyeti ortaya koyuyordu.

Bir kaç istasyonda daha durduk. Her istasyonda trenin etrafını Tatar kızları alıyor, hareketten sonra da memur, biletleri kontrola geliyordu. Son duraktan sonra, ortalık iyice karardı. Şerif midesini işaret ederek acıktığını anlatmak istiyordu. Fakat, yiyecek tedarik etmemiştik.

Tam bu sırada madam, küçük çantasını açtı. İçinden çıkardığı peynir, ekmek, tereyağ ve sucuğu, bir kâğıdın üstüne sıralıyarak yemeğe başladı.

Ben, hemen başımı pencere tarafına çevirmiştim. Lâkin Şerif, kulağıma eğilerek:

— Şimdi bu saygısızlık değil mi? Dedi

Ona bir sigara uzattım:

— Biraz sonra trenden ineceğiz.. Şuna kanaat et!

Fakat o, homurdanıyordu. Büyük bir iştihayla ağzını şapırdata şapırdata, yemek viven madamı âdeta öfkeyle süzmekteydi.

Gayet yavaş bir sesle:

— Şu karıya bir oyun oynıyayım mı? Diye sordu.

— Sakın ha! Dedim. Nene lâzım?..

— Neme lâzım olur mu?. Bak, bize âdeta nisbet veriyor...

— Sana öyle geliyor..

Korktuğuma uğramıya vakit kalmadı. Elektriklerle donanmış büyük bir istasyona girdik. Geniş istasyon binasının yüzünde iri harflerle "Noy Nikolayiski,, yazılıydı.

Hemen yerimden fırlıyarak Şerife:

— Haydi, geldik.. Dedim.

Kalktı. Fakat gözleri hâlâ şişman madamdaydı. Ben, kadına selâm verdim. O, aldırış etmeden yürüdü. Trenden inince gülerek:

— Ayıp ettin Şerif, dedim.. O kadar yol arkadaşlığı ettik.. Hiç olmazsa bir "Adiyö,, demeliydin..

Yüzüme ters ters bakıyordu:

— Adiyö mü diyecektim?.. Bırak şu terbiyesiz kokanayı!.

— Canım sana ne yaptı?..

— Daha ne yapacak?.. Sucukla tereyağının kokusu hâlâ burnumda!..

İstasyon binasının içine girdik. Bizi, cenuba götürecek olan tren iki saat sonra gelecekti. Bunu öğrenince, açlıktan gözleri dönen arkadaşıma:

— Şimdi, rahatça karnımızı doyurabiliriz, dedim.

Karşıda büyük bir bakkal dükkânı vardı. O tarafa doğru yürüdük. Camekânın içinde ekmek, peynir, zeytin, tereyağ, sucuk, velhasıl daha pek çok şey görünüyordu. Ben, dükkâna girip peynir, ekmek ve sucuktan bir miktar aldım. Bunları bekleme yerinde yiyecektik. Fakat Şerif, buna razı olmadı:

— Öyle bin bir kişinin içinde yemek yiyemem.. Herkes lokmamı sayar, dedi.

Güldüm:

— Canım, evvelâ kılıklarımıza bak ta sonra, böyle şeyleri hatırına getir.. Bize kim ehemmiyet verir, kim bakar?..

Gönlünü edinciye kadar hayli zahmet çektim. Salona girdik. Hakikaten pek çok yolcu vardı. Bir kenara çekilerek, paketimizi açtık. Yemeğe, öyle iştahla saldırmıştık ki, beş dakikanın içinde önümüzde hiç bir şey kalmamıştı. Birer sigara yaktık. Dakikalar bir türlü yürümüyordu. Şerif, saate bir göz atarak:

— Eyvah! Dedi.

— Ne oldu? Diye sordum.

— Yatsı okunmuş..

— Korkarım, şimdi namaza kalkacaksın..

— Yok canım.. Yani vakit geç olmuş diyorum..

Bir saat kadar bekledik. Artık içim sıkılmıya başlamıştı. Birdenbire aklıma bilet almak geldi.

— Sen dur, ben şimdi gelirim, dedim.

Telâşla:

— Nereye gidiyorsun? Dedi.

— Bilet alacağım.. Ama sakın bir yere ayrılma.. Birbirimizi kaybederiz..

Gişeye doğru ilerledim. Fakat orada ayakta duran polisi görünce, hemen döndüm. Bu sırada yanıma pejmürde kılıklı bir Tatar sokulmuştu. Dikkatle beni süzüyordu. Nihayet dayanamadı. Yavaş bir sesle:

— Bilet mi alacaksınız? Diye sordu.

— Evet! Dedim.

— İsterseniz ben, size alayım..

— Teşekkür ederim..

Herifin avucuna (200) ruble sıkıştırdım. Yüzüme baktı:

— Nereye gideceksiniz?..

— "Semipalatinsk,, e...

— Kaçıncı mevki ..

— Üçüncü!..

— Bir kişi değil mi?...

— Hayır, iki...

— O halde (50) ruble daha vereceksiniz.. Adam başına (125) ruble!..

Cebimden çıkardığım elli rubleyi uzattım; ve Şerifin yanına döndüm.

Arkadaşım, çıkınını açmış, titreye titreye karıştırıyordu. Hissesine düşen (125) rubleyi, ısrarıma rağmen, avucuma sıkıştırdı.

Tatar çok geçmeden biletlerimizi getirmişti. Tekrar beklemeğe başladık. Yarım saat tamamlanmamıştı ki, kulağıma bir düdük sesi geldi. Yolcuların bazılarında, bir hareket belirmişti.

Şerif hayretle:

— Daha trene vakit var.. Bu da nesi?. Dedi.

— Dur bakayım.. Anlıyayım..

Diye dışarıya çıktım. Sağa sola bakınırken, önümde bir memur belirdi.

— Arkadaş, bu tren nereye gidecek?. Dedim.

Yüzüme bile bakmadan:

— Sen, nereye gideceksin?.. Diye sordu.

— "Semipalatinsk,, e...

— Öyleyse, bu değil.. Senin trene daha bir çeyrekten fazla var..

Bu esnada, büyük homurtularla gara, bir tren girmişti. Geri dönmekten vaz geçerek, yolcuları seyretmeğe karar verdim. Kapılar açılıp, kapanıyor, telâşla inip, binenler, birbirine seslenenler, hayli gürültü yapıyordu.

Bu esnada karşıki birinci mevki vagonun penceresinden rusça:

— Hamal! Hamal!. Diye bir adam seslendi.

Etrafıma bakındım. Civarımda bu söze, muhatap olacak benden başka, kılıksız yoktu. Tereddüdümü görünce yolcu, elini sallıyarak, tekrar çağırdı:

— Hamal! Gel, gel!..

Gönlümde bir acı belirmişti. Kendi kendime:

— Bu sıfata lâyıksın!.. Dedim. Ve tereddüdümü yenerek, hiç bozmadan o tarafa yürüdüm.

Gayet temiz giyinmiş yaşlı bir Rus, vagonun penceresinden biri büyük, diğeri küçük iki bavul uzatarak:

(Devamı Var)

İŞGAL ALTINDA

Tefrika No. 32

"İşte Dediğim Gibi Çıktı,,

Bu, Yanlış Olarak Çıkarılmış Bir Şayiadan İbarettir, Fakat, Ne de Olsa Vaziyet Tehlikelidir

— Mustafa Kemal Paşanın saraydaki teşebbüslerinden bahset - medi mi damat paşa?..

— Hem de yanayakıla etti. Onun da saray ve saltanat için ayrı ve korkunç bir tehlike olduğunu söyledi.

— Elbette bir tehlikedir. Fakat kabahat kendilerinde.

— Ne gibi?..

— Ne gibi olacak kapiten?.. Korktukları tehlikeyi kendileri davet ediyorlar. Mustafa Kemal Paşanın, Tevfik paşa kabinesin - de harbiye nazırı olacağından haberdar değiller mi, acaba damat paşa hazretleri?..

Halit, bu habere inanmamak istemiş, bir çok sebepler sayarak bunun imkânsızlığından bahset - mişti. Bu esnada, K. Mailyan da söze karışmıştı ve:

— Evet kapiten cenapları, de - mişti. Doğrudur beyefendinin verdiği haber. Ben ve benim gibi bir çok kimseler de işitmişizdir bu haberi.

Kapiten Halit, büsbütün apışmıştı. Başını önüne eğmiş, kırışan alnını oğuşturarak, acı bir düşünceye dalmıştı. Halit bir türlü bu haberin doğruluğuna ihti - mal veremiyordu. Padişahın ve hele damat Feridin, baştan atmak için fırsat bekledikleri Tevfik paşa kabinesini, böyle denildiği gibi, Mustafa Kemal Paşayı harbiye nazırı yapmakla kuvvetlendirecek kadar budala olmadıklarını biliyordu.

Fakat, Nevresle K. Mailyanın ısrarları karşısında nihayet dayanmış, teslime sarılmıştı. Damat Feritle uzun süren bir mükâleme yapmıştı ve nihayet endişeli bir tavırla kaptığı mikrofonu güler yüzle yerine bırakmıştı. Geniş bir nefes almış ve gururlu bir tavırla:

— İşte dediğim gibi çıktı, demişti. Damat paşa, bu havadisin asıl ve esası olmadığını kat'î olarak söylüyor ve böyle bir şeyin mevzuubahsolamıyacağını da temin ediyor. Tahminim gibi bu, Mustafa Kemal Paşanın huzuru hümayuna girmesinden yanlış o larak çıkarılmış bir şayiadan ibaret. Böyle olmakla beraber, vaziyet yine tehlikelidir. Her hangi bir teşebbüs ve müdahale daima beklenebilir. Bunun için damat Feridin bir an evvel başvekâlete getirilmesi ve mebusan meclisinin feshiyle, bu kabinenin kuvvetlendirilmesi çok lüzumludur Nevres bey.

— Haklısınız kapiten.. Yalnız müsaadenizle bir şey sormak isterim. Akşam, damat paşayla, bu hususa dair görüşülüp bir karar verilemedi mi?. .

— Damat Paşa ile mi? Hayır azizim. O da, pek korkak ve çok çekingen bir adam. Gölgesinden bile ürküyor. Fakat ben, bu vaziyeti Fransa lehine çevir - mek, işi esasından halletmek için kat'î bir çare buldum ve kararımı verdim.

Nevres afallamıştı. Tereddütlü bir an geçirdikten sonra, bir kaç defa yutkunmuş ve nihayet cesaretlenerek sormuştu:

— Müsaadenizle öğrenebilir miyim, bu çarenin ne olduğunu?.

Kapiten Halit, kaşlarını çatmış, gözlerini açmış ve bayağı bir katil tavrı takınmıştı. Hışımla:

— Ne olacak?.. Demişti. Dahilî bir ihtilâl!..

Nevres titremişti. Muhatabının ihtiras kıvılcımları püsküren ve gittikçe kızıllaşan gözlerinden âdeta ürkmüştü. Ürperen dudaklarından:

— İhtilâl mi?..

Kelimesi dökülüvermişti. Başını eğmiş, gözlerini yere dikmişti. Düşünüyordu.

Kurnaz Halit, muhatabının maneviyatı üzerinde yaptığı tesirin derecesini derhal farketmişti. Elini Nevresin omuzuna koymuş ve:

— Düşünmeğe lüzum yok Nevres bey, demişti. Evet ihtilâl. Çünkü bu tehlikeli vaziyette hiç te, başka çıkar yol yok. İşin en kestirmesi, askerî bir hareketle meclisi dağıtmak, Tevfik paşayı Babıâliden atmak, damat paşayı sadrazam yapmak.. Ve yapılacak bu emrivâkii hünkâra.....

Nevresin artık gerçekten sabrı taşmıştı. Meraktan gözleri şaşılaşmıştı. Sinirli bir hareketle yerinden sıçramıştı. Muhatabının birden sözünü keserek:

— Affedersiniz kapiten, demişti. Ummam ki, bu hareketi İtalyan ve İngilizler hoş görsünler. Hele İngilizlerin derhal müdahale edeceklerine hiç şüphe etmeyiniz.

— Ne hakla müdahale edebilecekler. Böyle bir harekete, onlar da, biz de seyirci kalmak mecburiyetindeyiz. Biliyorsunuz ki, elinizdeki mütarekename mucibince dahilî idare ve ahvalinize katiyen müdahale edemeyiz.

Nevresin de bu işe aklı biraz yatar gibi olmuştu ve meraklı bir tavırla sormuştu:

— Kuzum kapiten, bu hareketi hangi kuvvetle ve kimler yapa - cak?. .

Halit, tıpkı vahşî bir sırtlanın sırıtışı gibi dişlerini göstererek gülmüş ve:

— Siz, demişti. Yani sen ve senin gibi ittihatçıların fenalığını görmüş, şu felâketli vaziyette hakimiyet anvaline müdahaleye hak kazanmış arkadaşların..

Artık Nevresin de dimağındaki ihtiras şahlanmış, komitacılık damarları kabarmıştı. Biraz evvel imkânsız gibi gelen bu teşebbüs o an içinde hayalinde canlanmıştı. Gerçekten yapılamıyacak bir şey değildi bu. Hele Fransızların himaye ve muaveneti de olunca, bu işe pekâlâ girişilebilir ve yüzde yüz muvaffakıyetle de başarılabilirdi. Yakın ve uzak tarih bunun bir çok misallerini kaydetmemiş miydi sanki. Hürriyet kahramanı Enverin bir avuç adamla Babıâliyi bastığı, koskoca bir kabineyi savurup attığı gibi, kendileri de bunu pekâlâ yapabilirlerdi. Neleri eksikti ki. Biraz cüret ve cesaret göstermek, biraz da tedbirli ve metanetle hareket etmek yapılacak teşebbüsü, hiç şüphesiz ki, muvaffakıyetle netilendirebilirdi. Nevres kararını vermişti. Bir kaç arkadaşiyle bu işe girişmeyi göze almıştı. Halide, ümit verici bir nazarla bakmış ve:

— Bu olmıyacak bir şey değil gibi geliyor bana kapiten.

Demişti. Halit te, memnunlukla haykırmıştı:

— Bravo Nevres. Senden yalnız ben değil, memleket ve milletin de bunu bekler. Takdir ve takdis ederim seni. Durmıya gelmez, hemen işe başlamalıyız. İlk yapılacak iş, mümkün olan bir süratle, gizli bir askerî grup hazırlamaktır. Umarım ki, bu işte beraber çalışacak bir çok arkadaş bulabileceksin.

— Evet, ben de öyle umarım. Ancak,bu, benim önayak olmakla yapılabilecek bir mesele değildir. Bu işte tecrübeli, gözü pek ve becerikli arkadaşları bir araya toplıyabilmek için teşkil edilecek bu grupa, her şeyden evvel baş olabilecek anlı, sanlı bir paşa bul - mak lâzımdır. Meselâ, biraderiniz Hamdi paşa, Süleyman Şefik paşa veyahut Remzi ve Yaver paşalar ayarında biri olmalı.

— Hamdi paşa olmaz. Yaver paşa çok münasip amma onun da basmabeyinciliğe getirileceği söyleniyor. Remzi paşa da fena değil. Tanır mısın kendisini?..

— Elbette.

— O da tanır mı seni?..

— Zannediyorum.

— Kabul eder mi bu işi acaba?.

— Ettirmeğe çalışırız.

— Kimlerle?..

— Merak etme. Bu işte kompetan arkadaşlar var.

İki fesatçı o gün öğleye kadar görüşmüşler. Yapacakları teşki - lâtın ana hatlarını çizmişlerdi. Kararlarını vermişlerdi. Fesat yuvasının ağzına kadar dolu olan çelik kasasını açan kurnaz Halidin aldatıcı eli, yazı masasının üzerine iki avuç altın serpmişti. Nevresin gözlerini parlatan, hattâ aklını oynatan bu altınlar, birer birer sayılmış, yüz elliye tamamlanmıştı. Küçük bir fişe kendi gibi minimini bir imza atıveren Nevres, bu sihirli maden parçalarına sahip olmuştu. Direktiflerini almış, işe başlamak üzere odadan fırlamıştı. Merdivenleri sevinçle inerken, Halit arkasından bakıyor ve haykırıyordu:

— Göreyim Nevres seni. Unutma ki, bu iş sana ağırlığınca altın ve altın kadar kıymetli bir nam kazandıracak.

***

Ahmet Rıza bey, Balta limanındaki ziyafetten sonra, Tevfik paşayla temasa girmişti. Mebusan meclisinin feshi hakkındaki arzuyu sahaneyi bildirmişti.

(Devamı var)

Tehlike Bulutlarile Kaplı Olan Akdeniz

(Başı 5 incide)

bu yüzde seksen beş kâmilen kesilecektir. Sonra İtalyanın Habeşistan ile belki Libya ile de muvasalası kesilecektir.

İtalyanın sahili uzundur ve sahil üzerinde mühim şehirleri vardır. Bu şehirleri bombardıman etmek çok kolaydır. Sonra Ispanya da deniz tazyikine maruzdur. Çünkü deniz ticareti kâmilen kesilecektir.

Buna mukabil Ispanya ne kazanabilir? Belki de Cebelitarık! Fakat İspanyollar Cebelitarık kayasına saldırdıkları anda karşıdan gürliyecek olan Fransız topları, Fransız kuvvetlerinin Ispanya Fasını işgal etmelerini temin edecektir.

Bu yüzden İspanyanın totaliterlerle birlikte harbe girmesi ona hiçbir mühim istifade temin etmez.

Alman donanmasının Akdenize geçmesi, bu denizdeki kuvvet muvazenesi üzerinde ehemmiyetli bir tesir bırakacak mahiyette değildir. Bu donanma olsa olsa, Frankoyu iknaa yardım eder.

Aydında Gelecek Tedris Yılı

Nazilli (TAN) — Aydın bölgesi ilk tedrisat kurulu, önümüzdeki 939 — 940 ders senesi için bazı kararlar vermiştir. Buna göre, bölgenin bütün ilk mektepleri 25 eylülde açılacak ve teşrinievvelde tedrisata başlanacaktır.

İl ve ilçe merkez okulları 31 mayıs 940 ta tedrisatı kesecekler, 10 haziran 940 a kadar şifahî imtihanları bitireceklerdir. Kamun ve köy okulları 20 mayıs 940 ta tedrisatı kesecekler ve mayıs nihayetine kadar şifahî imtihanları bitirmiş olacaklardır.

LOKMAN HEKİMİN ÖĞÜTLERİ

UYKUSUZLUK NEREDEN GELİR?

Uykusuzluktan - sinirli olsun, olmasın - pek çok kimseler şikâyet ederler. Uyuyamıyanların ilk akıllarına gelen şey de hemen bir ilâç içip uyuyuvermektir. Onun için, uyuyamıyanları uyutmak üzere sayısız denilecek kadar çok ilâçlar vardır. Doğrusu, bunların hemen hepsi insanı uyutmağa yararlar.

Fakat insan bir kere ilâçla uyumağa başlayınca ve uykusuzluğa sebep olan hali düzeltmedikçe bir daha kendi kendine uyuyamaz olur. Her gece uyku ilâcından içmek lâzım gelir. Bir taraftan da ilâçtan ilk günlerde kullanılan miktar gitgide yetişmez, daima arttırılmağa ihtiyaç olur. Bunun da neticesi, nereye varacağı bilinmez. Vücuda vereceği türlü türlü zararlar düşünülmese bile, haylice ehemmiyetli bir masraf kapısı açılır. Süslü süslü kutularda satılan uyku ilâçları pek te ucuz şeyler değildir.

Halbuki uykusuzluğa sebep olan hal aranılıp ta ortadan kaldırılırsa uykusuzluk kendi kendine geçer ,ayrıca uyku ilâcı almağa da lüzum kalmaz...

Uykusuzluk birçoklarına yatağın uygun olmamasından gelir. İnsan rahat etmek, uyumak için yatağına girer de yatak uygun olmazsa uykuyu kaçırır. Vâkıâ uykusuzluğa istidadı olmıyan sağlam sinirli adam yatağa yatmadan, oturduğu yerde bile uyur. Bir yeri beklemek üzere bıraktığınız halde tekrar görmeğe geldiğiniz vakit:

— Efendi, içim geçmiş, uyuya galmışım!

Diyen bahtiyarlar gibi... Fakat uykusuzluktan şikâyet eden zaten uyumamağa az çok niyet etmiş, yahut uykusu geleceğinden zaten şüphe eden adamdır. Ona en küçük sebepler bile tesir eder, uykusunu kaçırır.

Yatak fazla yumuşak olursa içinde yatanı fazla ısıtır, fazla katı olursa yorar. Bunların ikisi de uykuyu kaçırırlar. Demek ki ikisinin ortası lâzımdır. Karyolanın somiyesi üzerinde iki şilte yetişir.. Bazıları kısın bile vücutlarına yünden bir kumaşın dokunmasından - kendileri farkına varmasalar bile - uykusuz kalırlar. Yün battaniyeyi kaldırmayı akıl etseler de, vücutlarına giydikleri yün fanilâyı çıkarmak akıllarına gelmez. Arkasında fanilâ olan uykusuz adam fanilâsını çıkarmayı da tecrübe etmelidir. Zaten, yatakta mümkün olduğu kadar az giyinerek - yalnız bir gecelik gömleğile - yatmak uykunun gelmesini kolaylaştırır.

Kimisi uykuda terler de onun için birdenbire uyanır ve bir daha uyuyamaz. O halde yatak odasının sıcaklığını ve yorganların inceliğini, kalınlığını ter gelmiyecek surette hesaplamak, uyku ilâcı içmekten çok hayırlıdır.

Kimisine yastık yüksek, yahut alçak gelir de uyuyamaz. Yüksek yastık üzerinde uyuyamıyanlar daha coktur. Kus tüyünden yahut pamukları gevşek olduğundan insanın başını sararak fazla ısıtan yastıklar da uykuyu kaçırır. Bunlar da tecrübeyle düzeltilir.

Uukusu geleceğinden şüphesi olan adama yatak odasında mutlaka temiz hava lâzımdır. Çoğuna, karyolanın köşede olması dokunur da karyola odanın ortasına getirilince uyku düzelir. Bir de karyolanın başı şimale, ayakları cenuba doğru olmasına dikkat etmelidir. Miknatis istikametinden dolayı... Evin asağı katında uyuyamadıkları halde, en üst katında uyuyanlar da vardır. Bu da topraktan çıkan elektrikten dolayı.

Yatak odasının pencereleri lodos yahut poyraza doğru acık olması bile bazılarına tesir eder. Kimisi bunu kendileri de bilirler, fakat kimisi de bilmez. Bunu da tecrübe etmelidir.

Her halde, uykusuzluktan sikâyeti olanın yatağında yalnız olması sarttır, o vakit, teneffüs edeceği hava elbette daha temiz olur. Bir yatakta iki kisi yatmak uykusuzluğun baslıca sebeplerinden biridir. Onun için bir odada yalnız başına yatmak mümkün olamazsa, bir yatakta yalnız yatmalıdır.

Pek sinirli olanlardan bazıları, sadece karanlıkta değil, gece lâmbasının ışığında bile uyuyamazlar. Yatak odasının ışığı arttırılmca uyku kendi kendine gelir.

HIKAYE

KANARYA

Yazan : Halikarnas Balıkçısı

Sabun ustası diye anılıyordu. Fakat ona sabun sanatkârı ve artisti demek daha doğru olurdu. Sabahtan akşama kadar sabun kazanlarının karşısında kan ter içinde kalır, uğraşır, cabalardı. Eş dostu ona "bu senin hayatın hayatı mı?" derlerdi. O ne cevap vereceğini bilemez, yüzlerine ahmak ahmak baka kalırdı. Onun hayatı sabun yapmaktı, saadeti ve mükâfatı da yaptığı sabundu.

Karısı ve iki çocuğu Giritte ölmüşlerdi. Nüfus mübadelesi dolayısile Anadoluya gelince, sabun fabrikası sahipleri ona iltifatta yarışa çıktılar. Fabrikanın birinde iş tuttu. Senelerce uğraştı. Milyonlarca kilo sabun yaptı. Fabrika sahibi sabun ustası Süleyman usta sayesinde enikonu para topladı. Hasan usta ise eşin dostun derdine derman olacağım diye, sağa koşa, koşa ve sola yardım ede ede, âkıbet, gündüz terler dökmekten, gece ayazda buz kesmekten hastalandı ve ölüm döşeğine düştü. Yolda sağa sola avuçlarla paralar savura, savura yürüyen müsrif gibi, ömrünün bu noktasına gönüller dolusu sevgiler saça saça gelmişti.

Evinin alt katında yatıyordu. Bacakları şişti. Üst kata çıkamıyordu. Kendisine her gün yapılan Alkol kanfre enjeksiyonlarını ödiyecek kadar parası vardı. Doktor her gün evine geliyor ve ona iğne yapıyordu.

Süleyman ustanın ölüm döşeğinde bir tesellisi vardı. O da kanaryası idi. Kanaryası iki gözünün bebeği idi. Kanaryasına gebe kalan ana kuşa, vaktile pamuklar getirmişti. Kuluçkaya yatan kuşa dadılık etmişti. Yavru yumurtadan çıkınca ona ıslık çalarak, ötüş ve musiki hocalığı etmişti. Kanaryası ondan hiç ürkmüyordu. O çağırınca geliyordu. Hele şu hastalığında, kuşun öteye beriye hoplayışı, gelip te baş ucuna oturuşu ve oradan bir hoplayışta göğsüne konuşu yok mu, onu bayağı eğlendiriyor ve avunduruyordu.

Fakat Süleyman ustanın asıl tesellisi kanaryanın ötüşüydü. Süleyman ona konuşunca o hemen şarkile cevap verirdi. Çıngırak gibi berrak çil çil noktalarile upuzun bir makara çekince hastanın bütün gönlü kulaklarına gelirdi. Kapalı iken açılan pencere kapakları gibi, adamın gönlü açılırdı. Tan yerinin ağardığını, yaprakların rüzgârda fısıltısını, güneşin batıda kızıl sönüşünü, ayın ağartısını, çiçeklerin fışkırısını, güzel kokuların savruluşunu görüyor ve duyuyor gibi olurdu. Once kuş sanki bir kuş değildi de kanatlı bir sesti. Süleyman ustanın hayalini uçuruyordu. Yatakta mıhlı kaldığı yerde ona hür mavilerdeki seyahatin tadını tattırıyordu. Kendi gibi bu dünyanın taş, toprak ve havasından yuğurulmuş bu kuş dünyaya ebediyen elveda eden bu adama dünyanın son şarkısı, son ışığı, son ümidi idi. Hiç dönüşü olmıyan eşikten geçip çukura çökerken o çöküşün acısını, belki de şarkile giderecekti.

Günler içinde ıskartaya çıkarılacak bir gündü. Dün ile yarını fasleden bir aydınlık değil, kapkara bir çukur. Göklerden yağan bir kurşunilik..

Evler çamurlarla muhasara edilmişler. Doktor enjeksiyon için tekrar geldi. Fakat Süleyman ustanın parası artık tükenmişti.

Doktora söyledi. Birdenbire doktorun bakışının içine sanki bir yılan kayıp geldi ve orada çöreklendi. Sokmak için göz bebeğinden fırsat kolluyordu. O zehir gibi bakışını, doktor odaya fırdolayı doladı. Süleyman ustaya "sen üzülme, senden bunca para aldım. Yapacağım iğneye karşılık şu odandan ufacık bir hatıra, bir dost hatırası aldım, o kadar" dedi.

Süleyman usta, doktorun şömine üzerindeki ıvır zıvırdan birini alacağını sandı. Doktor iğneyi yaptıktan sonra, kanaryayı kafesile alıp Allaha ısmarladık diyerek çıkıp gitti.

Süleyman usta, açık kalan kapıya baka kaldı, ses çıkarmadı. Süleyman ustanın sükûtu artık ölüm sükûtuna karışmıştı. Alkol kanfreye artık ne hacet? Yüreği çatlamıştı. Ölü raporunu vemiye gelen doktor, raporunu yazıp ta, faltaşı gibi açık gözlerle kapıya bakan ölüyü süzerken, lâkayt, lâkayt ıslık çalıyordu. Musiki meraklısı idi galiba.

Amerikada Halk Kütüpanesi

(Başı 5 incide)

nizi, alâkanızı bize bildirin, size okuyacağınız kitapları söyliyelim" der. Kütüphanede okumağa vaktiniz mi yok?.. Muayyen kütüphane memuruna müracaat edin. O size bir kart verir. İstediğiniz kitabı alıp evinizde de okuyabilirsiniz.

Sonra kütüphane muhtelif mevzular üzerine sergiler hazırlar. Baltimurda yeni yapılan bir kütüphanenin tıpkı dükkânlarda olduğu gibi sokağa bakan camekânları var. Bunların birinde haftanın yeni kitaplarını, birinde Baltimurun sanayiini, birinde Baltimur ve civarı için yazılan kitapları, birinde iyi basılmış ve gözleri yormadan okunabilen kitapları teşhir ediyorlar. Başka bir camda bir grafikle kadınların en çok hangi yaşlarda ölü çocuk ve hangi yaşlarda sağ çocuk doğurduğunu anlatıyorlar.

Amerikan kütüphanesi kitaplarının, mecmualarının, gazetelerinin zenginliği, fakat bilhassa faaliyetiyle Amerikanın her tarafında halkı toplayan, ve halka giden canlı bir müessese olarak yaşıyor.

Kütüphanelerimizi Amerikan kütüphaneleri gibi zengin hale sokmak para işi, fakat onlara Amerikan kütüphanelerinin faaliyetini vermek için istekten ve bilgiden başka bir şeye ihtiyacımız yok.. .

Rusya da Teminata Iştirak Ediyor

(Başı 1 incide)

şekkül edebilir. Bu ideal, milletleri taarruza karşı korumak ve onlara istedikleri hükûmet şeklini temin etmekten ibarettir. İdeolojik meselelerin bu ideal için bir mâni teşkil etmesine hiçbir zaman müsaade etmemelidir. İngilterenin de Sovyetler Birliğine karşı neticeleri şimdiden tahmin edilemiyecek olan taahhütlere girişmemesi lâzımdır.

Chamberlain'in İzahatı

Avam Kamarasında sorulan bir suale cevap veren Chamberlain, Sovyetler Birliği hükûmeti ile müzakerelere devam edilmekte olduğunu, ancak şimdiki halde bu bapta fazla bir şey söyliyemiyeceğinden dolayı müteessir bulunduğunu beyan etmiştir.

B .Attlee'ye cevap veren Chamberlain, Sovyet Rusyadan bir takım teklifler alınmış olduğunun ve istişarelere devam edilmekte bulunulduğunun doğru olduğunu kabul etmiştir.

Başvekil, tedricen ilerlemekte olan bu müzakereler hakkında tafsilâta girişmenin çok müşkül olduğunu söylemiş ve: "Bu mesele, bizim hükûmetimizden başka diğer hükûmetlerin de nazarı itibare alınması suretile mevzuubahs edilmesi lâzım gelen bir meseledir." demiştir.

İngilterede Askerlik

Londra, 1 (Hususî) — Ingiliz kabinesi bugünkü toplantısında mecburi askerlik kanun lâyihasının müzakeresini tamamlamıştır. Daha sonra Mister Chamberlain, bu lâyihayı, Harbiye Nazırı Hor Belişa da askerî kuvvetlere ait kanun lâyihasını takdim etmişlerdir.

Kabinenin toplantısından evvel Başvekil muhalefet liderlerile görüşerek kendilerine malûmat vermiştir.

Alınacak Tedbirler

Kısmî seferberlik devamı neticesinde hasıl olan iktısadî ve malî vaziyetin uzun müddet devam etmesi ihtimaline mebni iktısatçılarla maliyeciler demokrasilere bu vaziyeti karşılamak imkânını vermeğe çalışmaktadırlar.

Demokrasilerin ya totaliter devletler tarafından tatbik edilen otarşik metodları tamamile kabul etmeleri, yahut ta iktısadiyatlarını yarı seferberlik vaziyette yaşayabilecek şekilde canlandırmaları lâzımdır.

Birinci şık, Fransız - Ingiliz - Amerikan ittifakını muhik gösteren hürriyet bağını tahrip edeceği için mahzurludur. Ikinci şık ise, üç memleketin yalnız siyasî mevcutlarını değil, endüstri ve ticaretlerinin de inkişafını tarsin etmek suretile, mukadderatlarına olan emniyeti tarsin etmek meselesini ortaya atmağa inhisar etmektedir.

Bu plânda, kredi seferberliği şeklinde, üç memlekette mevcut dünya altın yekûnunun yüzde 85 inin kullanılması derpiş edilmektedir.

İngilterenin Maksadı

Müdafaayı tanzim Nazırı Lord Chatfield bugün beyanatta bulunarak Her Hitlerin İngiliz siyasetindeki saiki anlıyamadığını, maksadın, Almanya gibi hayat hakkı mühim olan milletlerin istiklâlini korumak olduğunu, Almanya da ayni şekilde düşündüğü takdirde mesele bulunmadığını söyledikten sonra, "Maksat Almanyanın meşru inkişaflarına karşı gelmek değildir. Fakat bu inkişafın başka milletleri çiğnemesine imkân vermemektir., ,demiş, daha sonra Almanyanın ilga ettiği son muahedelerden bahsederek şu sözleri söylemiştir: "Almanya Versay muahedesinin kendisine dikte edilmiş olmasından bahsediyordu. Halbuki bu muahedeler iki tarafın rızasiyle akdolunmuştu. Bir muahedenin ansızın ve tek taraflı olarak bu şekilde ilgası bütün dünyada tesirini gösterecek bir hâdisedir. Almanyanın ihatadan bahsetmesi ne kadar yanlışsa, demokrasilerin dekadanlığa uğramasından bahsetmesi de ayni derece yanlıştır.,,

İngiltere mahafili Her Hitlerin her muahedeyi ilga ettikte yeni müzakereler yapmaktan bahsettiğini, fakat artık Her Hitlerle iki taraflı muahede yapmakta fayda kalmadığını anlatıyor.

İngiltere hükûmeti mecburî askerliğe ait kanun lâyihalarını bugün neşretmiştir. Anlaşılan amele partisi, lâyihanın ikinci kıraatinde de muhalefete devam edecek ve bir tadilât icrasını istiyecektir.

Hitlerin Nutku

Berlin, 1 (Hususî) — Alman kültür odası tarafından tertip edilen 1 mayıs senelik nazi bayramı bu sabah Berlin operasında merasimle açılmıştır. Merasimde, Hitler, yüksek Alman şahsiyetleri, Teleki, Csaky, Roma valisi Prens Colonna ve Italya sefiri iştirak etmişlerdir.

Hitler, bu sabah 1 mayıs münasebetile iki hitabe iradetmiştir. Olimpiya stadında Hitler gençliğine hitap eden Alman devlet reisi, bilhassa Almanyanın müsellâh milletlerin en kuvvetlilerinden biri olduğunu söylemiştir.

Hitler, diğer memleketlerin hayatî sahasını kendisine vermek istemediklerinden şikâyet etmiştir. Mumaileyh fikir ayrılıkları devrinin Almanyada sona erdiğini, söylemiştir. Taarruza uğradığı takdirde Alman milleti ve bilhassa gençlik Almanyanın hürriyetini müdafaa etmek üzere müttefikan harekete geçecektir.

Hitler, ikinci nutkunu öğle zamanı imparatorluk sarayının önünde ve Nasyonal - Sosyalist partisi azasının karşısında söylemiştir.

Mumaileyh, bolşevizmi, ilkbahar bayramı olan 1 mayısın hakikî manasını değiştirmiş olmakla itham etmiştir. Sınıf mücadelelerini, demokrat iktısatçılarını ve müverrihlerini tenkit etmiştir. Hitler müttehit Almanyanın mevcudiyetine lüzum gösteren hayatî saha nazariyesini müdafaa etmiştir. Hatip, bazı ecnebi gazetelerinin iddialarına rağmen sulhe karşı olan bağlılığını teyit etmiş, nasyonal - sosyalizmin vücude getirdiği eseri methederek Almanyayı bütün vasıtalara müracaat ederek silâhlandıracağını, söylemiştir.

Hitler Alman milletini ittihada davet etmiş, "aramızda ittihat olmazsa mahvoluruz" demiştir. Eski nesillerin memnuniyetsizliğile istihza ederek, onlara gençliği misal olarak göstermiştir. Hitler, Alman zimamdarlarının fikrî seviyelerinden takdirle bahsetmiş, diğer zimamdarları harbi istemekle itham etmiştir.

Beynelmilel matbuatın yalanlarından bahseden hatip, netice olarak, beynelmilel garantilerden ziyade garp istihkâmlarına güvendiğini söylemiştir.

İtalyadaki Tedbirler

Roma, 1 (Hususî) — Alman ordusu şefi von Neurath, refakatinde Italyan harbiye müsteşarı General Alberto Pariani bulunduğu halde tayyare ile Trablus Garbe hareket etmiştir.

Sinyor Gayda, bugün yazdığı bir yazıda, Italyanın müdafaa masraflarına ilâve ettiği büyük tahsisata ve Von Broçiçin ziyaretine ve seyahatine dikkati celbetmekte, bütün bunların siyasî değil, askerî tedbirler olduğunu ve Almanyayı ihataya karşı cevaplar teşkil ettiğini anlatmaktadır.

Amerikanın Kararı

Londra, 1 (Hususi) — Vaşingtondan bildirildiğine göre, Amerika Hariciye Nazırı Mister Cordell Hull, bu gün beyanatta bulunarak Her Hitlerin son nutkunun Amerika Cümhurreisi mesajına bir cevap teşkil etmiyeceğini ve bir cevap olarak telâkki edilmiyeceğini söylemiştir.

Londradan Matin gazetesine şu malûmat veriliyor:

Vaşingtondan gelen telgraflar, resmî Amerika mahfillerine göre, Roosevelt'in barış lehinde Avrupaya yeni bir müracaatte bulunması muhtemel olduğunu bildirmektedir.

Bu seferki mesaj yalnız Birleşik Amerika ittihadı namına yapılmıyacak, tekmil Amerika cümhuriyetleri mesajı imza edeceklerdir. Bu tedbirin, Roosevelt mesajının Hitler ve Mussoliniye gönderildiği 15 nisan tarihinden evvel bir çok cenup Amerikası devletlerile müzakere edildiği haber verilmektedir.

Bundan başka, Amerika Hariciye nezaretinde, Vaşingtonun şimdiye kadar Hitlerin nutkuna bir cevap vermeği düşünmemiş olduğu bildirilmektedir.

Roma, 1 (A.A.) — Gafenko, bu sabah kral tarafından kabul edilmiştir. Mumaileyh bundan sonra Mussolini tarafından kabul edilmiş ve mülâkatta Kont Ciano hazır bulunmuştur.

Gafenko Romanya sefarethanesinde verilen öğle yemeğinde hazır bulunmuştur. Ziyafete İtalya hariciye nazırı da davet edilmişti.

FİLİSTİN İçin Katî Plân Hazır

İhtilâflı Noktalar da Halledildiyor

Londra, 1 (A. A.) — Londra gazetelerine göre, Filistin meselesi hakkında Kahirede cereyan eden müzakereler Filistinin komşuları tarafından kabul edilebilecek bir plân tesisine müncer olmuştur.

Bu hususta sıkı bir ketumiyet muhafaza edilmekte olmakla beraber Daily Telegraph gazetesinin Kahireden aldığı malûmata nazaran, plân başlıca dört maddeyi ihtiva etmektedir:

1 — Filistinde kargaşalıklar nihayet bulur bulmaz, müşavirleri İngiliz olan muvakkat bir hükûmet teşkili,

2 — Her türlü emlâk ve arazi satışının kontrolü,

3 — Yahudi muhaceretinin, yahudi nüfusu hiç bir suretle bütün nüfusun üçte birini geçmemek şartiyle, önümüzdeki beş yıl içinde 75 bine tahdidi.

4 — Yeni bir kanunu esasi tanzimi için üç sene sonra bir müessasan meclisinin içtimaa davet edilmesi.

Gazeteler, İngiliz nazırlarının bugünkü kabine toplantısında Filistin meselesiyle meşgul olacaklarını bildiriyorlar.

Daily Telegraph gazetesinin siyasî muhabiri, hükûmetin Filistin meselesi için biran önce bir modüs vivendu bulmak arzusunda olduğunu yazıyor.

News Chronicle gazetesinin siyasî muhabiri, hükûmetin en geç çarşamba günü bu hususdaki katî siyasetini tesbit edeceğini ve o zaman bir beyaz kitap neşredileceğini bildiriyor.

Kudüste vaziyet karışık

Diğer taraftan, Kudüsten bildirildiğine göre, İngiltere hükûmeti, Filistin hükûmetine yakında halledilmesi beklenen Filistin meselesinin bütün ihtilâflı noktalarının ne suretle halledileceğini bildiren bir beyaz kitap göndermiştir. Beyaz kitabın metni, büyük bir ihtimalle yarın neşredilecektir.

Bununla beraber memleketin vaziyeti henüz karışıktır. Dün vukua gelen 4 suikast neticesinde iki kişi ölmüş ve iki kişi de ağır surette yaralanmıştır.

Kudüste Arap lideri Nashasibi - nin akrabasından biri bir suikastten kurtulmuş ve polis tarafından meydana çıkarılan mütecaviz, ağır surette yaralanmıştır.

Tebrizde Iki Tayyaremiz Kazaya Uğradı

(Başı 1 incide)

Başvekil Cem büyük elçimiz Enis Akaygen'e hükûmetin taziyelerini bildiren bir mektup göndermiştir. Afgan hariciye veziri, Afganistanın Tahran büyük elçisi ve Afganistanın Moskova büyük elçisi sabık Ankara büyük elçisi Sultan Ahmet Hân da berayi taziye heyeti ve büyük elçiliği ziyaret etmişlerdir.

Irak heyti ve Irak elçiliği erkânı da berayi taziye büyük elçiliğimizi ziyaret etmişlerdir.

Afganistan heyeti matemimiz sebebile Sâdâbât paktı mümessillerine vereceği öğle ziyafetinden feragat etmiştir.

NEŞRİYAT Kongresinden Beklediklerimiz

(Başı 1 incide)

gramlı ve plânlı bir tarzda çalışmak, ve yeni nesle en kısa zamanda muhtaç olduğu kütüphaneyi vermek mecburiyeti karşısında bırakıyor.

İşte bizce Neşriyat Kongresinin halline çalışacağı ilk mesele budur. Neşriyatımızı plânlaştırmak.

*

Neşriyat nasıl plânlaştırılabilir? Neşriyat Kongresi bize yalnız bu fikrin kabulü lüzumunu isbat eden bir toplantıdır. Kongreden plânın tertip ve tanzimini isteyemeyiz. Kongre bize yalnız neşriyatı plânlaştırmanın ham maddelerini verebilir. Sonra bu ham madde üzerinde çalışarak program ve plânı hazırlamak Maarif Vekâletine düşen vazifedir.

Fikrimce neşriyatı plân ve program dahiline sokmak için yapılacak iş şudur:

1 — Neşriyatı ihtisas şubelerine ayırmak: Çocuk neşriyatı, halk neşriyatı, ansiklopedik neşriyat ve saire gibi.

2 — Her kısımda memleketin şiddetle ve müstacelen muhtaç olduğu eserleri tesbit edecek salâhiyettar kimselerden mürekkep heyetler teşkil etmek.

3 — Bu heyetlerin tesbit edeceği faraza on bin kitabı senelere taksim ederek beş senelik bir program yapmak,

4 — Bu programın tahakkuku için Maarif Vekâletiyle nâşir ve tâbiler arasında bir müşterek çalışma şekli bulmak.

5 — Programa dahil olarak neşredilen kitapların maliyet masrafını karşılayacak bir satış şekli tesbit etmek: Meselâ bu eserlerden bir kısmı mekteplere, kütüphanelere dağıtılmak üzere Maairf Vekâleti, bir kısmı Halkevleri, bir kısmı üniversite tarafından satın alınmak suretiyle, hiç olmazsa, her kitaptan bin adedini garanti altına almak mümkündür.

6 — Maarif Vekâletince kitapların bütün memleket dahiline yayılmasını temin eden bir tevzi teşkilâtı vücude getirmek.

Bu plân tatbik edildiği takdirde ne olacak? Kitapçılar yine istedikleri kitapları basmakta, müellifler yine beğendikleri eserleri neşretmekte serbest kalacaklardır. Fakat Vekâletçe tesbit edilen program ve plân dahilinde neşriyat yapanlar az çok garanti altında iş yapmış olacakları için şüphesiz plânda tesbit edilen eserleri basmayı tercih edeceklerdir. Bu suretle ortaya bir sermaye koymağa lüzum kalmadan, ve kimsenin hürriyetine dokunmadan memleket muhtaç olduğu eserlere az zamanda ve süratle kavuşmak imkânını temin etmiş olacaktır.

Neşriyat Kongresinde fikir hayatımızla alâkadar daha bir çok mevzular vardır. Fakat bizce kongrenin yalnız bu davayı halle hizmet eder kararlara varması, kültür hayatımızda muazzam bir inkılâp yapmağa kâfidir.

Neşriyat Sergisi Dün Açıldı

Ankara 1 (A. A.) — Maarif Vekâleti tarafından hazırlanan on yıllık Neşriyat Sergisi bugün açılmıştır Açılış merasiminde Başvekil Refik Saydam ile Parti Genel Sekreteri Fikri Tüzel, mebuslar, Vekâletler ileri gelenleri, sefirler ve sefaretler erkânı, Neşriyat Kongresine iştirak etmek üzere buraya gelmiş bulunan delegeler, matbuat mümessilleri hazır bulunmuşlardır.

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel söylediği bir nutukla yeni Türk harflerinin kabulündenberi geçen on yıllık kültür hareketlerinin kısa bir tarihçesini yapmış ve Başvekil Refik Saydamdan sergiyi açmak lûtfunda bulunmalarını rica etmiştir.

Refik Saydam muvaffakıyet temennisile kordelâyı keserek büyük bir muvaffakıyetle tertip edilmiş olan sergiyi gezmiş ve takdirlerini ifade eylemiştir.

Maarif Vekilimizin nutku

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel açış nutkunda demiştir ki:

"Sayın Başvekilim, Sayın davetlilerimiz.

Bundan on yıl önce kültür hayatımızın en mühim dönümlerinden biri olan yeni Türk harflerinin kabulü ve bütün memlekette derhal tatbikine geçilmesi, inkılâp tarihimizin en mühim safhalarından biri olmuştur. Türk cemiyetini, ilerlemeğe engel her türlü bağlardan koparıp kurtarmış olan ebedî Şefimiz Atatürk'ü milletine ettiği hizmet ve iyiliklerin en önde gelenlerinden birini bu mevzuda yapmış olmak vesilesiyle de anmayı milli bir vazife bilirim. Asırlar ve asırlar irfan nimetinden Türk milletini güç istifade ettirmekte en tesirli âmillerden biri olmuş bulunan eski harfleri bırakıp rasyonel ve tatbikatiyle daha kolay bir harf sistemi koymak ve medenî vasıfların ilki olan okur yazarlık davasını Türkler için kökünden halletmek hareketinin başında, yine onu gördük. Ebedî Şef, ayni zamanda Türklerin, ebedî baş öğretmenidir. Bütün yüreğimizle bağlı olduğumuz hatırasına sevgi, saygı ve minnetlerimizi tekrar etmek benim için bir zevk, fakat hazin bir zevk oluyor.

İnkılâbın yaşıyan eserleri

Biraz sonra içeri girdiğiniz zaman onun başladığı ve Millî Şefimiz Büyük İsmet İnönünün sarsılmaz bir inan ve yorulmaz bir iradeyle, diğer bütün işlerde olduğu gibi parlak bir surette tahakkuk ettirdiği bu inkılâbın yaşayan eserlerini göreceksiniz. On yıl içinde resmi, hususî kurumların, devletin ve şahsın teşebbüsleriyle basılmış kitaplar, mecmualar, gazeteler gözünüzü alacak ve eminim ki göğüslerinizi iftiharla dol duracaktır. Hayalinizde yapacağınız küçük mukayeseler bile, benim bu tahminimde aldanmadığımı gösterecektir. Dün bizim okudğumuz elifbelerle bugün Türk çocuğuna okuttuğumuz alfabeler dün millete ve efkârı umumiyeye verdiğimiz gazeteler ve mecmualarla bugün takdim ettiklerimiz umumiyetle dün basılan kitaplarla bugün basılmış olanlar... Bunları bir kaç dakika sonra gözlerinizle gördüğünüz vakit hayaliniz de yaptığınız mukayeselerin hakikatte ne kadar yerinde olduğu meydana çıkacaktır.

On yılda basılan eserler

Türk inkılâbı büyük Türk tarihinin hiç bir safhasında tesadüf edilmeyen bir sürat ve isabetle, başladığı her işte muvaffak oldu. Bunun en büyük sebebi, inkılâpçı ruhunun çok şey istemesi, çok şey yapmağa teşebbüs etmesi, fakat memleket hizmetlerinde yaptıklariyle asla kendini yeter bulmamasıdır. Bu son sene içerisinde basılmış her nevi eserlerin yekûnu ihmal edilmez bir kemiyet teşkil etmekle beraber, derhal ifade etmeliyim ki içimizi rahat ettirmiş ve bizi doyurmuş değildir. Hattâ yazıcılık, basım ve kitap tekniği bakımından, her iki manada Türk sanatı keyfiyet itibariyle büyük bir terakki eseri göstermiş olsa da, bunun daha iyisini yapmak arzusu bu yoldaki isteklerimizi tahakkuk ettirecek esaslı bir programın hazırlanmasında ancak bizi teşvik edici bir âmil oluyor.

Davamızı tahakkuk ettireceğiz

Tamamlanmamış bulduğumuz ve yarın için daha mükemmelini yapmağa var irademizle karar aldığımız memleket işlerini, bütün yüksek emellerimizin yüce şahsında toplandığını görmekle bahtiyar olduğumuz Millî Şef İsmet İnönünün emrinde ve devrinde gerçekleştirmek ve başarmak, bizim için saadet verici bir gaye, bütün varlığımıza yayılmış bir imandır.

Onun, daima hatırımda tuttuğum şu sözünü bir kere daha huzurunuzda tekrar edeceğim:

"Yüksek, medenî, ileri bir millet olmak davası oyuncak mıdır?"

Medenî bir millet olmak davasında ve medeniyette ilerlemek iddiasında bulunduğumuza göre, Millî Şefimizin bu sözünü her sahada olduğu gibi kültür alanında da tahakkuk ettirmek ödevindeyiz.

Bu hızla ve bu imanla çalışmak, yapılanların daha iyisini yapmak azminde ve kararındayız. Onun için, şimdi göreceğinizden daha olgun ve zengin bir millî neşriyat takdim etmek vaadini, lûtfen davetimize icabet buyurmanızın bir şükranı olarak kabul etmenizi bilhassa rica ederim."

Polonya, Teminat Istiyecek

(Başı 1 incide)

ruretini kaydeden bir karar sureti kabul eylemiştir.

Hitlerin nutkundanberi Alman elçiliği civarında bulundurulan muhafaza kuvveti, Almanya aleyhinde tezahürat vukuu ihtimaline binaen bugün artırılmıştır.

Millî parti şeflerinin toplantısında söz alan Kwalski, şu beyanatta bulunmuştur:

"Harpten içtinap imkânsızdır, Zira Almanya yalnız orta Avrupa ile doğu Avrupanın kontrolünü istemekle kalmamakta ayni zamanda Belçika, Holanda, İskandinavya ve şimali İtalya - Triyeste - üzerinde de emeller beslemektedir."

Hatip, Hitlerin barıştan bahsederken bir taarruz hazırlamak için vakit kazanmak istediğini bildirmiş, Polonyanın istiklâlini kazanması için Çekoslovakya ve Memeli geri alması için de Litvanyaya yardım etmesi lâzım geldiğini ilâve etmiş ve Polonyanın İngiltere, Fransa ve Romanya ile ittifakını büyük bir memnuniyetle karşıladıktan sonra Sovyetler Birliği ve Litvanya ile olan ittifakın genişletilmesi lehinde bulunmuştur.

Danzigte hâdiseler oluyor

Danzigden gelen haberlere göre, bir takım meçhul eşhas Danzigdeki Polonya kilisesinin camlarını taşlayarak kırmış ve diğer bir çok Polonyalı dükkânların da kapaklarını katrana boyamıştır.

Polis bu hâdiselere mani olmak için hiç bir teşebbüste bulunmamıştır.

İngiliz matbuatına göre

İngiliz matbuatı, Avrupa meselelerinin ve Leh - Alman münasebetlerinin zayıf noktası görünen Danzig meselesini tetkik ederken, Polonyanın itilâfgiriz bir hattı harekette bulunmasını teşvik etmemekle beraber, Polonyanın menfaatleri aşikâr olan böyle bir meselede müzakere faydasının Almanyaya münhasır kalamıyacağını kaydetmektedir.

Times gazetesi, Hitlerin Polonyanın hattı hareketi ile evvelce Çekoslovakyanın ittihaz ettiği hattı hareket arasında yaptığı mukayese hakkında şu satırları yazmaktadır:

"Bu mukayese çok fena olmuştur. Zira Polonyayı azimle bir siyaset tatbik etmediği takdirde kendini bekliyecek olan âkıbetten sakınmağa samimî bir surette teşvik edecektir. Bununla beraber, Polonya bir ay evvel Chamberlain tarafından verilen teminattan sonra Almanyaya çekinmeden müzakere edebilir. Çünkü istiklâlinin Fransa ile İngiltere tarafından tamamen garanti edilmiş olduğundan emindir."

Daily Telegraph gazetesi, Hitlerin nutkunun ve Alman matbuatı tarafında Polonyaya karşı yapılan tecavüzlerin ilk neticesi olarak "Sovyetler Birliğinin müdafaa sistemine iştiraki hakkında şimdiye kadar Varşovada gösterilen ihtiyatın azalmış" olmasını memnuniyetle karşılamaktadır.

Kütahyanın Plânı

Kütahya, (TAN) — Şehrimizin plânı için, şehircilik mütehassısı Celâl Esat gelmiş, belediyemizle temas edip tetkiklerde bulunduktan sonra dönmüştür.

EKONOMİ

Hatayın Iktısadî Vaziyeti Gittikçe Inkişaf Ediyor

Hatay ve hinterlândının geçen 937 senesindeki ekonomi vaziyeti çok inkişaf etmiş ve 1938 senesinde ihracat ve ithalât muvazenesi bir hayli yüksek olarak tesbit olunmuştur. 193 senesinde Hatayda 42.180.000 kilo hububat, 97.700 kilo pamuk, tütün, şeker kamışı, 957.500 kilo gıda maddeleri ihraç edilmişken 938 senesinde bu miktardan hububat 43.430.000, pamuk, tütün ve şeker kamışı 506300 gıda maddeleri 6.080.000 ni bulmuştur. Bu sene de zeytinyağı 9.600.000, üzüm 4.620.000, portakal 2.800.000, incir 1.300.000 kilo olmak üzere 22.943.800 kilo tutarında muhtelif meyvalar istihsal edilmiştir. Ikincikânun, şubat, mart aylarında Hatayla ticaretimizde 812.306 liralık, ihracatımız ve 142.630 liralık ithalâtımız olmuştur. Ithalâtımızın ağırlığı iki milyon kilo kadardır. Bunun da kısmı azamı limon, portakal, kebad, mandarindir.

İşten Ayrılan İhracatçılar

Mazı, kuru meyva, kitre, tohum, gülyağı, kendir, palamut, pamuk, defne yaprağı, arsenik, cıva, kürk, postlar, hububat ve bakliyat ihracatı yapan Istanbulda dört firma ve post balmumu, zeytinyağı, zeytin, sütten mamul maddeler, deri, sebze, kuru meyva, halı, hububat, bakliyat, yün, mazı ve canlı hayvanlar ihracını yapan Sıvas ve Diyarbakırda iki firma bundan böyle ihracat işlerini terkeylediklerini alâkadar makamlara bildirmişlerdir.

DIŞ PIYASA :

Romanyanın Buğday ve Mısır İhracatı

Romanyada son yapılan tahminlere göre, ihracata ayrılabilecek buğday stokunun sekiz yüz bin tonu bulduğu anlaşılmıştır. Romanya hükûmeti vagon başına verilen ihracat primini mayısın dokuzuna kadar tem dit etmiş ise de on iki bin Leyden dokuz bin leye indirmiştir. Bu prim serbest dövizle tediyat yapan memleketlere verilecek, diğer memleketlere yapılacak ihracat primi her mem leket için ayrı ayrı tesbit edilecektir. Mısır stoku da üç yüz bin ton tahmin olunmaktadır. Yunanistan, Fransa, Italya ve Almanya, Romanyadan mısır almaktadırlar.

Polonya Yulaf Satmıyacak

Piyasamıza gelen malûmata nazaran Polonya hükûmeti yeni kararname ile yulaf ihracını yasak etmiştir.

Tarife Eksperleri

Her sene olduğu gibi bu sene de gümrük tarife kanununun tatbikatından doğan ihtilâfları halletmek üzere canlı hayvanlar için Ticaret odasından Ahmet Kara, Mehmet Elveren ve Beyoğlu veteriner heyetinden Nazif ve hayvan mahsulleri mevaddı için dahi Uzunköprülü Ali ile Ahmet Kara ve Nazif Eksper seçilmişlerdir. Diğer maddelerde husule gelecek ihtilâflar için de iki yüz elli beş eksper intihap olunmuşlardır.

İHRACAT :

Zeytinyağ İhracatı

Romanyaya zeytinyağ ihracatımız ümit verici bir şekilde inkişaf etmektedir. Romanyanın Türkiyeden bu seneki ithalâtının geçen senekinden çok üstün olacağı umulmaktadır.

Türk zeytinyağlarının fiyatları bu günkü şartlara göre uygun görülmektedir.

Hamburgdan bir firma memleketimizden cam, pencere ve otomobil silmiye mahsus güderi satın almak, Parisli bir firma ise rafine edilmemiş ve tercihan 12.5 derece asitli pamuk çekirdeği yağı almak için alâkadarlara müracaat etmişlerdir. Ayrıca bir çok Alman firmaları paçavra, kuru meyva, palamut, ham deri, sünger, kereste, hayvan yemi kuru ve taze sebze, yaş meyva, gül yağı, alacaklardır.

Bartında Gemilik Ağaç İhtiyacı

Bartın — Orman müşkülâtı yüzünden sönmeğe yüz tutan ve Bartının çok eski sanatı olan gemi yapıcılığı yakında eski inkişaf haddine doğru yükselecektir. İktısat Vekâletinin Bartın için hususî bir karar ittihaz ettiği ve gemi inşaatında kullanılan eğri ağaçların odun gibi kesilmesine izin vereceği haberleri gelmiştir. Bu emrin orman dairesine bildirilmesi bekleniyor.

Gemlikte Gençlik Hareketleri

Gemlik (TAN) — Halkevi spor kolu, sun'î ipek fabrikası gençlerile teşriki mesai etmek kararını vermiş, bunu temin için halkevinde, kaymakam Zeki Işığın başkanlığında bir toplantı yapılmıştır. Bilhassa, futbol sahasının nizamî şekilde tevsi ve tesviyesi, diğer spor şubelerinin canlandırılması konuşulmuştur. Belediye bütçesine, spor işlerine yardım için 650 lira konulmuştur.

Gemlikte Bir Çocuk Parçalandı

Gemlik, (TAN) — Ticaret odası memurlarından Celâlin beş yaşındaki oğlu Hüseyin şeker almağa giderken, Yalovadan gelen büyük yolcu otobüsünün altında kalmış, parçalanarak ölmüştür. Şoför Hasan Ustün tevkif edilmiştir.

Mardinde İlkmektep Tatili

Kızıltepe (TAN) — Mardin vilâyeti ilk tedrisat meclisi, ilkmekteplerde 27 mayısta derslerin kesilmesine, 27 mayısta sınıfların umumî yoklamasına başlanılmasına, 5 haziranda imtihanların bitirilmiş ve mekteplerin tatil edilmiş olmasına karar vermiştir. 15 eylûlde talebe kaydına başlanılacak, teşrinievvelin ikisinde mektepler açılıp derslere başlanılacaktır.

Kızıltepeye bağlı Gurs köyü ilkmektebi dördüncü sınıf talebesinden yirmi beş kişilik bir grup, muallimleri Musa Alkan oğlu ile birlikte, derslerile alâkadar tetkikatta bulunmak üzere buraya gelmişler, merkez okulu talebesine bir gece misafir olduktan sonra, köylerine dönmüşlerdir.

Gemlikte Pazarları Cereyan Yok

Gemlik (TAN) — Bir müddet evvel pazar günleri de cerayan vermeğe başlamış olan elektrik şirketi, bu güzel kararından maalesef vaz geçmiştir.

Gemlikte İyi Sular

Gemlik (TAN) — Civarımızda pek iyi sular bulunduğu halde halkın bunlardan lâyıkile istifade edemediği görülmektedir. Reşadiye köyündeki Taşdelen suyunun fıçısı burada elli kuruşa satılıyor. Umurbey köyündeki Celâl Bayar ve Sürümlideki Salâhağa suları da pek güzeldir.

Bigada Köy Muhtarları Kursu Açılıyor

Kurs gören ve bitiren köy muhtar ve kâtipleri

Biga, (TAN) — Birkaç yıldanberi olduğu gibi, bu sene de köy muhtar ve kâtipleri için burada bir kurs açılacaktır. Köy kalkınmasında mühim bir âmil olan bu kurs 2 Mayısta başlıyacak ve on beş gün sürecektir.

Aksarayda Mahsul ve Yağmur

Konya Aksarayı (TAN) — Buğday piyasasının yükselmesine bile sebep olan kuraklık zail olmuş, faydalı yağmurlar yağmış, çiftçinin yüzü gülmüştür. Havalar ekseriya kapalı gittiğinden çok yağmur yağacağına ihtimal verilmektedir. Bu takdirde mahsul geçen yıllardakinden bereketli olacaktır.

Kurtların Üşüştüğü Çam Ormanı

Gemlik (TAN) — Bursa - Gemlik şosesi üzerindeki Derbende yakın Selçukgazi köyü arazisi dahilinde bulunan asırlık ve çok güzel çam ormanına, yol kenarındaki kısmından başlıyarak, içerlerine doğru ilerlemeğe başlıyan kurtlar musallat olmuştur. Bu çamlığı harabiden kurtarmak için, derhal tedbirler ittihazı lâzımdır.

Kapalı Zarf Usuliyle Eksiltme İlânı

Kayseri C. H. P. İlyönkurul Başkanlığından:

1 — Eksiltmeye konulan iş, Kayseride yapılacak Halkevinin sathızemine kadar temel hafriyatı ve inşaatı yapılmakta olduğu cihetle sathı zeminden itibaren binanın heyeti umumiyesinin inşaatı eksiltmeye konulmuştur. İnşaatın heyeti umumiyesinin bedeli keşfi (127749) liradır. Bu bedeli keşiften sathı zemine kadar yapılan temel hafriyat ve inşaat keşifnamedeki nisbet üzerinden tenzil edildikten sonra geri kalan kısmın heyeti umumiyesi ihale edilecektir.

2 — Bu işe ait şartnameler ve evrakı saire şunlardır:

A — Eksiltme şartnamesi

A. B. — Eksiltme şartnamesine ek şartname

B — Mukavelename projesi

C — Bayındırlık işleri Genel şartnamesi

D — Keşif cetveli, silsilei fiat cetveli; metraj cetveli

E — Proje ve sair evrak.

İsteklileri bu şartnameleri ve evrakı sabiyi Kayseri Parti başkanlığında görebilirler.

3 — 29/Nisan/939 tarihinden itibaren 20 gün müddetle eksiltmeye konulan bu kurağın ihalesi 18/Mayıs/939 perşembe günü saat 11 de Vilâyet Parti merkezinde İlyönkurul tarafından yapılacaktır.

4 — Eksiltme kapalı zarf usulile yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye iştirak edebilmek için Nafıa Müdürlüğünden alınmış ehliyetname ile carî senenin ticaret odası vesikasını ibraz etmesi ve bir mühendis veya fen memuru istihdam eylemesi şarttır.

6 — Muvakkat teminat miktarı (8500) liradır.

7 — Teklif mektupları yukarda yazılı gün ve saatten bir saat evveline kadar Parti başkanlığına makbuz mukabilinde verilecektir. Postada vuku bulacak gecikmeler kabul edilmez. (3003)

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu İlânları

Marmara Üssübahrî K. Satın Alma Komisyonundan:

Cinsi	Kilosu	Tahmini fiatı Kuruş	İlk teminatı Lira Krş.	Pazarlık günü ve saati
Pirinç	10.000	25	187 50	3/Mayıs/939 14
Sadeyağı	2.500	100	187 50	" " " 15

1 — Komutanlık deniz erlerinin ihtiyaçlarından olup yukarda cins ve mikdarı yazılı iki kalem yiyecek maddeleri ayrı ayrı şartnamede ve pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlıklar İzmitte Tersane karşısındaki komisyon binasında yapılacaktır. Bu işe aid şartname bedelsiz olarak verilir.

3 — İsteklilerin yukarda yazılı ilk teminatlarile birlikte ve kanunun istediği vesikalarını ibraz etmek üzere muayyen gün ve saatte komisyona müracaatları. "2866"

Devlet Demiryolları ve Limanları işletme U. idâresi ilânları

Muhammen bedeli 16800 lira olan 40 ton tasfiye edilmiş pamuk yağı 17/5/1939 Çarşamba günü saat 15 de kapalı zarf usulü ile Ankara'da İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 1260 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14 de kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme Dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden, İzmirde Mağaza Şefliğinden dağıtılacaktır. (2993)

Afyon Vilâyetinden:

Afyon Vilâyeti merkezinde yaptırılmakta olan Ali Çetinkaya okulunun "19031" lira "10" kuruş keşif bedelli kalorifer tesisatı işi 9 Mayıs 939 Salı günü saat 15 te Vilâyet daimî encümeninde ihale edilmek üzere kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

Keşifname, şartname, plânlar "1" lira bedel mukabilinde Afyon Nafıa idaresinden alınabilir. Muvakkat teminat 1427 lira 33 kuruştur.

İsteklilerin arttırma, eksiltme kanununa tevfikan verecekleri teklif mektupları muvakkat teminat, Ticaret Odası kayıt vesikası ve şimdiye kadar buna mümasil işleri müteahhit olarak yaptığına dair ellerindeki vesaiki bağlayarak ihaleden sekiz gün evvel vilâyet makamına müracaatla alacakları vesika ile birlikte 9 Mayıs 939 Salı günü saat 14 de kadar Daimî encümen riyasetine göndermeleri ilân olunur. (2778)

Devlet Hava Yolları Umum Müdürlüğünden:

1 Mayıs 1939 tarihinden itibaren tayyarelerimizle yolcu, posta ve bagaj nakliyatına başlanacaktır.

	Bilet Fiatları Gidiş — Lira	Gidiş—Dönüş — Lira
Ankara — İstanbul	21	29.75
Ankara — Adana	30	42.35
Ankara — İzmir	32	45.15
İstanbul — İzmir	33	46.55
İstanbul — Adana	35	49.35
İzmir — Adana	34	47.95

(Gidiş — Dönüş Biletleri bir ay Muteberdir.)

Vakti Hareket Cetveli

Pazardan maada her gün

İSTANBUL - ANKARA

Yeşilköyden Hareket Saat	Dakika	Ankaraya Muvasalat Saat	Dakika
9	30	11	30

ANKARA - ADANA

Ankaradan Hareket Saat	Dakika	Adanaya Muvasalat Saat	Dakika
14	45	16	55

ANKARA - İZMİR

Ankaradan Hareket Saat	Dakika	İzmire Muvasalat Saat	Dakika
15	05	17	55

ADANA - ANKARA

Adanadan Hareket Saat	Dakika	Ankaraya Muvasalat Saat	Dakika
9	10	11	20

ANKARA - İSTANBUL

Ankaradan Hareket Saat	Dakika	Yeşilköye Muvasalat Saat	Dakika
16	00	18	00

İZMİR - ANKARA

İzmirden Hareket Saat	Dakika	Ankaraya Muvasalat Saat	Dakika
9	10	12	00

Tayyare yolcularını meydanlara Nakledecek otobüslerin hareket edeceği mahal ve saat

İstanbulda

Saat 8,15 de Taksim meydanından kalkacak ve saat 8,30 da Karaköyde yataklı vagon Acentasına uğrıyacak otobüsle meydana gideceklerdir.

Ankarada

İzmir ve Adana yolcuları saat 14,20 de ve İstanbul yolcuları saat 15,30 da Merkez P. T. T. Binası önünden kalkacak otobüsle meydana gideceklerdir.

Adanada

Saat 8,50 de yeni otel önünden kalkacak otobüsle meydana gideceklerdir.

İzmirde

Saat 8,25 de Konaktan kalkacak otobüsle meydana gideceklerdir. Tayyarelerimizle meydanlara gelecek yolcular derhal otobüsle şehre nakledileceklerdir.

Yalnız İzmir yolcuları tayyare meydanından Gaziemir İstasyonuna kadar otobüsle nakledilecekler ve saat 18,27 de hareket edecek trenle Alsancak istasyonuna gideceklerdir.

Yolcu Biletleri:

Ankara, Yeşilköy, Adana, İzmir meydan müdürlüklerinde ve yataklı Vagon şirketinin Beyoğlu, Karaköy ve Ankara Acentalarında satılır.

Fazla tafsilât için Meydan müdürlüklerimizle Yataklı Vagon Acentalarına müracaat edilmesi (2914) "1547„

İstanbul Emniyet Müdürlüğünden:

Yıldızda yapılacak nümune karakoluna ilâveten yemekhane ile spor mahallinin inşası açık eksiltme suretile yapılacaktır. İsteklilerin 8/5/939 pazartesi günü saat 14 de muhammen keşif bedeli 4639 lira 78 kuruşun % yedibuçuk muvakkat teminatı olan 348 liralık makbuzu ile müdüriyet binasında kurulu komisyona ve keşif şartnameyi görmek için de 3 üncü şube müdürlüğüne müracaatları. "2740"

İstanbul Sıhhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

Doğum ve Çocuk Bakımevleri için 2000 kilo birinci nevi tıbbî pamuk açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 13/5/939 Cumartesi günü saat 11.30 da Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimai Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda yapılacaktır.

2 — Muhammen fiat: Kilosu 110 kuruştur.

3 — Muvakkat garanti: 159 liradır.

4 — İstekliler şartnameyi her gün komisyondan alabilirler.

5 — İstekliler 1939 yılı ticaret odası vesikasile 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalar ve bu işe yeter muvakkat garanti makbuz veya banka mektubu ile birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. "2931„

İstanbul Belediyesi İlânları

İtfaiye Müdürlüğünde yaptırılacak olan Gaz odasına lüzumu olan ve hepsine 589 lira 57 kuruş bedel tahmin edilen tavan demiri, moloz taşı, kum, tuğla ve buna benzer 12 kalem muhtelif malzeme açık eksiltmeye konulmuştur. Listesile şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ve 44 lira 22 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 15/5/939 Pazartesi günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. (B.) (2929)

Devlet Hava Yolları Umum Müdürlüğünden:

Tayyare Meydanı ve Asfalt Pist Yaptırılacaktır.

1 — Devlet Havayolları Ankara, Adana, İstanbul tayyare meydanlarının plânlarının tanzimiyle Adana ve İstanbul meydanlarının asfalt pist inşaatı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Bedeli keşif "346.304,, lira "72,, kuruştur.

3 — İhale, 18/5/939 Perşembe günü saat 11 de Umum Müdürlük binasında yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat "17603,, liradır. Teminatı nakten vermek isteyenyerin Ziraat Bankasındaki 3667 numaralı idare hesabına yatırmaları lâzımdır.

5 — Keşif ve buna müteferri evrak "17,, lira "32,, kuruş mukabilinde Umum Müdürlükten alınabilir.

6 — Eksiltmeye gireceklerin Muhabere ve Münakale Vekâletine ihale tarihinden en geç sekiz gün evvel istida ile müracaat ederek ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

Bu istidalara buna benzer işleri yaptıklarına dair işi yaptıranlardan aldıkları vesikaları raptedeceklerdir. Zamanında mürcaat etmiyenler ve ehliyet vesikası alamıyanlar eksiltmeye giremezler.

7 — Taliplerin teklif mektuplarını en geç ihale zamanından bir saat evvel eksiltme komisyonuna makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olacak gecikmeler nazarı itibare alınmaz. "1590,, "2991,,

Türkiye San'at Mektepleri Mezunları Cemiyeti Başkanlığından:

Cemiyetimize ait nizamnamenin yeni neşredilen cemiyetler kanununa göre tanzimi için bütün âzanın 13 - 5 - 939 cumartesi günü saat 17 de Eminönü Halkevinde yapılacak fevkalâde kongreye teşrifleri rica olunur.

Dr. SUPHİ ŞENSES

İdrar yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lekler apartıman. Fakirlere parasız.
Tel: 43924

HAYAT; HEYECAN ve NEŞ'E İLE KAİMDİR.

Doktorlarımız Tasdik Ederler ki Hastalıklarımızın Çoğu Ruhîdir.

Zaaftan, cesaretsizlikten, korkudan, melankoliden, ümitsizlikten. Menşei ise kansızlığın meydana getirdiği durgunluk dediğimiz heyacansızlık ve neşesizliktir. Bugün hastaneleri boşaltacak yegâne ilâç da budur. Heyecan ve Neş'e.

Bir hastaneye gidiniz, hastaların elemlerini, endişelerini, güler bir yüz ve itimadla kaldırınız, yani durgun ve yorgun kanlarını harekete getiriniz; derhal yataklarından kalkarlar evlerine koşarlar. İşte insan makinesine maddî ve manevî bu kudretleri vermek, hayatı saadetlerle geçirmek, her teşebbüs ve azimde muvaffak olmak demektir. Bu da mevsim değiştirmelerinde kanın kırmızı yuvarlacıklarını tazeleyip çoğaltmak ve tabii bir şekilde harekete getirmekle olur.. Bu yüksek kudreti sizlere ancak; Fosfarsol, Kan Kuvvet, İştah şurubu temin eder. Fosfarsol; Tatlı bir iştah verir, kanı, kuvveti çoğaltır. Zekâ ve hafıza parlatır. Görmek, Koklamak, işitmek hassalarını arttırır. Sinir ve adaleyi sağlamlaştırarak uykusuzluğu ve fena düşünceleri giderir. Mide ve Barsağı tenbih ederek, muannid inkıbazları geçirir. Bel gevşekliği ve ademi iktidarda büyük rol oynar. Velhasıl, insan makinesine lâzım olan bütün kalori ve enerjiyi vererek, hayatı neş'e ve heyecan içinde yaşatır.

FOSFARSOL

FOSFARSOL'u diğer mukavvi ilâçlardan ayıran başlıca hassa:

Devamlı bir surette kan, kuvvet ve iştiha temin etmesi ve ilk kullananlarda bile azamî bir hafta içinde tesirini göstermesidir. Yüce Sağlık Vekâletimizin resmî müsaadesini haizdir. Her Eczanede bulunur.

Lüleburgaz Buzhanesi

Lüleburgaz'da İSLÂM NACİ VE ORTAKLARI BUZHANESİ, mükemmel bir şekilde yeni sene faaliyetine başladı. Trakyadaki Sayın müşterilerinin pek çok kolaylık ve ucuzlukla Peynir, Kaşar ve Yağlarını ve Buz Siparişlerini kabule âmâde bulunduklarını müjdelerler.

Yeni Müdür Osman Sencer

Ankara Gar Gazinosu

Nefis Yemek - Muntazam Servis - Güzel Müzik
ve iç açıcı manzarasiyle Ankara'nın nezih bir toplantı yeridir. Bu temiz vasıflariyle bahar ve yaz mevsimine girmekte olduğunu sayın müşterilerine arzeder.

Bütün Fiatlarda tenzilât:
Öğle tablidotu 80, Akşam tablidotu 90 Kuruş
(Yüzde On garson hakkı yoktur.

VEBOLİD

Şüpheli su Filtreleri ve Kireçli acı su tasfiye cihazları

VEBOLİD Ltd. Şti.

Merkezi : Galata, Billûr sokak No. 7-9, Tel: 44507
Şubeleri: Ankara Bankalar caddesi No. 22, Tel: 2681
İzmir Mimar Kemalettin C. No. 15, Tel: 2365

Reklâma İhtiyacı Olmayan
Yegâne Radyo **MİNERVA** Radyolarıdır.
MÜŞTERİLERİMİZE:
YALNIZ
Her tipten Radyolarımızın geldiğini müjdeler, almak için acele etmelerini diler ve yeni adresimizi takdim ederiz:
Sirkeci Liman Han karşısında Mühürdarzade han No. 16

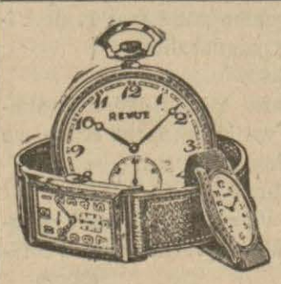

80 seneden fazla bir tecrübe mahsulü...

REVUE SAATLARI

Madeller, en son ve zarif şekildedir. Tanınmış saatçilerde satılmaktadır.
DEPOSU: İstanbul, Galata, Kürekçiler Manhaym han, 1 inci kat No. 6, posta kutusu 1248

KANZUK

ÖKSÜRÜK ŞURUBU

"Sirop Pectoral,,

Eski ve yeni bütün öksürükleri geçirir, balgam söktürür, bronşları temizler, nezle ve gripten korur, göğüsleri zayıf olanlara bilhassa şayanı tavsiyedir.

İNGİLİZ KANZUK Eczanesi
Beyoğlu İstanbul

KOLİNOS'u

KULLANMAKLA GÜLÜŞÜNÜZÜN PARLAKLIĞINI TEZYID EDİNİZ. Güzellik ve cazibe, sağlam ve revnak dişlerle kaimdir. **KOLINOS KENDİNİZE** cazib ve güzel olduğunuzu hissettiren **Kolinos'u** tecrübe ediniz.

Taze bir ağzın ve sehhar bir gülüşün saadetini hissedeceğinize mutmain olabilirsiniz.

Büyük 40, Küçük 22,5 Kr.

Macun teksif edildiğinden ihtiyacınızı uzun müddet tatmin eder.

Sırt - Göğüs
Kalça - Arka - Bel

ROMATİZMA
LUMBAGO
SİYATİK
ve bütün ağrılara karşı

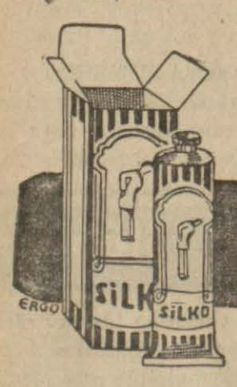

SİLKO

merhemi ile masaj yapınız.
SANCILARI DAİMÎ ve ÇABUK GEÇİRİR

TÜRKİYE İŞ BANKASI

"Zevcim Gözlerine İnanmıyordu,,

ve 10 yaş daha genç göründüğümü söylüyordu

İŞTE BÖYLECE MEFTUN OLMUŞTU.

Zevcim "Bu âdeta bir harika,, diye söylenmekten kendisini alamıyordu. Ancak: İki ay kadar oluyor. Alnımda, gözlerle ağzımın etrafında buruşukluklarım vardır. Filhakika yaşım da epeyce ilerlemişti. Bugün bütün dostlarım şeffaf ve yumuşak tenimi ve bir genç kızınki gibi taze ve nermin cildimi takdirle seyrediyorlar. Her akşam yatmazdan evvel cildin unsuru olan penbe renkteki Tokalon kremini kullanırım. Terkibinde Viyana üniversitesinin meşhur bir profesörü tarafından keşif ve "Biocel,, tâbir edilen cazip ve kıymetli gençlik cevheri vardır. Gündüzler için, Beyaz Renkteki Tokalon kremini kullanırım. Cildi beyazlatır ve yumuşatır. Ve bütün siyah benleri giderir ve açık mesameleri sıklaştırır.

Sahibi ve Neşriyat Müdürü Halil Lûtfü DÖRDÜNCÜ Gazetecilik ve Neşriyat T. L. Ş. Basıldığı yer TAN Matbaası